

LETO XXVI. ŠT 1 (1209) TRST, GORICA
ČETRTEK, 14. JANUARJA 2021

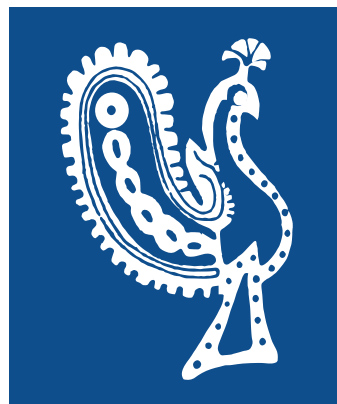
CENA 1,20€
www.noviglas.eu

TAXE PERCUE TASSA RISCOSSA
UFFICIO POSTALE GORIZIA, ITALY

SETTIMANALE
Poste italiane S.p.a.
Spedizione in abbonamento postale
D.L. 353/2003
(conv. in L. 27/02/2004 n. 46)
art. 1, comma 1, NE/PD ISSN 1124-6596

NOVI GLAS

NOVI GLAS JE NASTAL Z ZDRUŽITVIJO TEDNIKOV
KATOLIŠKI GLAS IN NOVI LIST 11. JANUARJA 1996

Str. 2 / SSO-SKGZ
Krovni organizaciji sta enotno
usmerjeni v prihodnost

Str. 5 / Petrinja
Pomoč tržaških skavtov pri
dobrodelni akciji za potresence

Str. 14 / Trst
Obračun občinskih svetnikov
Valentine Repini in Igorja Švaba

Petindvajset let skupaj!

Naših 25 let

Jurij Paljk

Novi glas praznuje 25 let, saj je prva številka našega časopisa po združitvi tržaškega Novega lista z goriškim tednikom Katoliški glas prišla iz tiskarne v četrtek, 11. januarja leta 1996. Obletnice se spominjamo v mesecu verskega tiska, o katerem se danes žal skorajda ne piše več, ker so se časi spremenili, časopisi so se temeljito spremenili, tudi zato, ker se vedno bolj umikajo v nišo, ki ostaja predvsem domena starejših. Prav zato ima današnji tednik Novi glas spletno stran, prav zato smo prisotni na svetovnem spletu in na družbenih omrežjih, a še vedno ostajamo zvesti tudi papirju in našim naročnikom. Ne skrivamo, da imamo velikanske težave z italijansko pošto, ki ne dostavlja pravočasno časopisa, a ponavljamo, da si prizadevamo najti drugo rešitev, ki bo končno zagotovila našim naročnicam in naročnikom pravočasno dostavo časopisa. Novi glas je danes edini slovenski časopis, ki izhaja na Goriškem na obeh straneh državne meje, že to pove veliko o sedanji družbi. Če se za hip ozremo nazaj, bomo seveda brez nepotrebne skromnosti zapisali, da je Novi glas edina uspešna združitev v našem prostoru, čeprav je bilo ob združitvi obeh tednikov veliko težav, tudi nasprotovanj, a je le zmagala dobra volja. O našem delu naj govorijo drugi, ne smemo pa pozabiti podatka, da se je pri Novem glasu izšolalo izjemno veliko slovenskih časnikark in časnikarjev, ki danes delajo pri drugih časopisih, medijskih hišah pri nas; nikjer drugje niso in takrat tudi ne bi imeli možnosti postati poklicni časnikarji. Tudi to govori o pravilni izbiri takratnih upraviteljev, ki so se odločili za Novi glas. V času pandemije nam je kljub velikim težavam uspelo Novi glas ponovno prenoviti, kar govori predvsem o tem, da se da veliko narediti tudi v malem. Seveda gre naša zahvala predvsem vam, drage naročnice in naročniki, ki nam ostajate zvesti, kot gre iskrena hvala tudi vsem sodelavkam in sodelavcem, vsem dobrotnikom, somišljenikom in seveda tudi tistim našim verskim, družbenim in političnim predstavnikom, ki so še mnenja, da je Novi glas pomemben dejavnik v današnjem mozaiku slovenskega svobodljubnega, demokratičnega tiska in medijskega prostora.

Letos povsem drugače

Dokumentarec Dvajset namesto Dneva emigranta

Dan emigranta je letos odpadel. Ob tej priložnosti je na osnovi sodelovanja med Slovensko kulturno gospodarsko zvezo, Svetom slovenskih organizacij in Deželnim sedežem Rai - Slovenskim programom nastal dokumentarec *Dvajset*, ki prikazuje glavne etape razvoja slovenske manjšine na Videmskem v minulih 20 letih; leta 2001 je namreč rimski parlament izglasoval zaščitni zakon. Glavno prireditev Slovencev na Videmskem nameravajo organizatorji, če bodo razmere to dovoljevale, prirediti med letošnjim letom. Dokumentarec, ki so ga 6. januarja zvečer predvajali na kanalu RAI 3 bis, si je mogoče ogledati prek spleta (www.sedezfjk.rai.it).

/ str. 12
Mch

Černetova nagrada za leto 2020

Zaslužna prejemnica je Zulejka Devetak

V nedeljo, 10. januarja 2021, so med sv. mašo v rojanski župni cerkvi slovesno podelili Černetovo nagrado akademski glasbenici, pianistki, pevovodkinji in organistki Zulejki Devetak. Ob koncu mašnega bogoslužja, ki ga je daroval vikar za slovenske vernike na Tržaškem Anton Bedenčič, ob somaševanju msgr. Franca Vončine in vikarja za slovenske vernike na Goriškem Karla Bolčine, je predsednik odbora Knjižnice Dušana Černeta Tomaž Simčič prebral utemeljitev, člana odbora Erika Jazbar in Ivo Jevnikar ter ministrica za Slovence v zamejstvu in po svetu dr. Helena Jaklitsch pa so podelili nagrado Zulejki Devetak. To je bila že 33. podelitev nagrade, ki je nastala leta 1976.

/ str. 13
MČ

Ravnatelj šole v Špetru 3

Prof. David Klodič
o večstopenjski šoli
Pavel Petričič v Špetru,
kulturnem delovanju
in življenjskem
utripu naših rojakov
v slovenskih dolinah
videmske pokrajine

Gorica / KCLB 7

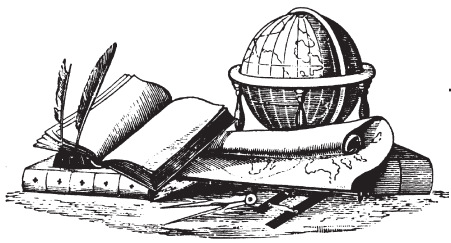

Tamara Kosič
o prenovitvah,
vzdrževalnih posegih
in delovanju
Kulturnega centra
Lojze Bratuž v obdobju
prisilne zaustavitve
dejavnosti

GMD / Koledar 12

Koledar Goriške
Mohorjeve družbe za
leto 2021 je zanimiv
in lep zbornik, ki
prinaša vrsto zapisov
o življenju Slovencev
v Italiji in o njihovi
razvejeni stvarnosti

2 Svet okrog nas

Težko je nekrvavo zamenjati oblast

Potrebna je streznitev

“In ko ne bodo vladali, dodajam, takrat bodo protestirali in pozivali k smrti tistih, ki vladajo, pa niso iz njihovih vrst.” Ivan Kramberger, 1992

Besede umorjenega predsedniškega kandidata bi nas morale strezniti. Karl Popper je davno zapisal, kako težko je nekrvavo zamenjati oblast, in to velja posebej za (post)komunistične levičarje, ki rovarijo proti zakoniti oblasti, ki jim po vseh pravilih jemlje njihove privilegije, nastale skoraj v stoletni dobi njihovega pohoda na slovenski narod. Še težje je to pri njih, ki jim ne življenje drugih, ne narod, ne vrednote, ne demokracija ne pomenijo nič, samo da bi oni vladali. Zraven še demokratom očitajo oblastitiželnost, kar oni počno že od leta 1990, ko so vmes kdaj izgubili formalno, ne pa dejanske nekoč s silo pridobljene oblasti. In to je treba imeti vedno na umu v

tem resnem času, saj že leto dni poslušamo, kako je treba to vlado odstraniti. Nismo pa še slišali nobenih tehtnih razlogov, zakaj bi bilo to treba. RTV SLO nam je prinašala na obletnico plebiscita poleg govora premiera Janše v posebni oddaji še stališča prvega premiera Lojzeta Peterleta ter še nekaterih “osamosvojiteljev”. V narekovaj jih dajem, ker so sicer bili pomembni (strankarski oziroma partijski) akterji, dvomim pa, če lahko vsem pripisujemo ustrezno vlogo za samostojnost Slovenije. Je pa samostojna Slovenija nastala kot milost in volja vseh Slovencev, torej tudi opozicije, saj so kljub začetnemu upiranju zaradi DEMOS-ove in volje naroda ugotovili, da ugodne razmere narekujejo, da odločitev podpro. Hvala Bogu, da je bilo tako, in kot so nekateri v tem intervjuju povedali, brez tega ne bi mogli izpeljati procesov osamosvojitve. V tem smo bili

torej enotni. Nekateri intervjuvanci pa so nakazovali tudi, kako je zdaj v državi vse narobe, ker se odpirajo “ideološke” teme, po njihovo pa naj bi se sedanja vlada ukvarjala le s covidom-19. Najprej recimo nekaj o “ideoloških” temah, ki se kot očitek tej vladi kar naprej ponavljajo. Če npr. uradnik države zahteva od direktorja STA, da – kakor je zakonsko predpisano – poda finančno poročilo o porabi sredstev, naj bi bila to “ideološka tema”. “Ideološka tema” naj bi bila npr., da sta predsednika države in vlade govorila v Kočevskem Rogu. Prav tako naj bi bilo “ideološko”, da je predsednik države položil venec ob fojbi. Ideološko naj bi bilo tudi, da državljani zahtevamo, da RTV SLO pravično, verodostojno in celovito obvešča o stanju v državi in delovanju vlade, o Cerktvi in družbi doma in po svetu, o polpreteklosti itd.

/ str. 18
Janez Juhant

Častna priznanja Boruta Meška

Nagrajen tudi naš urednik Jurij Paljk

Združenje novinarjev in publicistov (ZNP) je podelilo častna priznanja Boruta Meška za leto 2020. Med nagrajenci je tudi urednik našega tednika Jurij Paljk, kateremu iz srca iskreno čestitamo vsi, ki soustvarjamo časopis. Z njim se veselimo, ker je to priznanje posredno tudi priznanje za delo, ki ga naš tednik vestno opravlja že dolgo vrsto let. Zaradi epidemioloških razmer letos niso pripravili javne podelitve priznanja; ta bodo prejemnikom poslali po pošti. Poleg našega urednika Jurija Paljka sta priznanje prejela še Janko Maček in Luka Svetina. V utemeljitvi piše: “Paljk, ki že od leta 1978 živi v Italiji, je priznanje prejel na področju medijskega ozaveščanja slovenske družbe. Vse od takrat je zelo aktiven član slovenske narodne skupnosti na Tržaškem in Goriškem. Udeležuje se na zelo raznovrstnih področjih, zlasti pa kot pesnik, prevajalec, novinar in urednik. Zadnji dve desetletji je odgovorni urednik tednika Slovencev v Italiji Novi glas, časopisa, ki si je za svoje temelje že v začetku določil ohranjanje, gojenje in širjenje slovenske besede in samobitnosti, zvestobo svobodoljubni in demokratični misli ter krščanski etos.” ZNP častna priznanja Boruta Meška podeljuje od leta 2011 v spomin na urednika in novinarja Boruta Meška. Častna priznanja

podeljuje novinarjem in publicistom, novinarskim ekipam in medijem, ki se ponajajo s strokovnim znanjem, profesionalnim pogumom, demokratično svobodomiselnostjo, kritično distanco in družbeno odgovornostjo. Podeljuje ga tistim, ki so zavezani spoštovanju človekovih pravic in temeljnih svoboščin ter novinarski etiki. Ob prejetju priznanja je Juriju Paljku čestital tudi predsednik Sveta slovenskih organizacij Walter Bandelj. Med drugim je napisal: “Posebno me veseli, da ti je bilo priznanje podeljeno zaradi medijskega ozaveščanja slovenske družbe, na področju katerega opravljaš dolgoletno poslanstvo najprej kot časnikar pri Novem listu in Katoliškem glasu, nato pa pri Novem glasu, ki je nastal z združitvijo omenjenih tednikov. Ta dva sta nastala na temeljih slovenstva, demokracije in krščanskih vrednot in to svetlo tradicijo

danes nadaljuje ravno tednik Novi glas, pri katerem si že več let odgovorni urednik. Posebno ponosen sem, da taka priznanja prejemajo tudi pripadniki slovenske narodne skupnosti v Italiji. To ni le nagrada za posameznika, ampak za vse naše ljudi, ki živijo na obmejnem pasu od Milj do Trbiža. Upam, da ti bo to priznanje dalo še večjega zagona pri uredniškem delu na Novem glasu. Za vse nas je še kako pomembno, da se tudi med Slovenci v zamejstvu ohranja zdrav in iskren medijski pluralizem. Ta bogata idejna raznolikost nam je ohranila našo zavest in naš jezik tudi v najbolj temnih trenutkih naše zgodovine. Ko imamo danes svobodo in svobodno izrečeno ter zapisano besedo za nekaj normalnega, je še toliko bolj pomembno, da ne pozabimo na zgoraj omenjene vrednote, ki so bile (pre)večkrat teptane v prejšnjih stoletjih.”

Civilna služba pri Svetu slovenskih organizacij

Svet slovenskih organizacij v sodelovanju z vsedravnim združenjem ACLI (Associazione Cristiane Lavoratori Italiani) nudi možnost za prostovoljno državno civilno službo. Na razpolago je pet mest: po dve v Trstu in Gorici ter eno v Čedadu. Prijavijo se lahko mladi med 18. in 28. letom starosti, ki želijo dati svoj doprinos slovenski skupnosti v Italiji in se za eno leto želijo preizkusiti v kulturnem in prosvetnem delu. Vse interesente SSO vabi, da stopijo v stik z uradi SSO-ja v Trstu (tel. 0403481586-odbor@ssorg.eu), Gorici (tel. 0481536455-gorica@ssorg.eu) ali Čedadu (tel. 0432700896-videm@ssorg.eu). Rok za prijavo zapade 8. februarja 2021.

Tiskovna konferenca SSO-SKGZ ob koncu 2020

“Razkola med SSO in SKGZ ni!”

Svet slovenskih organizacij in Slovenska kulturno gospodarska zveza tesno sodelujeta, v vodstvih so tudi različna mnenja, in vendar sta krovni organizaciji glede pomembnih vprašanj enotni. Obe sta odločno usmerjeni v prihodnost, v skrb za mlade in v vsestranski razvoj članov slovenske narodne skupnosti v Italiji, ki živijo v treh pokrajinah naše dežele. S temi mislimi, ki sta jih izrazila predsednik SSO Walter Bandelj in predsednica SKGZ Ksenija Dobrila na spletni tiskovni konferenci 29. decembra v Galeriji Ars na Travniku v Gorici, sta dve glavni organizaciji naše manjšinske skupnosti stopili v novo leto. V svojih besedah v neposrednem spletnem prenosu nista mogla mimo pandemije, ki je močno zaznamovala tudi našo skupnost, in dogodkov ob 100-letnici požiga Narodnega doma v Trstu. Govor je bil o stanju Slovencev v Italiji, od gospodarstva in šolstva do kulture in športa, pa o odnosih z Rimom in Ljubljano, o še odprtih vprašanjih, o dosežkih, ki prinašajo zadoščenje, pa tudi o zadevah, ki so obtičale na mrtvem tiru. V novem letu se nameravajo lotiti pomembnih izzivov; med njimi so postopek vračanja Narodnega doma v Trstu, vprašanje olajšanega slovenskega predstavnštva

v italijanskem parlamentu, 20. obletnica zaščitnega zakona 38/2001, obeležitev 30. obletnice osamosvojitve Republike Slovenije, obnova konvencije RAI, razvoj slovenskega šolstva v deželi FJk, skrb za slovenski jezik in narodno zavest z novimi oprijemi, izvajanje zaščitne zakonodaje na podlagi zakonov 482 in 38 ter deželne zakona 26, distribucija skupnih brošur za slovenske šole, povezovanje slovenskih manjšin v slovenskih zamejstvih itd. Govor je bil o paritetnem odboru: za predsednika obe krovni še naprej podpirata odv. Marka Jarca. Omenila sta tudi nadgradnjo že obstoječega sodelovanja z ustanovitvijo nekega nadkrovnega, skupnega organa, nekakega manjšinskega parlamenta, ki bi nastal “po naravni poti” in bi se posvečal strateškemu načrtovanju. Prav “naravna pot” je najboljša, tudi kar se tiče združevanja, je bilo povedano. Bandelj je poudaril nujo, da bi skupaj gledali v prihodnost in jo skupaj tudi načrtovali, da bi si prizadevali, da bi naša skupnost bolje živela. Izredno pomembno je vprašanje zajamčenega zastopstva v Rimu, je dejal: glavno besedo ima seveda politika, “krovni pa lahko pomagata”. “Razkola med SSO in SKGZ ni,” je odločno dejal predsednik SSO.

Kdaj pa kdaj so mnenja in stališča lahko različna, “a tudi to je potrebno, da se pogovarjamo”. Sodelovanje je tesno, “glede pomembnih vprašanj smo si skupni”! Ksenija Dobrila je dejala, da so s pandemijo utihnile šole in dejavnosti naših društev, “naša beseda je ostala živa samo preko medijev”. O dialogu med krovima organizacijama je povedala, da je “kontinuiran”, da ne gre za “zunanje paradiranje”; za vsem je veliko dela in obnavljanja vezi. “Nastopi so skupni, ker moramo gledati dalje.” Pomembna sta “zavzeto vsakdanje delo in usklajen nastop”, ki veliko pomeni tudi v Ljubljani. Njena velika želja je, da bi naša narodna skupnost uspela izdelati strateški, operativni načrt za naslednjih nekaj let, ki bi izpostavil ključna vprašanja našega bivanja. Od enotnosti nastopa civilne družbe, dialoga in skupnega načrtovanja so odvisni usoda manjšine, naš razvoj in naše bivanje, je poudarila. “Kar nas ločuje, je zanemarljivo, dosti več je tega, kar nas združuje.” Predsednica sta se na koncu zahvalila vsem, ki delujejo v 321 včlanjenih društvih v deželi FJk, sodelavcem, medijem in vsem, ki delajo v dobro skupnosti, ter v novem letu zaželela, da bi naša skupnost – s pogledom v prihodnost – zaživela v vseh okoljih.

DD

Povejmo na glas

Obe Gorici še močneje zasijali

Janez Povše

Ne more biti nobenega dvoma, da sta z novoletno poslanico predsednika republike Mattarella obe Gorici v še večji meri zasijali. Zasijali kot Evropska prestolnica kulture 2025 na način, ki omenjeno priznanje dodatno presega in mu daje najširši možni pomen. Predsednik italijanske republike je namreč obema mestoma čestital, da sta se dvignili nad raven že uresničenega sobivanja in spoštovanja, pri čemer bi bilo več kot lepo, ko bi ta duh sprejela še druga obmejna območja po svetu in ne nazadnje tudi v Evropi. Istočasno je dodal, da je njun primer čast za Italijo in Slovenijo ter enkratni dosežek poslanstva nove Evrope, ki je v iskrenem medsebojnem sodelovanju vseh njenih držav in narodov, v razumevanju med njimi in v ustvarjanju prijetne ter solidarne skupnosti. Nedvomno je bila tovrstna osvetlitev dveh sicer nevelikih mest res navdne spodbudno presenečenje, ki pa je le vnovič izpričalo žlahtno držo in prepričanje italijanskega predsednika - predvsem njegovo vero v tisto Evropo, ki nastaja povsod, kjer resnično verjamejo in verjamemo v smisel iskrenega povezovanja z drugim in drugimi. In v luči tega poslanstva so enako pomembni večji in manjši kraji, saj ni več velikih in majhnih, v bistvu so veliki vsi tisti, ki se usmerijo na pot sodelovanja in graditve lepših odnosov. Zato so, če globlje pomislimo, enako dragoceni tudi t. i. večji in t. i. manjši narodi, sta enako dragoceni

Italija in Slovenija, so enako dragoceni prav vsi narodi, seveda tedaj, ko ustvarjajo skupno prihodnost v odprtosti enega proti drugemu. Ta odprtost enega proti drugemu je seveda velikansko olajšanje v smislu odpravljanja trdovratnih senc krutega preteklega stoletja, ki ga hočejo nekateri še vedno obujati. Dovolj se je spomniti grozot, ki so v dveh svetovnih vojnah preplavile prostor obeh Goric, koliko trpljenja in žrtev, koliko uničenja vsakršnih dobrin. Desetletja in desetletja so potem še žive rane, predvsem pa želje po obračunavanju za nazaj oziroma po izključevanju danes, ko ne bi smeli pozabiti, kako sta bili mesti skoraj pol stoletja ločeni z mejo med dvema svetovnima blokoma in prisotnostjo ideologij. Zdaj pa sta Nova Gorica in Gorica s svojim vzglednim sodelovanjem dokazali, da je edino koristna smer obrat v prihodnja skupna načrtovanja, ki edino lahko odstranijo oživljanje preteklosti z njenim rušenjem vsakršnih sedanjih hotenj. Tudi sta obe mesti podčrtali smisel in nujo usmerjenosti, po kateri toliko bolj v novem času ljubezen do lastnega naroda ni dovolj, če pri tem ni ljubezni tudi do drugih in najprej do bližnjih narodov. In zato je njun uspeh zasijal širše, je presegel tukajšnji prostor, je postal prisposoba in resničnost nove Evrope in zakaj ne spodbuda vsemu svetu. Povsod naj prevlada sodelovanje, sodelovanje z drugim in drugimi, kar pomeni srečno življenje med vsemi z vsemi, v nasprotju s populizmom, ki je grobo zagrozil Združenim državam Amerike.

POGOVOR Prof. David Klodič

Zdaj je pravi čas, da pomislimo na naš razvoj

Na lanskem, 57. Dnevu Nemigranta v Čedadu je imel osrednji govor David Klodič, priljubljen in dinamičen vsestranski kulturni delavec, glasbenik in ne nazadnje ravnatelj Državne večstopenske šole Pavel Petričič v Špetru. Letošnji Dan emigranta je bil nenavaden, obeležili so ga z dokumentarnim filmom, ki so ga predvajali po televiziji, zato osrednja beneška kulturna in politična prireditelj žal ni povezala toliko ljudi iz zamejstva in matične domovine, kot se je doslej dogajalo veliko let. Da bi tudi v to novo leto stopili z mislijo na rojake iz videmske pokrajine, smo za prvi pogovor v letu zaprosili prav prof. Klodiča.

Pred letom dni v govoru na Dnevu emigranta niste hoteli govoriti o težavah in odprtih vprašanjih iz svojih krajev, ampak ste se osredotočili na pozitivne plati, na osebe, ki se trudijo, da bi se pri vas razvijal in bogatil občutek skupnosti in pripadnosti slovenskemu ljudstvu in kulturi. Po letu dni kako gledate na vašo skupnost? Kakšno je "zdravje" slovenskih rojakov v vam ljubih dolinah?

Še vedno gledam pozitivno, čeprav je bilo v zadnjem letu z organizacijskega vidika zaradi koronavirusa vse bolj zapleteno. To, kar sem imel v mislih takrat, še vedno mislim; v tem letu marsičesa nismo naredili, ker pač ni bilo mogoče. Vsekakor vse je šlo naprej tako na šolskem kot na kulturnem področju. Kar se tiče dvojezične šole, se nismo ustavili niti v tem težkem času. Med drugim razmišljamo, da bi v sklopu vrtca odprli t. i. pomladni oddelek za otroke od 24. do 36. meseca starosti. Zdaj preverjamo možnosti; postopek se je začel in resno razmišljamo o uresničitvi načrta za naslednje šolsko leto. Zdi se, da zanimanje je, zato upamo, da nam bo uspelo. Čeprav se torej zdi, da se je vse ustavilo, smo v resnici na vseh področjih zelo dejavni. Pravzaprav sem mnenja, da smo v teh mesecih imeli več časa za razmislek o svojem stanju, zato se lahko bolje pripravimo na obdobje, ko bomo s svojimi prireditvami spet aktivni na terenu; takrat bomo lahko še bolj izvirni. Zdaj je morda pravi čas, da pomislimo na svoj razvoj. Pomembno je, da si kdaj pa kdaj vzamemo čas, da si marsikaj razčistimo in najdemo nove zamisli.

Vlogo ravnatelja špertske večstopenske šole ste prevzeli jeseni 2019. Po nekaj mesecih se je sicer

začela epidemiološka kriza, ki še traja. In vendar – kako ocenjujete (pre)izkušnjo na čelu glavne slovenske izobraževalne ustanove v videmski pokrajini?

V bistvu je bil ta čas tudi za šolstvo in šolnike zelo pozitiven, ker smo morali tudi sami preveriti, koliko smo sposobni izvajati izobraževanje na daljavo oz. uporabljati nove tehnologije. Na zboru učnega osebja smo večkrat ugotavljali, da nam je problem koronavirusa dal možnost se usposobiti tudi na novih področjih. To, kar nam bo ostalo, bo uporabno tudi v prihodnje. Že zdaj opažam, da imamo npr. dosti manj težav z otroki in učenci, ki so zaradi karantene ali drugih razlogov primorani ostati več časa doma in si zdaj pomagajo s temi sredstvi; tako se njihova izobrazba lahko nadaljuje. V sicer negativnem trenutku se mi to zdi nekaj zelo pozitivnega. Vlogo koordinatorja srednje šole sem imel, še preden sem postal ravnatelj, zato sem se že prej ukvarjal z vodenjem vsaj dela večstopenske šole. Ravnateljica Sonja Klanjšček je namreč vodila dve šoli in je potrebovala pomoč. Zato nisem štartal z ničle. Ko postaneš ravnatelj, se moraš seveda naučiti celo vrsto drugih stvari. Na navadno delovanje smo bili v glavnem pripravljeni; v glavnem je bilo težje se soočiti s tem velikim problemom reorganizacije vsega, od pouka do tajništva. Izkušnja je bila za vse nova in nepričakovana, zato smo si morali vsi pomagati.

Kako poteka letošnje šolsko leto?

Tudi v Benečiji je demografski padec znaten. Zaradi osipa vpisov imamo v tem šolskem letu samo en vrtec. Število učencev je več ali manj enako lanskemu. Razredi, ki so končali srednjo šolo, niso bili tako številčni, zato je število ostalo v glavnem nespremenjeno. Če smo doslej imeli paralelke v skoraj vseh razredih osnovne šole, jih bomo v prihodnjih letih imeli na srednji šoli; val letnikov, ko smo imeli veliko vpisov – v vrtcu okrog 100 učencev – se bo nato končal. Vemo, da število vpisanih niha, tako je bilo vedno. Proti temu padcu se borimo z novimi pobudami, kot je npr. odprtje pomladnega oddelka, ali s promocijo naše ponudbe tudi na družbenih omrežjih. Veliko delamo, včasih pa tega ne znamo primerno promovirati.

Ste zadovoljni z učnim kadrom? Je več rednih šolnikov ali več suplentov?

Mislim, da imamo zelo pripravljen, dinamičen in motiviran učiteljski zbor. V vrtcu je urejeno, na osnovni šoli še kar, naš problem je

srednja šola, saj nimamo dovolj razredov, da bi si lahko privoščili večje število stalnih profesorjev. Lahko bi imeli do šest profesorjev in enega za podporni pouk, a iz različnih razlogov imamo samo tri stalne šolnike. Po drugi strani je res, da je osebje na srednji šoli zelo kakovostno in razmeroma mlado,

foto JMP

pripravljeno delati. Žal so zdaj ustavljeni tudi projekti, a v zadnjih letih smo prišli celo do projekta Erasmus, ki je za srednješolce nekaj nenavadnega, in raznih oblik čezmejnega sodelovanja. Marsikaj se lahko naredi, samo če imaš učitelje, ki so pripravljeni delati.

Koronačas je močno pospešil uporabo spletnih komunikacijskih sredstev, ki so se oprijela ne le šol, temveč tudi glasbenih šol, društev itd. Je tako tudi pri vas? Kako je z internetnimi povezavami v vaših krajih?

Nekako nepričakovano, a tudi v Nadiških dolinah je mogoče delati na daljavo. Imamo sicer tudi nekaj družin, ki se ne morejo povezati na hitrejši internet; pozvali smo deželno upravo in tudi ministrstvo, naj pristojni posežejo, ker nihče ne sme ostati "zunaj". Veliki večini družin in ljudem na kulturnem področju pa se uspe primerno povezati. Glasbena matica je zmogla nadaljevati pouk z veliko večino učencev. Podobno velja za šolo. Demografski padec zadeva predvsem gorske občine in vasi; večina otrok živi v nižini in predelih, kjer je internet lažje dostopen. Skupno imamo 280 učencev, od teh jih je 60 v vrtcu. Skoraj osemdesetim od 220, ki uporabljajo internet za pouk, je šola posodila računalnike oz. tablice. Nekaterim smo dali tudi možnost pridobiti brezplačno

internetno povezavo.

Problem interneta v naših krajih obstaja in je tudi velik. In vendar si skušamo pomagati tako na šolskem kot na kulturnem področju.

Vaše delovanje je na splošno usmerjeno v prihodnost. In vendar izhajate iz trdnih korenin. Naj omenim samo vašega očeta Alda,

ne vem, katero bi izbral ...

V katerih glasbenih skupinah oz. pevskih zborih ste doslej delovali?

Ko sem bil star 21 let, sem začel z moškim zborom Matajur. Takoj po ustanovitvi sem prevzel skupino Beneške korenine, ki je kasneje postala bend. Med letoma 2003–2014 sem vodil mešani zbor Naše vasi v Tipani, potem Barski oktet, šolski zbor Fajna banda, še prej, od vsega začetka, otroški zbor Mali lujerji. V zadnjem letu je prekinjeno tudi delovanje zborov; skušamo ohranjati vsaj stike. Pomembno je, da obdržimo te naše konjičke; če se osredotočimo samo na nove tehnologije, tvegamo, da izgubimo stik z realnostjo.

Znani ste kot zelo zavzet kulturni delavec. V katerih društvih oz. pri katerih prireditvah ste aktivni?

V glavnem sem prisoten malo povsod. Predvsem z glasbo sem sodeloval malo z vsemi, po potrebi. O zborih sem že povedal, potem so še Beneško gledališče, Dan emigranta, Senjam beneške pesmi, Kulturno društvo Rečan itd. Sodeloval sem tudi z Inštitutom za slovensko kulturo, v delu, ki je v muzeju bolj povezan z glasbo. Bila je zelo zanimiva izkušnja.

Veliko mladih na Videmskem – prav tako kot na Goriškem in Tržaškem – zaradi izobraževanja in/ali službe zapuša svoje kraje in skupnosti. In vendar so vam prav mladi na poseben način pri srcu. Kako gledate danes nanje?

Mislim, da je ta ključni problem. Kot sem povedal na lanskem Dnevu emigranta, je beg možganov po mojem naš najhujši problem. Izgubljam kar nekaj ljudi. Dokler se naši selijo v Čedad in okolico, ni hudo; mnogi pa gredo v svet in nekateri se tudi dobro uveljavljajo. Tisti, ki jim to uspe, so ponavadi "najboljši"; ko bi ostali tukaj ali se vrnili domov, bi lahko dali pomemben zagon naši družbi. Danes vse sloni na kakovosti: če imaš kvaliteto, imaš tudi rezultate. Dokler bomo še naprej izgubljali ljudi, bo težko. Treba bi bilo ustvariti pogoje, da ostanejo doma. A javne uprave so problem: pri nas imamo veliko občin in upraviteljev, toda njihova kvaliteta je v glavnem nizka. Zato se ne da načrtovati za daljše obdobje. Za doseg takih ciljev je treba imeti primerne sogovornike, kakovostne upravitelje. Če politika ne pomaga, se možnosti razvoja izničijo. Odkar se tudi sam ukvarjam s kulturo in politiko, je žal vedno ista zgodba, in to zaradi nepripravljenosti upraviteljev ali pa zato, ker stalno kaj spreminjajo in ni stalnic, na katerih bi lahko kaj

gradili. To pa je res moteče.

Kako ocenjujete delovanje javnih uprav v vaših dolinah?

Nekateri upravitelji imajo tudi dobre ideje in pobude; žal pa jih kdaj pa kdaj v tako majhnem prostoru, kakršen je naš, ovirajo razni politični "manevri", strankarska pripadnost, dejstvo, da so Slovenci, ali podobni dejavniki. Problem je tudi ta, da se v našem prostoru vsi poznamo, morda še preveč. Manjši smo, manj si včasih pomagamo ...

Ko sem vas videl voditi otroški zbor na odru, je bilo razvidno, da imate radi mlade, oni pa imajo radi vas. Vam uspe jih nagovarjati in jim posredovati to, kar jim želite sporočiti? Kako lahko danes v mladih krepimo ljubezen do našega jezika in kulture?

Za to si veliko in rad prizadevam. Osebnost se nimam za nekoga, ki bi zmogel kaj posebnega, še vedno pa se čudim, kako je moj oče zmogel privabiti toliko mladih. Tudi jaz si veliko prizadevam, ker se zavedam, da je to ključnega pomena. Zavedam se, da so nekateri naredili nekaj res neponovljivega. Gotovo je zelo pomemben zgled, ki ga dajemo, pa tudi motivacija. Mladim je treba pripraviti teren, da se lahko predstavijo in izrazijo, da se izkažejo s svojimi sposobnostmi in talenti. Tako se ustvarijo pogoji za nadaljnje delovanje. Sicer pa ne obstaja recept ... Ko bi obstajal, bi bilo dosti lažje.

Katere izzive imate pred sabo? Kakšna je vaša dolgoročna vizija življenja rojakov v videmski pokrajini?

Mislim, da moramo postopoma spremeniti svojo dosedanje vizijo. Če je nekdaj vse slonelo na vaškem društvu in mladi niso imeli drugih možnosti za srečevanja, se je zdaj vse spremenilo. Vedno več bomo morali delati na kakovostnih in privlačnih projektih, ki bi bili zanimivi za mlade. Več kot toliko ne moremo ostati povezani s prostorom, saj je danes mobilnost dosti večja kot v preteklosti: če je nekdaj bil problem priti do Špetra, danes ni več tako. Predvsem poskusimo biti na vseh področjih bolj vabljeni. Ni nujno, da ima vsaka vas svoj pevski zbor: na to kar pozabimo! Mislim, da je z nekaterimi zbori nesmiselno vztrajati; bolje bi bilo delati na projektih. Združiti moramo ljudi, ki imajo podobne interese, tiste, ki iščejo kvaliteto, in tiste, ki si želijo pretežno družabnih srečanj. Ne glejmo samo na prostor, ampak na ljudi!

Danijel Devetak

Pobožični utrinki Šumijo gozdovi domači

V pobožičnem času si navadno vzamem nekaj več časa, da preletim ves tisti tisk, ki se mi je nabral skupaj s praznično pošto, in da odgovorim še komu, na katerega sem pozabil ali pa ga nehote prezrl. Vsakoletna smreka na Trgu sv. Petra v Vatikanu je in ostane simbol države, ki jo je darovala. Doslej – v času, ko so bile razmere drugačne, kot so danes, je bilo normalno, da so se državljani države darovalke množično slikali pred njo. Bile so celo družine, ki so prav zaradi te smreke prišle v Vatikan, da jim je v družinskem albumu ostal spomin na ta dogodek. Ob letošnji (2020) slovenski smreki pa sem zapazil zapis, ki na to ubogo smreko meče temno senco, in to od osebe, ki se ima za zavednega Slovenca. Gospod se je spotaknil ob nagovor nadškofa Cvikla, ko je ob slovesnosti, ko so postavili smreko, ki je prišla iz kočevskih gozdov, rekel: “Drevo je rastlo na tem ozemlju in nosi s seboj sporočilo upanja in miru. Kajti ti, ki so umirali, so umirali za vero. Umirali so z

rokami, dvignjenimi k Bogu, in so čutili Božjo bližino tudi v tako težkih trenutkih. Tako tudi to božično drevo želi sem prinesiti to upanje, vero v ljubezen Boga, ki se vedno sklanja k nam.” Povojni pa tudi že medvojni poboji – teh le ni bilo malo – so in bodo velik kamen spotike, predvsem zato, ker marsikdo ne želi spoznati, da med temi žrtvami v kočevskih gozdovih niso bili samo vojaki nasprotne strani, ki je po vojni krojila oblast v Jugoslaviji, ampak in predvsem preprosti ljudje, kar dokazuje gomila nabožnih predmetov, od svetinjic do rožnih vencev, ki so bili tem žrtvam odvzeti, preden so jih pobili in pometali v brezna. Ti predmeti so bili zasuti na kraju, kjer so jih slekli, nekatere tudi zvezali, preden so bili usmrčeni. Prav ti predmeti so neme priče velike večine nedolžnih žrtev, ki niso imele nobene politične krivde, edino, kar je bilo, je bilo to, da so se znašle na drugi strani tedanje vladajoče oblasti. Pa še eno ugotovitev, ki jo pozabljamo, mogoče celo namerno, bi dodal:

ob železniški progi, ki je tedaj povezovala Kočevje z Ljubljano, se je v tistem za zgodovino mračnem povojnem času našlo veliko listkov, ki so jih ti ujetniki odvrgli, ko so jih natrpane v živinske vagone peljali do Kočevja in potem naprej na morišča. O tem se sicer ni govorilo – oprostite, ni smelo govoriti. Poznane so zgodbe železniških obhodnikov, ki so službeno hodili po progi in tudi te listke videvali. Prav tako ni omembe, da so za te listke vedeli tudi na policiji in je ta pregledovala žepe in torbe teh železniških obhodnikov, da jih ja ne bi pobirali in nosili na zapisane naslove, če so bili na njih. Vsaj nekateri so namreč imeli napisane naslove domačih, sosedov, znancev ali prijateljev. Nekaj teh listkov se je tudi ohranilo in so neme priče tistodobne narodne sramote. Zapis se mračno končuje z omembo Boga, krivde, kesanja, kot da vsi ti pobiti, ki poslušajo neizpeto simfonijo šelestenja kočevskih gozdov, nimajo pravice do dostojnega spomina ...

Ambrož Kodolja

Misel na 2. nedeljo med letom

Videti, poslušati in odgovoriti

Božični čas v tistem ožjem pomenu se je končal, seveda pa še ne povsem, saj še čakamo svečnico, zato tudi še do takrat pustimo jaslice in še zapojemo kako božično pesem, da se vzdušje ne bi povsem izgubilo, že kmalu pa se bo pričelo tisto resnejše obdobje posta, ki je priprava na velikonočne praznike. Janez Krstnik uresniči svoje poslanstvo, ko pokaže svojim učencem, kdo je odrešenik oz. Mesija, Kristus. To stori z znanimi besedami: “Glejte, Jagnje Božje!” Če stvar povežemo z berilom apostola Pavla, ki nas poučuje, da je Cerkev Kristusovo skrivnostno telo, potem se to odvija vsakokrat pri sveti maši in smo mašniki podoba Janeza Krstnika, ko ljudem pokazemo Kristusa Odrešenika pod podobo kruha in prav tako vzkliknemo besede zadnjega starozaveznega preroka. Evangelist pa nam kaže še več, saj moj zavetnik in sam evangelist Janez nista samo videla Božje Jagnje, ampak sta se tudi sama odzvala. To je povabilo tudi vsem nam. Ker je jasno, da je potrebno tudi naše sodelovanje, da bi Gospoda pri sveti maši, pa tudi sicer, prepoznali, pa vendarle tudi to še ni dovolj, saj mu je potrebno slediti. Treba mu je, kakor vidimo, tudi odgovoriti. Vsakega od nas namreč Gospod sprašuje, kaj iščemo? Lepo nas je namreč nedeljo poprej opozoril isti evangelist

Janez, da je od našega odnosa s Kristusom, s tem Božjim Jagnjetom, odvisno, kakšni bomo do svojih bližnjih, a se še sami kristjani premalo tega zavedamo. Skratka, besedam morajo slediti dejanja, če vemo, kako je bilo s Herodom kasneje, ko je samo rad poslušal Janeza Krstnika, ni

pa od tega prešel k dejanjem oz. se odvrnil od slabih dejanj. Kolikokrat si govorimo in fantaziramo, kako bi bilo dobro in lepo kaj ukreniti na tej naši poti za Kristusom, pa ostane le pri tem. Najbrž se Janez spominja natančne ure svojega poklica tudi zato, ker je sam nanj odgovoril in šel do konca za Kristusom kot edini od apostolov – samo on je namreč stal pod križem. Tam je postal hkrati Marijin drugorojenec, če je Jezus njen prvorojenec, od človeških otrok pa prvorojenec še mnogih drugih, ki bi se potem zvrstili za njim. To je razplet pravzaprav tudi te božične zgodbe, ki doživi svoj epilog s križem in pod njim, naprej pa

je seveda samo še posledica tega našega prerojenja. Bolj ko nam bo šlo za to, da bi bili v vse tesnejšem odnosu z Gospodom in z njegovo sveto Materjo, bolj bomo že zdaj prebivali z njima, ob koncu svojega zemeljskega življenja pa se bo samo vse skupaj premaknilo na večno raven, kjer bomo z Gospodom in nebeško Materjo iz obličja v obličje in večno. Seveda pa nas apostola učita tudi tega, da smo pozorni pri vsaki sveti maši na Gospodove besede in da mu izročamo sami sebe v daritev z vsem, kar smo in imamo v življenju, da bi prejeli milost in nebeški blagoslov. Kako lepo to izrazi prošnja duhovnika pri rimskem kanonu (1. Evharistična molitev), ko Gospoda prosi, naj našo daritev njegov sveti angel prinese na nebeški oltar pred Božje veličastvo, da bi mi prejeli polnost milosti in vsega nebeškega blagoslova. Tudi zato ni pomembno samo biti tam, ampak biti tam res polno, zavestno in dejansko (actuosa participatio), torej z dejanskim darovanjem sebe in svojega življenja. Žal pa je dejanska navzočnost le, če smo pri obredu samem, zato se s to virtualnostjo izgublja ravno bistvena dimenzija zakramentov, ki je resnična navzočnost, zato pa tudi resnična izmenjava darov med zemljo in nebesi, čeprav je način seveda skrivnosten.

Andrej Vončina

Poslanica svetega očeta Frančiška (4) “Ponudi svojo roko siromaku”

Obstajajo iztegnjene roke, ki na skrivaj izmenjujejo nezakonite usluge za lahek in koruptiven dobiček. Obstajajo tudi iztegnjene roke, ki v hinavski uglajenosti vzpostavljajo zakone, ki jih sami ne upoštevajo. V tej panorami “izključeni še naprej čakajo. Razvila se je

globalizacija brezbriznosti, ki podpira življenjski slog, ki izključuje druge ali navdušuje za ta sebični ideal. Skoraj neopazno postajamo nezmožni občutiti sočutje spričo bolečega krika drugih. Ne jokamo več zaradi drame drugih, niti nam ni do tega, da bi se zanje menili, kakor da bi šlo za odgovornost, ki je daleč od nas in se nas ne tiče” (Apostolska spodbuda *Evangelii gaudium*, 54). Dokler se roke, ki sejejo smrt, ne bodo spremenile v orodje pravičnosti in miru za cel svet, ne bomo mogli biti zadovoljni.

do tistih, ki so revnejši in niso imeli možnosti, kakršne smo imeli mi. Obstaja pa tudi druga razlaga, ki bolj opozori na smoter, na cilj, za katerega si vsak prizadeva. Smoter našega življenja zahteva načrt, ki ga je treba uresničiti, in pot, ki jo je treba prehoditi, ne da bi se naveličali. No, smoter vsakega našega dejanja ne more biti nič drugega kot ljubezen. To je cilj, proti kateremu smo usmerjeni, in nobena stvar nas ne sme odvrniti od njega. Ta ljubezen je podelitev, predanost in služenje, začenja pa se z odkritjem, da

smo najprej sami ljubljani in prebujeni za ljubezen. Smoter se pojavi v trenutku, ko se otrok sreča z maminim nasmehom in začuti, da je ljubljen zgolj zaradi tega, ker obstaja. Tudi nasme, ki ga izmenjamo z ubogim, je izvir ljubezni in omogoča, da živimo v veselju. Ponujeno roko torej lahko vedno obogati nasmehom tistega, ki s svojo navzočnostjo in s pomočjo, ki jo nudi, ne obremeni, ampak se veseli zgolj zaradi tega, da živi v slogu Kristusovih učencev. Na poti vsakdanjega srečevanja z ubogimi nas spremlja Božja Mati, ki je bolj kot katera koli druga Mati ubogih. Devica Marija od blizu pozna težave in trpljenje tistih, ki so odrinjeni, saj je morala sama Božjega Sina roditi v hlevu. Zaradi Herodove grožnje je s svojim možem Jožefom in malim Jezusom bežala v drugo deželo in je usoda beguncev za nekaj let zaznamovala Sveto Družino. Naj molitev k Materi ubogih združi te njene ljubljene otroke in tiste, ki jim služijo v Kristusovem imenu. Molitev naj ponujeno roko spremeni v objem medsebojne podelitve in ponovno odkritega bratstva.

/ konec

Kaj nam hoče povedati koronavirus? (34)

Primož Krečič

Majhni sveti kraji

Dogajanje v času krize koronavirusa je podobno stanjem, ko smo ostali doma zaradi bolezni, poplav, snega ali kakšnih poškodb. Urediti smo si morali svoje omejeno okolje in dogajanje v njem. Za karanteno, ki jo doživljamo, to pomeni, da si moramo poleg strukturiranja dnevnega dogajanja in majhnih obredov, **urediti tudi prostor**. Kar naenkrat je namreč postal tudi prostor pomemben in ga moramo osmisлити ter urediti. Marsikomu je **težko živeti v mahnem prostoru**, še posebej, če je v njem več stanovalcev in je potrebno veliko usklajevanja, da se odvijajo dnevi brez hujših napetosti. Zato si moramo najti **nek prostor ali nišo, kjer se lahko umirimo**, se odpremo v svojo globino in se srečamo z Bogom. Pri tem se moremo **marsikaj naučiti od menihov**. Navadno so samostani kar veliki, tako, da je poskrbljeno za skupna srečanja, molitve, dejavnosti, prehrano. Toda samostanske celice so majhne. V njih so samo najbolj osnovni predmeti: postelja, omara, nekaj knjig, kopalnica. Celica naredi meniha, je zapisal Janez Kasijan v 4. stoletju. **Celica je kraj menihovega doma, bližine in puščave** ter samostojnosti, zato v to celico ne smejo prihajati drugi. Tudi drugod bi morali postaviti take niše ali svete prostore, kjer bi se v molitvi in premisleku dvigali čez bežeči čas in odkrili podlago večnosti. V različnih krajih in stanovanjih **si je** mogoče postaviti tak kotic, **celo v zaporniški celici in bolniški sobi**. Potem stene ne vklepajo, ker je **prostor odprt navzgor, v svobodo, k Bogu, in obenem k človeku**, da najdemo svoj dom in zavetje. Beseda celica namreč govori o nebu (caelum) in pomeni to odprtost. Zelo pomembno je, da se **v svetem koticu dobro počutimo in ne bežimo** pred drugimi, niti pred sabo in Bogom. Ta kotic je lahko na različnih krajih v stanovanju, celo na balkonu ali

v kakšnem drugem kraju pri hiši in tudi v cerkvi. Neredki se med dnevom zatečejo v cerkev in so tam s seboj ter z Bogom. Skoraj vedno gredo na isti kraj, ki jim je drag in svet. Papež Frančišek je spregovoril o **'kamarinu' v cerkvi Marije Pomočnice**, kamor se je rad zatekel ob problemih in križpotjih. Tam je tudi definiral svoj duhovniški poklic in se odločil: «Dovolj je, sedaj da!» Sveti kotic, ki so rezervirani za najgloblja srečanja in umiritve. Prav je, da **drugi to spoštujejo in nas pri tem ne motijo**. To je tudi nekakšen zaklon, kjer se podamo, ko nam je lepo in ko je težko, ko nas morda strah ali sram. V tem svetem koticu pomirimo živčnost in napetosti, črnogledosti. **Odnos z Bogom je najbolj pomemben**, saj iz njega zrastejo vsi drugi odnosi, prav tako se v njem prečistijo in obnovijo. Nekateri ljudje so v času koronavirusne krize žalostni in se čutijo ogroženi, okrog podijo črne misli, namesto, da bi ji zbrali pri sebi in se izročili v Božje varstvo. Kdor zna stopiti v svoj 'kamarin', **bo pomiril mnoge viharje, začutil bo trdnost in se ograbil od strahov**, ki se zlivajo iz medijev ter javnega mnenja. Od njega se bodo te blagosti razširile med ljudi in osnovne skupnosti. Kaj pomeni za družino, da ima take člane? Po premišljevanju in molitvi ali zgolj tišini si postanemo bližji in se drugače sprejemamo. **Sveti kotic je kot gnezdo, kjer se okrepimo** in potem podamo v vsakdanje boje ter napore. Ob tej podpori bomo zdržali in preizkušnji, se rešili ovir in šli naprej. Še več, ves dom lahko postane takšno gnezdo, ki zavaruje in poveže ljudi v družini ter skupnosti. Iz osebnega srečanja z Bogom se rodi moč, da se sprejemamo, poslušamo, potrpite drug z drugim, skušaj iščemo, predvsem pa, da ob bistvenih stvareh ne molčimo in se ne zapiramo. Iz tega se lahko **rodi skupna molitev, ki je najlepši cvet medsebojnih odnosov**. Iz 'kamarina' se teža prenese za mizo, ki je družinski sveti oltar.

Zablestela se je svetla zvezda

Trije modri in stik planetov

Le nekaj dni pred Božičem, in sicer ob zimskem solsticiju 21. dec., je na zahodnem nebu proti večeru zablestela zelo svetla zvezda. V resnici je bila ta močna svetloba seštevek dveh svetlih planetov, Jupitra in Saturna. Z našega razgledišča na Zemlji namreč vidimo, da se včasih dva planeta zelo približata, skoraj dotikata ali celo krijeta: temu pojavu pravimo konjunkcija ali stik. Pri nas na Primorskem tega izrednega prizora nismo mogli opazovati, saj je bilo prav tiste dni oblačno in deževno. Pojav je izredno redek in navadno mine več stoletij, preden se ponovi v tako svetli obliki. Zadnja lepo vidna konjunkcija je bila leta 1226, torej pred 794 leti. O pojavu so kar obširno poročali časniki in radijske ter televizijske postaje. Kolikor sem mogel slišati, so se vsi ustavili v 17. stol. pri Keplerju, nihče se ni potrudil narediti koraka nazaj. Ko bi ga naredil, bi se srečal z zgodbami Sv. pisma, z vero, celo z Jezusom. Govoriti o tem pa ni olikano in dostojno v sodobni družbi. Kdor meša znanstveno z božjim, je v laičnem svetu izpostavljen posmehu. Kljub vsemu naredimo korak nazaj in pogledjmo malo dlje. Tavola planetaria je egipčanski papirus, ki ga hranijo v Berlinu in prikazuje gibanje planetov med letoma 17 pred Kr. in 10 po Kr. Egipčanski zvezdogledi

so na tej tabli zabeležili za leto 7 pred Kr. zelo svetlo konjunkcijo Jupitra in Saturna, vidno po vsem Sredozemlju. Ta nebesni pojav so znali natančno

predvideti že babilonski astronomi. Leta 1925 je bil objavljen zvezdni koledar iz Sipparja, znane babilonske astrološke šole, ki so ga našli na glinasti ploščici s klinopisom. Tu je zabeleženo gibanje in stikanje planetov prav za leto 7 pred Kr. To leto je bilo izjemno, saj so Babilonci predvideli, da se bo konjunkcija Jupitra in Saturna ponovila kar trikrat v istem letu: 29. maja, 1. oktobra in 5. decembra. Sodobni astronomi so vse to potrdili. Časnikar in raziskovalec Vittorio Messori omenja v knjigi *Ipotesi su Gesù* (izšla je l. 1976, slovenski prevod

pa l. 1982 z naslovom *Kdo je Jezus*), kako je Kepler že leta 1603 izračunal, da se je zelo svetla konjunkcija Jupitra in Saturna pojavila leta 7 pred Kr. Sam je tudi odkril staro

razlago svetopisemskih zgodb rabina Abarbanela, ki trdi, da so Izraelci pričakovali Mesija, ko bi se v ozvezdju Rib združili svetlobi teh dveh planetov. V resnici najdemo kar natančno napoved Jezusovega rojstva že v preroku Danijelu: minilo naj bi namreč 70 let krat 7 (490), odkar so bili Izraelci odpeljani v babilonsko sužnost. Razlago Danijelove knjige potrjuje tudi srednjeveški komentar, ki ga je odkril danski učenjak Münter v 19. stol. Novo potrditev so prinesli še rokopisi judovske ločine esenov, ki so jih odkrili leta 1947 v neki votlini ob Mrtvem morju. Ločino

esenov so Judje priznavali kot najzanesljivejšo v razlagi prerokb in iz rokopisov izvemo, da so eseni začeli pričakovati Mesija od leta 20 pred Kr. naprej. V tistem času je bilo v Sredozemlju in na Bližnjem vzhodu splošno razširjeno pričakovanje nekega velikega vladarja, ki naj bi izšel iz Palestine. To napeto ozračje pričakovanja potrjujejo tudi poganska zgodovinarja Tacit in Svetonij. Najbolj točen čas za prihod velikega vladarja pa so določili babilonski astrologi. Pričakovali so ga leta 7 pred Kr., ko se je na nebu prikazala velika zvezda in kar trikrat v enem letu. To odgovarja našemu štetju, saj je menih Dionizij Mali pri sestavi sodobnega koledarja pomotoma določil datum Jezusovega rojstva za približno šest let pozneje. Prepričani so tudi bili, da se bo to zgodilo v Palestini, saj je bil po njihovi simboliki Saturn zavetnik Izraela, Jupiter je bil planet vladarjev sveta, ozvezdje Rib pa je bilo znamenje “konca časov” oziroma začetka mesijanske dobe. Zato ni čudno, če so se modri prav v tistem času odpravili na pot, sledili svetli zvezdi in v Jeruzalemu spraševali, kje se je rodil judovski kralj: “Videli smo namreč, da je vzšla njegova zvezda na Vzhodu in smo se mu prišli poklonit.”

Danilo Čotar

Trebenci so ga imeli zelo radi

Spomin na gospoda dr. Jožeta Srako

Dne 29. 12. 2020 je preminil dr. Jože Sraka v domu Danica v Gažonu pri Kopru. Rodil se je v številni družini v vasi Melinci v Prekmurju 13. marca 1940. V semenišče je vstopil leta 1957, večne zaobljube je imel leta 1965, novo mašo pa daroval leta 1969 v Murski Soboti. V Marijanišče na Opčine je prišel leta 1984. Tu je opravljal razne službe, od ekonoma do ravnatelja. Po odhodu župnika Prešerna iz Trebč ga je tedanji tržaški škof Bellomi imenoval za župnijskega upravitelja župnije sv. Andreja ap. v Trebčah. To pastoralno delo je opravljal do 1. septembra 2001. Trebenci ga imajo v lepem spominu, ker je z veroukom tudi povezal otroke v lepo skupino in jim pomagal pri učenju jezikov; poznal jih je namreč kar nekaj. Spominjajo se ga tudi, ker je bil pobudnik godbenih koncertov v cerkvi vsako leto 30. novembra, kot tudi zato, ker je ob božičnih praznikih z

otroki in starši rad obiskoval žive jaslice v Ronkah. Kar jim ostaja v spominu, je tudi nepozabni izlet dveh avtobusov v njegovo rojstno vas v Prekmurju in sprejem, ki so ga tam doživeli. Večkrat je sodeloval tudi z Nacetom Duhom pri glasbenih projektih v Trebčah. Starše je spodbujal, naj otroci študirajo in naj nadaljujejo študij na univerzi, da bodo dosegli višjo izobrazbo in s tem boljše pogoje v življenju. Skupaj z bratom Alojzijem in Mihaelom Kuzmičem je avtor knjige *Prekmurci in Prekmurje*, ki je izšla leta 1984. Zadnja leta je preživel pri Banih, kjer je bil več let tudi duhovni oskrbnik. Dokler je mogla, mu je gospodinjala gospa Ivanka Jerič. Po njeni smrti je ostal sam z boleznijo, ki ga je vedno bolj obremenjevala do poslednjih dni. Pokopali ga bodo v rodnem Prekmurju.

P. V.

Skavti za potresence

Uničujoč potres, ki je pred novim letom stresel hrvaško Petrinjo, je za sabo pustil veliko stisko tamkajšnjih prebivalcev. Več organizacij se je zato odločilo, da bo potresencem pomagalo, tako z materialnimi dobrinami kot tudi denarnimi sredstvi. Tem se je pridružila tudi Slovenska zamejska skavtska organizacija (SZSO) Trst. Skavti so se

odločili, da bodo pomagali pri zbiranju potrebščin in denarnih sredstev za pomoč potresencem. “Pred dvema tednoma sva se pogovorila s pokrajinsko načelnico Vlasto Novak in se strinjala, da bi bilo lepo, če bi na kakšen način pomagali ljudem, ki so trenutno v težavah v Petrinji. Najboljše se nam je zdelo, da damo dodatno pomoč kateri od akcij, ki že obstaja. Izbrali smo Rdeči križ, ki vso zbrano pomoč pošlje direktno na Hrvaško,” nam je razložil pokrajinski načelnik SZSO Matia Premolin. Skavti pri akciji sodelujejo na dva načina: na tedenskih srečanjih zbirajo material in hrano, na tekočem računu SZSO Trst pa so zbirali denarna sredstva za potresence. Za material in hrano se priporočajo, da se darovalci držijo navodil Rdečega križa, ki ne sprejema rabljenih stvari. Na seznamu stvari, ki jih lahko darujete, so: litrski paket rastlinskega ali semenskega olja, kilogramski paket moke, paket riža, sladkorja, soli, testenine, juho v prahu, meso v škatlici, marmelado, dolgotrajno mleko, prepečenec ali kruh za toaste, vodo v stekleničkah za pol litra ali liter in pol ter suho sadje. Poleg tega zbirajo tudi milo za roke, šampon za lase, zobno pasto, zobno ščetko, britvico za enkratno uporabo, papirnate robčke, mokre robčke, higienski papir, higienske vložke in vatirane palčke. Zbirajo pa tudi kirurške zaščitne maske, zaščitne obleke, rokavice za enkratno uporabo, zaščitna očala, razkužilo za prostore in razkužilo za roke. Ker pa je epidemiološka situacija zelo negotova, skavti še ne vejo, ali bodo lahko imeli tedenska srečanja, zato je Matia Premolin pozval: “V primeru, da ne bomo imeli rednih srečanj, bomo material zbirali voditelji. Nekaterim skavtom smo že rekli, da nas lahko pokličejo in potem pridemo mi iskat oz. nam prinesejo material. Objavili smo tudi poziv Rdečega križa, tako da jim lahko tudi kdorkoli samostojno nese pomoč na Trg Sansovino.” Material zbirajo do 16. januarja popoldne, ko bodo vse, kar so zbrali, nesli Rdečemu križu. Prvi del so jim oddali že v torek. Denarno nabirko so že končali in jo bodo posredovali naprej. Skavti se vsem zahvaljujejo za pomoč. “Upamo, da bomo lahko dali (sicer skromno, vendar za nas pomenljivo) pomoč in da bo veliko ljudi sodelovalo,” je še dejal pokrajinski načelnik Matia Premolin.

UP

Praznično darilo ZCPZ Trst

Božično obdobje z glasbo

Božični čas je tisto obdobje, ko se tudi naše cerkve in dvorane napolnijo z božičnimi pesmimi in voščili. Letos seveda ni bilo tako. Pevski zbori si bodo leto 2020 zapomnili po neizvedenih nastopih in vajah na daljavo. Prav tehnologija pa je tisto, kar tudi v obdobju, ko smo vsi doma, omogoča, da slišimo božično pesem. Zato je Zveza cerkvenih pevskih zborov iz Trsta pozvala svoje člane, naj pripravijo pevski videoposnetek, s katerim bodo vsem ljubiteljem božične glasbe voščili vesele praznike. Zveza je v ta namen odprla Youtube kanal, posnetke zborov pa je delila tudi na svoji Facebook strani. Tako je nastal *Voščilni venček za zborovski Božič*, ki skozi praznično obdobje spremlja oboževalce zborovske glasbe. Na sveti večer so najprej objavili video, ki povezuje vse cerkve, kjer delujejo cerkveni pevski zbori ZCPZ in prikazuje jaslice v teh cerkvah. Na božični dan je bil na sporedu tradicionalni božični koncert iz openske

cerkve, ki vsako leto privablja veliko število glasbenih navdušencev. Da je koncert priljubljen, dokazuje tudi spletni posnetek, saj si ga je na Youtubeu ogledalo več kot 350 ljudi. Spletni koncert so sestavljali posnetki iz

Foto T. Susić

prejšnjih izvedb koncerta, in sicer iz leta 2008, 2011 in 2019, pevske točke pa so se prepletale s štirimi voščili, ki so jih pripravili prav za to priložnost in so jih podali sooblikovalci župnijske verske in kulturne skupnosti. Na koncertu so nastopili

openski zbori Vesela pomlad, Moški pevski zbor Stane Malič, Mešani cerkveni pevski zbor sv. Jernej, kot gostje pa so nastopili tudi pevci Fantovske skupine Devin Nabrežina. Do novega leta so se zvrstila

še druga voščila. Mešani zbor Mačkolje je voščil z božično pesmijo *Tiha zemlja*. Iz Mačkolj je vesele praznike zaželela tudi otroška pevska skupina Z U'!ce v sodelovanju z ženskim sestavom MePZ Mačkolje. Iz Devina je voščil OPZ

UP

Uspeh Memlpz Emil Komel na državnem tekmovanju "Canto oltre la paura" za virtualne zборе

Dragoceno sporočilo mladih pevcev

Vsredo, 30. decembra 2020, je Mešani mladinski pevski zbor Emil Komel dosegel prvo mesto na italijanskem državnem tekmovanju "Canto oltre la paura" za kategorijo virtualnih zborov. Dogodek sta organizirali društvi Voci d'Italia in Coronline. Vodil ga je znani italijanski zborovodja in skladatelj Lorenzo Donati. Ta je na nagrajevanju, ki je potekalo preko video klica na dan pred silvestrovim, spregovoril o tem, kako so pevski zbori doživljali koronavirus v letu za nami; "Končuje se izredno težko leto za vse. Vsi smo bili primorani spremeniti naše navade in poiskati rešitev, ki bi nam omogočila, da bi

nadaljevali naše dejavnosti tudi na daljavo; pevski zbori so se na primer morali znajti in dobiti drug način, da bi še naprej ustvarjali in peli," je izjavil. Kot večina drugih pevskih zborov, tudi se je tudi Mešani mladinski zbor Komel skušal angažirati, da bi ves ta čas ne bil izgubljen. Komelovci so namreč načrtovali, da bi se v tekoči sezoni udeležili državnega zborovskega tekmovanja Naša pesem v Mariboru. Ker so tekmovanje do nadaljnjega preložili, se je zbor odločil, da se bo udeležil vsaj tekmovanja "Canto oltre la paura", na katerem so izvedli Brisottovo skladbo Le dita nel vento. Na tekmovanju je bilo slišati kar

116 posnetkov iz vse Italije, od teh je bilo za sklepno fazo kategorije "virtual choir" izbranih 18, med katerimi se je goriški zbor najbolj izkazal in osvojil prvo mesto z 89,88 točkami na 100. V žiriji so sedeli sam Donati v vlogi predsednika in drugih 11 zborovodij in skladateljev iz vse Italije. Za zmagoviti videoposnetek je poskrbel Mitja Di Giovanna; pevci so snemali v različnih krajih na Goriškem – na Sabotinu, v Kanalu, Sovodnjah, Gradišču, na otoku Cona in v Sesljanu. Kar se tiče zvočnega posnetka, je za koordinacijo poskrbel pevec Pietro Grauner, za pomoč in dirigiranje zborovodja David Bandelj. Snemanje je potekalo

tako, da je vsak pevec zapel svoj part, Pietro je nato poskrbel za montažo vseh posnetkov. Zborovodja David Bandelj je o zmagi na tekmovanju dejal, da je "delo, ki je bilo opravljeno med poletjem, sad idej in truda, ki so ga pevci in pevke opravili sami s koordinacijo Pietra Graunerja, ki si je zamislil režijo in poskrbel za montažo, tako da verjamem, da je to toliko večje zadoščenje, ker je pokazalo, da so mladi sposobni reagirati ustvarjalno tudi v teh časih, ko doživljamo popolno blokado kulturnih dejavnosti. In to se mi zdi dragoceno sporočilo".

Samuel Devetak

Vrh Sv. Mihaela

Kljub izrednim razmeram srčno doživeti prazniki

Na Vrhu so vaščani navajeni bogato ter doživeto praznovati Božič, božične oz. novoletne praznike. Leto 2020 je, kot na vse, negativno vplivalo tudi na to goriško kraško vas. Maše so v času pandemije prekinili, to je prizadelo predvsem manjše cerkvice, ki so tako izgubile mašno bogoslužje. Kljub temu se verniki na vasi niso vdali. Cerkev je bila za obisk in molitev vedno odprta, redno počiščena in sanificirana, ne nazadnje lepo okrašena za praznike, za kar gre posebna zahvala tudi mladim na vasi, ki so

postavili čudovite jaslice. V cerkvi je bila tudi knjižica, v katero so verniki lahko zapisali božične misli in prošnje. V božičnem času pa je prav v božjem hramu vsako leto potekala že tradicionalna božičnica, ki so jo pripravljali domači otroci. Na sporedu pa je bilo vsakič tudi priljubljeno tekmovanje za najlepše jaslice. Otroci in mladi so navadno tudi obhodili vas, od hiše do hiše, z betlehemsko lučko in voščili vesele praznike. Vse to je bilo letos žal v okrnjeni obliki. Zmanjkalo je ogled jaslic po vasi, ki so jih vsako leto skrbno pripravljali domačini. Otroci so predvsem pogrešali ogled jaslic pri Mariji Zotti, Mariji Laučevi, kot jo poznajo na vasi. Ta je vedno postavljala velike, zelo domače, tradicionalne jaslice, ki so jih otroci očarani opazovali. Kljub temu jih je gospa Marija s pomočjo sina Dariota in prijateljice Annemarie tudi letos skrbno pripravila (na sliki: lepo izdelane figure je gospa zbiralala in kupovala, tako da so tudi jaslice iz leta v leto postajale vedno večje, zdaj merijo 3 m x 2 m). Velja tudi poudariti, da so člani Prosvetnega društva Vrh Sv. Mihaela s pomočjo tehnologije, razpoložljivosti staršev in angažiranosti mladih pripravili lepo spletno božičnico. Na vasi je bil tako kljub vsemu božični čas srčno doživeti!

MČ

Zamenjava v ravnateljskih vrstah

Konec leta 2020 je dosednji ravnatelj humanističnega licejskega pola Trubar-Gregorčič v ul. Puccini v Gorici, prof. Peter Černic, nastopil novo službo na Deželnem šolskem uradu kot inšpektor za šole s slovenskim učnim jezikom. Po razpisu za inšpektorja je bil imenovan do konca decembra 2021; nato bodo v omenjenem uradu odločili, ali mu bodo zadolžitev podaljšali ali ne. Glavna naloga šolskega inšpektorja je, da nadzoruje izvajanje ministrskih programov in delovanje zavodov. Na ravnateljskem mestu v Gorici ga od 11. januarja dalje kot vršilka dolžnosti nadomešča prof. Sonja Klanjšček, ki je tudi ravnateljica Večstopenjske šole Doberdob.

KC LOJZE BRATUŽ IN SCGV EMIL KOMEL Koncerta Spletni glasbeni božični voščili

23. 12. 2020

Dva dni pred Božičem sta Slovenski center za glasbeno vzgojo Emil Komel in Kulturni center Lojze Bratuž ponudila odlični božični koncert, ki je sicer potekal na božično okrašenem odru velike dvorane goriškega hrama, zaradi zdravstvene krize pa mu tam žal nismo mogli prisluhniti. Kdor si ni hotel izgubiti tradicionalnega glasbenega srečanja, je moral 23. decembra proti večeru stopiti pred mobilni, tablico ali računalnik, kjer ga je našel na Youtube kanalu glasbene šole. Dogodek z naslovom *Naše božično voščilo* so oblikovali gojenci in profesorji SCGV Komel in društva ArsAtelier; člana skupine O'Klupa Kea Vogrič in Simon Čavdek pa sta prebrala nekaj primernih misli Ljubke Šorli, Tonina Lasconija in Katherine Ferletič, hvalospev ljubezni in upanju, ki si ga v tem času prav vsi posebno močno želimo. Koncert je uvedla pianistka Athena Picech, nadaljevali so Matej Tavčar in Tomaž Škamperle na klarinet, flautistka Alice Paron, sopranistka Gabriella Sofia Donadio, flautistki Cristina Nonini in Chiara Russian, duo violin Makrina in Jakob Quinzi, harfistka Xiangji Zheng, presenetljivo dober mali pianist Giulio Parenzan, baritonist Luca Raccaro, pianistka Karolina Gantar,

harfistka Petra Devetak in, na koncu, z ljudsko *Kaj se vam zdi*, kvintet harmonik (Miha Bužinel, Jure Bužinel, Peter Murovec, Rok Šuligoj, Mirko Ferlan) s tolkalistom Patrickom Quaggiatom. Posamezne točke so spremljali pianista Armin Čoralič in Elisabetta Cavaleri ter čelist Luca Bregant. Pred zadnjo točko je predsednica KCLB Franka Žgavec poslušalcem zaželela, da bi jih v tem posebnem času spremljali radost in tišina svete noči, v novem letu pa veliko zdravja in veselja. Ravnateljica SCGV Alessandra Schettino pa je v italijanščini voščila, da bi nam Jezuščkov prihod podaril mir in dobroto, zdravje in ljubezen.

26. 12. 2020

V tem nenavadnem letu, ko je bilo življenje vseh nas močno omejeno, je tudi Slovenski center za glasbeno vzgojo Emil Komel moral prekiniti številne dejavnosti, didaktične in tudi koncertne, namenjene javnosti. Ker še vedno živimo v negotovosti, žal ne morejo načrtovati dejavnosti v prihodnjih mesecih. In vendar so pri goriški glasbeni šoli zadovoljni, ker so vseeno zmogli izvesti nekaj razrednih nastopov: v mesecu decembru so učence posamezno posneli in virtualni nastop preko spleta predvajali staršem, ki so svojim otrokom prisluhnili z velikim navdušenjem. Veseli

so tudi, ker je gojencem in profesorjem šole ter članom društva ArsAtelier kljub vsemu uspelo uresničiti tradicionalni božični koncert. Posneli so posamezne glasbene točke, jih montirali v celoto in videoposnetek predvajali preko Youtube kanala šole 26. decembra, na dan, ko so vrsto desetletij odmevale božične melodije na koncertu v goriški stolnici. V čudoviti cerkvi sv. Antona v Gorici, ki je za manjše koncerte res prijetna in akustično primerna, so gojenci tokrat pričarali božične melodije in bisere sakralne glasbe. Koncert je uvedla in tudi sklenila mlada flautistka Neža Drusany.

flautistka Letizia Del Nevo, sopranistka Julija Miklavc z violinistoma Makrino in Jakobom Quinzijem, drugo s čelistom Luca Bregantom in organistko Elisabetto Cavaleri, trio harmonik Miha Bužinel, Peter Murovec in Rok Šuligoj ter bariton Luca Raccaro. Posamezne točke so spremljali pianistka Elisabetta Cavaleri, čelist Luca Bregant in kitaristka Martina Gereon. Da bi bil koncert vsebinsko še bolj doživet, so ga obogatili z branjem krajših besedil člani skupine O'Klupa Tina Balta, Simon Čavdek in Noemi Iacono. Spregovorili so o Božiču, ki je praznik svetlobe, ki premaga temo; o Božiču,

Vmes so nastopili kitarist Jan Grahonja, sopranistka Gabriella Sofia Donadio, kitarski trio Elisa Burelli, Janiki Cingerli in Martina Gereon, violinistka Makrina Quinzi, mlada sopranistka Marta Pasi, harmonikar Rok Šuligoj,

ki je luč, sreča, srečanje, dar in ljubezen; o Božiču, ki kljub vsemu govori o tem, da je življenje močnejše in bo zmagovalo. "Ljubezen je največja v življenju, ko je prejemo in podarjamo naprej".

DD

ŽePZ iz Ronk in SKRD JADRO
v sodelovanju z župnijo sv. Lovrenca

vabita na

BOŽIČNI ORGELSKI KONCERT,

ki ga bosta izvajala Mirko Butkovič in Roberto Squillaci.

nedelja, 17. januarja 2021, ob 16.00
cerkev sv. Lovrenca v Ronkah

Delovanje v Kulturnem centru Lojze Bratuž

Posvetili so se prenovitvenim delom in spletnim dogodkom

V Kulturnem centru Lojze Bratuž je bila zadnja prireditev v živo v veliki dvorani v petek, 23. oktobra.

finančni prispevek iz Slovenije, veliko dela pa so uslužbenci opravili sami. Stare stole so sami podrli

ne bodo več rdeči, izbrali pa smo barvo, ki se bo lepo usklajevala z barvo lesa, ki je na stenah dvorane, in

in prelakirali s posebnimi, protipožarnimi laki. “V tem času smo izkoristili priložnost, da smo očistili tudi park, velike zunanje prostore kulturnega centra in okolico telovadnice. Podjetje iz Štandreža je poskrbelo za odstranitev dveh starih cipres v spominskem parku, kjer stojijo doprsni kipi Lojzeta Bratuža, Mirka Fileja, Antona Kacina in Kazimirja Humarja. Sedaj je park bolj varen in v naših pisarniških prostorih imamo več luči,” je dodala Tamara in povedala, da so, poleg drugih obnovitvenih del,

spletnih dogodkov. Preko spletne povezave zoom sta se zvrstili dve Srečanja pod lipami. V četrtek, 3. decembra, je bil večer posvečen 30. obletnici slovenske demokracije in državnosti – gostovali so prvega predsednika vlade Republike Slovenije, nekdanjega zunanjega ministra in evropskega poslanca Lojzeta Peterleta, svojo božično misel pa je 17. decembra podal duhovnik Martin Golob. V sodelovanju z deželo FJK, Ministrstvom za kulturo RS, Generalnim konzulatom RS v Trstu, Uradom vlade RS za Slovence v zamejstvu, Mednarodnim grafičnim likovnim centrom in Kulturno umetniškim društvom KONS so organizirali razstavo *Grafika Slovencev v Italiji*. Kurator razstave je Denis Volk, dela so razstavljeni v galeriji KCLB, gledalci pa si jih lahko “virtualno” ogledajo prek povezave na Youtube kanalu, ki ga vsakdo lahko najde na spletnem portalu centerbratuz.org. Tamara Kosič je navdušeno povedala, da si je razstavo na spletu ogledalo že veliko ljudi, “precej smo jo promovirali, tako kot tudi božični koncert Naše

božično voščilo, ki smo ga organizirali v sodelovanju z Slovenskim centrom za glasbeno vzgojo Emil Komel. Tudi ta dogodek je imel veliko ogledov, kdor je zamudil, pa si koncert lahko še vedno ogleda na Youtube kanalu glasbene šole.” Zaradi koronavirusa za letos v KCLB žal še ne morejo načrtovati dogodkov v živo in niti gledaliških predstav; predvsem tistih, namenjenih učencem in dijakom, še dolgo ne bo na sporedu. V upanju, da bodo dvorane centra lahko čim prej odprli, se posvečajo različnim projektom tudi v sodelovanju s šolami. Tamara Kosič je pogovor sklenila s spodbudnimi besedami: “Srčno upamo, da bomo lahko v kratkem razstavo *Grafika Slovencev v Italiji* odprli za publiko, saj je zares vredna ogleda, obenem pa bomo gotovo izpeljali še kakšen koncert. Letos nameravamo tudi mi lepo obeležiti 30-letnico osamosvojitve Slovenije s projektom, ki bo nastal v sodelovanju z našimi šolami. Kar se tiče odprtja prenovljene dvorane, pa bo verjetno tudi ta potekala v 'virtualni' obliki.”

Kat

Na sporedu je bil nastop Dua Polaris, ki je spadal v 41. koncertno sezono Elena Lipizer, kasneje pa so se za občinstvo zaprla tudi vrata goriškega kulturnega hrama. Upravitelji in uslužbenci so obdobje zaprtja primerno izkoristili in poskrbeli, da je bilo v stavbi kulturnega centra in na dvorišču marsikaj prenovljeno in popravljeno. O delovanju KCLB v tem kriznem času smo se pogovorili s Tamaro Kosič. V veliki dvorani so se upravitelji KCLB poskrbeli za zamenjavo vseh 280 stolov, kar so načrtovali že več časa. Za to so izkoristili

in jih odpeljali v skladišče, nove pa naročili pri podjetju Caloi iz Veneta, ki je specializirano v izdelavi stolov in pohištva za velike dvorane in gledališča. “Stoli

marmorjem na stopnišču,” je povedala Tamara Kosič. Za obnovev lesenega poda je poskrbelo podjetje iz Gorice – delavci so pod očistili, razbrusili, popravili

tudi naročili gradbenemu podjetju Hlede iz Števerjana zamenjavo kamnitih plošč na pročelju stavbe. V decembru so v kulturnem centru organizirali več

Vrtec Sonček v ul. Max Fabiani v Gorici

Malčki so sodelovali pri dobrodelni mestni pobudi

Vrtec Sonček v ul. Max Fabiani v Gorici je v predbožičnem času sodeloval pri mestni pobudi *Un giocattolo sospeso*, v organizaciji združenja Volendo continuare in sodelovanju občine Gorica

tudi na spodbudo staršev odločile, da bodo to izpeljale nekoliko drugače. S svojimi spretnimi ročicami so otroci, s pomočjo vzgojiteljic, izdelali različne božične izdelke: obeske iz das

v stiski. Starši so z veseljem pristopili k pobudi in bili zelo radodarni. Prispevke sta prevzeli predstavnici staršev in v mestnih trgovinah, ki so pristopile k pobudi, kupile obleke in knjige za otroke, ki si

ter združenja trgovcev Confcommercio. Glavni namen pobude je bil podariti prav vsakemu otroku dar ob praznovanju Božiča. V letošnjem šolskem letu v prostorih vrtca ni bilo mogoče izpeljati tradicionalnih božičnih delavnic skupaj s starši, zato so se vzgojiteljice

mase, podstavke za svečke iz zgoščenk, okvirčke in smrečice iz lesenih palčk ter voščilnice. Vse izdelke so v zadnjih dneh pred božičnimi počitnicami postavili pred vhode vrtca. Starši in nonoti so to lahko vzeli in darovali prostovoljne prispevke, ki so bili namenjeni otrokom družin

jih niso mogli privoščiti. S to pobudo so vzgojiteljice, otroci in njihovi starši ob Božiču obdarili in razveselili tudi tiste otroke in družine, ki živijo v pomanjkanju. Izkušnja je bila vsem v pomoč, da so spoznali, kako se lahko s skupnimi močmi veliko pripomore k dobremu.

Kljub izrednim razmeram zbirajo prispevke

Sveti trije kralji v števerjanski cerkvi

Na praznik Sv. treh kraljev so že pred leti mladi fantje, ki želijo ohranjati žive v spominu stare navade, obudili koledovanje, ki je bilo nekoč razširjeno tudi po naših vaseh. Tudi letos so se trije domačini, Matej Hlede, Ivan Devetak in Samuele Mian, v sredo, 6. januarja, zbrali na praznik Gospodovega razglasenja in obudili spomin na dobrosrčne kralje. Med tradicionalnim koledovanjem kralji običajno napišejo na vhodna vrata hiš leto obiska in začetne črke imen Gašper, Miha, Boltežar – letos 20+G+M+B+21. S kadihom na neki način “blagoslovljajo” domove, kjer jih sprejmejo, in pri vsaki domačiji zapojejo staro koledniško pesem, ki se po ustnem izročilu prenaša iz roda v rod. Letos so se morali tudi koledniki prilagoditi razmeram, ki jih narekuje koronavirusna kriza, in niso hodili od hiše do hiše,

tudi zaradi tega ni bilo dveh skupin kolednikov, ki običajno obišejo veliko število družin, a samo ena. Razkošna oblačila in bogata pokrivala svetih treh kraljev je natančno pripravila Snežica Černic, ki je v

nabiralnik za prispevke. Kdor želi, lahko daruje do konca meseca, nabrani denar pa bodo namenili dobrodelnima goriškima ustanovoma Anfasc, ki skrbi za osebe s posebnimi potrebami, in

Ljubiteljskih gledaliških krogih na Goriškem znana kot odlična kostumografka. Obleka je za kolednike bistvenega pomena, saj največ prispeva, da je njihov nastop učinkovit. Letos so se kralji udeležili mašnega obreda v števerjanski cerkvi, kjer je vaščanom na voljo tudi priložnostni

Spiraglio, ki podpira rakaste bolnike. Če kdo ne more v cerkev in bi rad prispeval svoj dar, lahko pokliče Mateja Hledeta (tel. št. 339-2151991). Mladim fantom, ki se vsako leto trudijo obupati občuteno šego in lepo praznično vzdušje, naj gre tudi letos iskrena pohvala.

POGOVOR

Dijakinji Evelin Černic in Martina Pelle

Dijaške skrbi sodobnih časov

Izredne razmere, o katerih smo konec februarja lani mislili, da bodo trajale le nekaj dni ali tednov, so po skoraj letu dni postale že vsakdanja norma. Rutina se je močno spremenila tudi za dijake vseh višjih šol, ki v bistvu že drugo štirimesečje zapored sledijo pouku od doma. O težavah, s katerimi se soočajo dijaki, in o strahovih pred nadaljnjim šolanjem sem se pogovorila z dijakinjama 4. razreda humanističnega liceja S. Gregorčič Evelin Černic in Martino Pelle.

Septembra se je šolsko leto za dijake in učence začelo predčasno, saj sta bila prva dva tedna namenjena utrjevanju in dopolnjevanju znanja iz preteklega leta. Mislite, da je bil tak začetek koristen za vas dijake?

Evelin: Mislim, da bi lahko snov nadoknadili tudi med letošnjim šolskim letom. Dva tedna sta razmeroma kratek čas v primerjavi s celotnim šolskim letom in nekaj ur več za vsak predmet ni bistveno vplivalo na naše zanje. **Martina:** Glede na to, da letos ni šolskih izletov, enodnevnih ekskurzij ali predavanj, imamo veliko več dni na razpolago za tradicionalni pouk, zato se strinjam z Evelin, da bi lahko snov nadoknadili med šolskim letom.

Oktobra so v vajinem razredu odkrili primera okužbe. Kako je takrat potekal postopek testiranja in izolacije? Vam je šola dala dovolj informacij o vsem?

Evelin: Osebnost sem bila takrat zelo prestrašena, ker sta bili sošolki prvi okuženi osebi, s katerima sem bila v tesnem stiku. Do takrat je bil virus še vedno nekaj oddaljenega,

zato s sošolci nismo poznali postopka izolacije in testiranja. Navodila šole niso bila jasna in nastala je velika zmeda. Ker je moja mama zaposlena na šoli, vem, da je bil ravnatelj v stalnem stiku s pristojnimi organizacijami, a od njih ni dobil jasnih napotkov.

Martina: Šola nas je takoj obvestila o primeru pozitivnega brisa in v pričakovanju navodil zdravstvenega oddelka za preprečevanje okužb odredila pouk na daljavo; sošolci smo se vsi prostovoljno izolirali. Po nekaj dneh nas je podjetje ASUGI poklicalo na prvi bris, kateremu je sledil še drugi. Med tem časom je pouk redno potekal na daljavo.

Kmalu za tem se je šolanje spet preselilo v virtualni svet. Kateri so bili vajini občutki, ko sta prejeli novice, da se šole spet zapirajo?

Evelin: Novica me ni posebno presenetila, ravno nasprotno, ker sem si predstavljala, da bodo kmalu spet zaprli drugostopenjske srednje šole, saj so takrat okužbe spet začele naraščati in začel se je pričakovani drugi val. Na začetku sem se spet malo

razveselila dejstva, da mi ne bo treba vsako jutro v Gorico. **Martina:** Tudi mene novica ni presenetila, saj v poletnih mesecih smo bili vsi precej prosti in ponoven porast okužb je bil predvidljiv. Pred ponovnim zaprtjem šol smo se pouka v živo udeleževali vsak

drugi dan, kar ni bilo idealno. Vsa preverjanja, spraševanja in kontrolne naloge so se skoncentrirale na tiste tri dni, ko smo bili v šoli, tako da je postalo učenje za vse dijake precej naporno.

Katere so glavne prednosti, katere pa glavne slabosti pouka na daljavo?

Evelin: Prednosti so zelo pragmatične kot npr. to, da se lahko zbujamo kasneje, včasih celo zajtrkujemo med prvo uro, cel dan nosimo udobna oblačila in ne potrebujemo dodatnega pripravljanja pred odhodom od doma. Slabih strani je precej, obstaja pa tudi velika nevarnost, in sicer ta, da se internetna povezava prekine med kakim preverjanjem ali pomembno lekcijo. Dejstvo, da smo med poukom v okolju, ki nam je domače, je lahko prednost, ker smo bolj sproščeni, predvsem

med preverjanji. Istočasno pa je to slabo, ker so v domačem okolju prisotni različni dražljaji in večkrat nas tudi slika na steni zmoti in zaradi te izgubimo koncentracijo. **Martina:** Glede prednosti se strinjam z Evelin, glede slabih plati pa bi izpostavila težave, s katerimi se srečujem predvsem pri znanstvenih predmetih, pri katerih so potrebne vaje in poglobljene razlage postopkov. Dognala sem, da mi najbolj ustreza tak način predavanja, kjer se uporablja ročno pisanje na računalniku. Dodala bi tudi, da smo lahko dijaki, ki nismo doma razpolagali s primerno računalniško opremo, predstavili šoli prošnjo za računalnik v brezplačno izposajo.

Prejšnji teden ste dijaki prejeli potrdilo, da se tudi januarja ne boste vrnili v šolo. Novice se veselita ali komaj čakata, da bosta spet fizično stopili v učilnico?

Martina: Po eni strani me je novica razžalostila, ker bi vrnitev v šolo pomenila, da se situacija izboljšuje in da okužbe upadajo. Mogoče bi bil ta lahko prvi korak do ponovnega normalnega življenja. Kljub temu pa me veseli, da bomo štirimesečje končali od doma, z upanjem, da bomo lahko novo štirimesečje začeli z novimi pogoji.

Evelin: V primeru, da bi se prejšnji teden vrnili v šolo, bi vse dijake čakal precej naporen mesec, ker vsi profesorji komaj čakajo, da v živo preverijo naše znanje. Veseli me, da vrnitev ne sovпада z zadnjim mesecem v štirimesečju, ki je kot tak že precej težaven.

Ponovni zagon pouka v

Obvestila

Dekanijska Karitas Štandrež obvešča, da je od 11. januarja dalje prevzem oblačil možen samo ob torkih med 10. in 11. uro na trgu sv. Andreja 1. Ne sprejemajo uporabljenega spodnjega perila, umazanih, raztrganih in zmečkanih oblačil, obutev. Delitev oblačil pa je možna samo prvi in tretji četrtek v mesecu med 15. in 17. uro v ul. Sv. Mihaela 160.

Prodajam domače mesne izdelke

iz izvinjine: šalamo, klobase in kožarice. Klobase in kožarice bodo na razpolago januarja, šalami pa marca. Za naročila: 3463123991 (Valentin).

Čestitke

Pevke in pevci MePŽ Štandrež in Prosvetno društvo Štandrež čestitajo zborovodkinji **Zulejki Devetak** za Černetovo nagrado za leto 2020.

RADIO SPAZIO

vrata proti vzhodu

(od 15. januarja do 21. januarja 2021)

Radijska postaja iz Vidma oddaja na ultrakratkem valu s frekvencami za Goriško 97.5, 91.9 Mhz; za Furlanijo 103.7, 103.9 Mhz; za Kanalsko dolino 95.7, 99.5 Mhz; za spodnjo dolino Bele 98.2 Mhz; za Karnijo 97.4, 91, 103.6 Mhz; na internetu www.radiospazio103.it. Slovenske oddaje so na sporedu vsak dan od 20.00 do 21.00. Spored: **Petek, 15. januarja** (v studiu Niko Klanjšček): Zvočni zapis: posnetki z naših kulturnih prireditvev - Glasba iz studia 2. **Sobota, 16. januarja** (vodi Ezio

Gosgnach): Okno v Benečijo: oddaja v benečanskem, terskem, rezijanskem in zilljskem narečju. **Nedelja, 17. januarja** ponovitev oddaje Okno v Benečijo. **Ponedeljek, 18. januarja** (v studiu Ilaria Bergnach, Miha Kovic in Jakob Leopoli): Radio Ve'rite'. **Torek, 19. januarja** (v studiu Matjaž Pintar): Utrinki v našem prostoru - Glasbena oddaja z Matjažem **Sreda, 20. januarja** (v studiu Danilo Čotar): Samotni pastir: Življenje v mrazu. - Izbor melodij. **Četrtek, 21. januarja** (v studiu Andrej Bavcon): Četrkov večer z glasbo - Zanimivosti obvestila in humor.

prisotnosti vama povzroča strah?

Martina: Po enem letu šolanja na daljavo smo se privadili takemu načinu dela. Tako kot smo lani februarja imeli velike težave, ko smo z dneva v dan spremenili potek pouka, se bo tudi ob vrnitvi v šolo težko ponovno privaditi na tradicionalni pouk v živo. Metoda dela na daljavo v primerjavi s poukom v prisotnosti je popolnoma različna in zahteva različen delovni pristop. **Evelin:** Šolanje na daljavo je le nadomestilo za

tradicionalni pouk v živo, ni pa enakovredno. Predstavljam si, da bo večino letošnjega šolskega leta pouk potekal online, kar pomeni, da bo naša generacija vse skupaj preživela eno leto in pol brez navadnega pouka. Verjamem, da se bo to poznalo pri splošni ravni znanja. Straši me matura, ki bo naslednje leto zelo verjetno potekala normalno, brez olajšav, kar pomeni, da bo od nas zahtevala še dodatno delo, tisto, ki smo ga v tem letu opravljali na popolnoma drugačen način.

Giulia Černic

Spletno bratsko srečanje ob jaslicah

Celo leto naj v srcih odmeva Sveta noč!

Letošnje srečanje ob jaslicah, ki sta ga 9. januarja organizirali bratstvi Frančiškovega svetnega reda Gorica in Kostanjevica (Nova Gorica), je bilo nenavadno, saj je potekalo prek spletnih platforme zoom. In vendar so se v Frančiškovem duhu tudi tokrat zbrali številni bratje (priklapljenih je bilo okrog 70 uporabnikov, v marsikaterem "okencu" sta bili tudi po dve osebi, ponekod tri), kar priča o tem, da je novoletno srečanje – ki ga je tudi tokrat v slovenščini in italijanščini povezovala ga. Kristina Škibin – za mnoge res pomemben trenutek. Potekalo je pod naslovom *Gradnja mostov med Frančiškoviimi brati – korak nazaj v prihodnost...*, ki je postal udeležencem kmalu jasen ob ogledu posnetka s pričevanjem p.

Janeza Šamperla. Slovenski minorit s Ptuja namreč živi v starodavnem samostanu ob cerkvi Chiesa nuova v Assisiju, kjer od jeseni 2019 sobivajo bratje frančiškani, kapucini, minoriti in bratje iz svetnega reda. T.i. interobediencialna redovna skupnost je nekaj edinstvenega, v sebi ima neko preroško sporočilo, ki ga nakazuje že kip Frančiškovih staršev pred cerkvijo: po osmih stoletjih je redovnikom uspelo sleči starega človeka, pretrgati verige zamer in predsodkov ter začeti nekaj novega. "Simbolično skušamo pokazati, da smo sinovi enega Očeta." Poleg p. Janeza so kraj malega povedali tudi njegovi sobratje p. Nicolas iz Libanona, p. Rosario ("Če živimo skupaj, smo bližji sv. Frančišku"), p. Andrea ("Tekmujemo v medsebojni

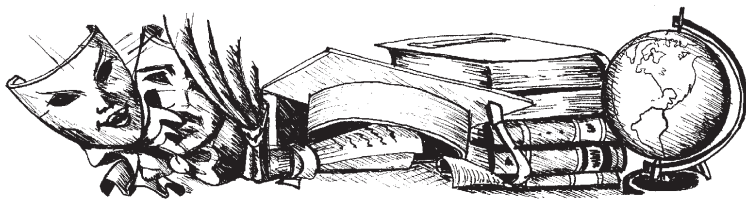
ljubezni in spoštovanju, podarjanju in sprejemanju darov drugega"), predstojnik p. Alfredo ("Gospod ima za nas nove sanje, ki jih moramo osvojiti in razumeti, katere so Božje sanje za človeštvo"), p. Pio iz Indonezije pa je raje nekaj zapel. P. Šamperl je še povedal, da je sv. Frančišek bil človek miru, "a mir je krhkega zdravja, hitro se poruši". To se je zgodilo tudi manjšim bratom, "porušili smo medsebojne mostove in šli vsak svojo pot". K edinosti so jih nazadnje spodbudili bratje svetnega reda, ki niso videli razlik razdvojenosti. Odprl se je nov svet. Da se bodo pogledi res združili, je potreben še čas, in vendar se že danes trudijo, da bi bili "čim bolj blizu in čim bolj bratje sv. Frančiška". Močno je bilo tudi pričevanje kustosa Svete dežele p.

Francesca Pattona OFM: opisal je izkušnjo skupnosti, ki skrbi za kraje, ki ohranjajo spomin na skrivnost utelešenja in nas spominjajo, da ima vera konkretno dimenzijo. Kot piše v okrožnici *Vsi bratje*, je srce bratstva skrb za okolje in krhke, je dejal in potrdil, da to skrb vsak dan živijo v prvi osebi. Skrbijo za romarje in svetišča, pa tudi za pastoralo v njim zaupanih župnijah, za šole, bolnike in revne. Zaradi covida ni romarjev – in niti finančnih prihodkov – že od konca februarja. Upajo v drugo polovico leta 2021 in v nabirko na veliki petek. "Kustodija je nosilka Frančiškovega duha, dialoga in sobivanja". Judje, kristjani in muslimani sodelujejo. Po 50 letih so dobili samostan ob Jordanu, kjer je bil Jezusov krst: prejšnjo nedeljo, 10. januarja, je tam

spet bila maša, prvič po 50 letih. P. Patton je udeležencem srečanja priporočil, naj se izogibajo preprirom, naj bodo vedno miroljubni in pripravljeni služiti. Vedno pa naj ohranjajo in miroljubno izražajo svojo jasno identiteto. Na bratskem srečanju je bilo uvodoma lepo videti fotografske posnetke od leta 2008 dalje, ki so obudili spomine na dosedanja srečanja. Vsem, ki so se trudili, da so se zbirali in gradili mostove na poti idealov sv. Frančiška, se je zahvalil predsednik bratstva s Kapele Stanko Šorli. Lep je bil tudi krajši film *Frančišek živi o duhu Assisija*, ki mu je napisal scenarij p. Šamperl, govori pa o tem, da so minila leta in stoletja, a Frančišek je vedno živ vir navdih. Potem ko je br. Luigi prebral nedeljski

evangeljski odlomek, je goriški nadškof msgr. Carlo Redaelli v krajši misli pred sklepnim blagoslovom poudaril, da biti bratje je pomembno tudi za dve Gorici, sodelovanje med bratstvom je zgled povezanosti in sodelovanja. V družinah in župnijah lahko živimo isto pričevanje, "ves svet je v težavah, zato moramo prinašati upanje in bratstvo!" Obilo vedrega poguma in veselega počutja je pisno zaželel koprski škof msgr. Jurij Bizjak. "Da bi nazdravljali s čašo, ki je napol polna!" Po zahvali Raffaele Nardini in vabilu na 15. srečanje leta 2022 so se udeleženci srečanja prek videa lahko "sprehodili" po jaslicah na Kapeli, kjer bi moralo srečanje potekati. "Naj celo leto odmeva v srcih sveta noč, blažena noč!"

DD

Koledar Goriške Mohorjeve družbe za leto 2021

Zanimiv, lep in izzivalen

Lepo je vzeti v roke Koledar Goriške Mohorjeve družbe za leto 2021. Že naslovnica s fotografijo starih vrat nas vabi, da ta 'vrata' odpremo in se potopimo v zanimivo in pestro vsebino. Koledarski del krasijo izredno kakovostne črne bele fotografije iz leta 1978, ki upodabljajo žlahtnost kraške arhitekture in sta jih prispevala Viljem Zavadvlav iz Štandreža in Joško Prinčič iz Sovodenj, oba člana goriškega fotokluba Skupina 75. Uvodnik zgodovinarja Igorja Grdine z naslovom *Tako je!* izpostavlja vlogo in pomen Mohorjeve družbe v slovenski zgodovini, saj je to v svojih treh oblikah najstarejša založba, ki je globoko zaznamovala "zgodovino našega duhovnega prostora" in ob izzivih novega časa "nič drugega ne kaže, kakor da Mohorjeva družba ostane, kar je bila: opora slovenskemu človeku". V nadaljevanju se zbornik deli na štiri vsebinske sklope in v vsakem lahko preberemo kak članek, ki je vreden največje pozornosti. Pod zaglavjem *Kam plujemo* lahko preberemo vrsto prodornih analiz. V političnem pregledu leta 2020 se Erika Jazbar sprašuje *Ali bomo vsaj za rep ujeli vlak sedanjosti*. Avtorica ugotavlja, da je manjšinsko stanje okostenelo in zaznamovano z neizprosni številčnim upadanjem. Izpostavlja stoletnico požiga 13. julija in vračanje Narodnega doma ter obisk predsednikov Mattarelle in Pahorja v Bazovici in Narodnem domu. Beleži dogajanje ob 90-letnici smrti bazoviških junakov in podrobneje analizira politične teme od zastoja pri delovanju paritetnega odbora za slovensko manjšino do vprašanj, vezanih na politično zastopstvo narodne skupnosti.

Globok razmislek zasluži esej Igorja Giacominija, vodje Urada za slovenske šole, v članku *Biser, ki se ga premalo zavedamo*, ki ocenjuje, da samozvana civilna družba nespremenjeno vztraja pri modelih delovanja, ki niso več aktualni in so neučinkoviti. Giacomini je kritičen tudi do krovnih organizacij, češ da jima ne uspe zaobjeti, kaj šele docela predstavljati našo današnjo družbo, ko je v naših šolah premalo otrok in ko med njimi prevladujejo neslovensko govoreči. Podrobneje predstavlja vlogo Urada za slovenske šole in poudarja, da gre za preveč pomembno institucijo, da bi jo obravnavali površno. Prihodnost slovenske šole vidi v tem, da ohrani odprtost vsem, obenem pa, da kar se da vlaga v kakovost poučevanja. Obenem obžaluje, da je manjšina premalo vlagala v kadrovanje manjšinskega vodstva, kar narodna skupnost danes plačuje. Skrb vzbujajoča slika se nam pokaže tudi ob branju Marka Petelina, podpredsednika SDGZ, ki piše o *Gospodarstvu po pandemiji sars-cov-2*. Med drugim ugotavlja, da ostajata preživetje oz. rast slovenskega gospodarstva v Italiji negotova, "dokler ne bomo pogumno posegli po novih strategijah". Andrej Černic v podrobni analizi *Novosti in spremembe v likvidacijskem postopku KB 1909* razčlenjuje zapletene odnose, ki jih je družba KB 1909 imela z raznimi finančnimi holdingi, med drugim tudi s KD group, ki je zdaj lastnik velikega deleža delnic KB 1909, katerega postopek likvidacije še ni bil preklican. Costanza Frandolič pod naslovom *Dve mesti, ena prihodnost* predstavlja velike možnosti, ki jih predstavlja kandidatura

Gorice in Nove Gorice za Evropski prestolnici kulture leta 2025. Verski vidik obravnava Karel Bolčina kot škofov vikar za Slovence v goriški nadškofiji, ki piše o *Izzivih Cerkve v času pandemije* in novi podobi Cerkve, ko se "v njej ne bomo štel, koliko nas je, pač pa ugotavljali, kakšni

smo". Peter Černic, ki je uredil koledar, je prispeval poglobljeno analizo papeške enciklike *Frates omnes – Vsi bratje*. V njej ugotavlja, da beseda bratstvo predstavlja vsebinsko jedro papeževega sporočila, iz katerega naj bi vzklilo seme družbene prenov. Erika Kosič pod naslovom *Šola na daljavo: ločuje ali povezuje?* ugotavlja, da je novi način dela in šolanja razgalil šibke točke šolnikov in dijakov. Ta sklop končuje Norina Bogatec z zelo dragocenim statističnim *Pregledom izobraževanja v slovenskem jeziku v Italiji*, ki ga pripravlja SLORI. Vsebinsko prelomnico predstavljata pesniška cikla, ki sta ju prispevala David Bandelj in Majda Artač. Pesmim sledi sklop *Od kod prihajamo*, ki ga uvaja Renato Podbersič ml. s člankom *Minilo je že stoletje – prelomno leto 1921*, v katerem izpostavlja obletnice svetovnih in krajevnih dogodkov. Skrbnica Zbirke knjižnega gradiva

Slovencev v zamejstvu in po svetu Helena Janežič ob ugotavljanju, da bo letos poslopje NUK-a dopolnilo 80 let, izpostavlja, da gre za knjižnico vseh Slovencev, gradivo je v 200 letih naraslo na skoraj 3 milijone enot. Podrobneje bomo spregovorili o D fondu, kjer od leta 1945 zbirajo tudi knjige in periodiko, ki so bile prepovedane v SFRJ, med katerimi je tudi nekaj knjig GMD. Obenem dodaja, da NUK skrbi za uresničevanje Digitalne knjižnice Slovenije. O sodelovanju med škofom Luigiem Fogarjem in msgr. Jakobom Ukmarjem, ob 50-letnici njune smrti, piše Tomaž Simčič. Med drugim izpostavlja, da je imel Fogar vrsto odličnih prijateljev med goriškimi Slovenci, tesno je npr. sodeloval z Jankom Kraljem. Prav tako zanimiv je prispevek Vere Tute Ban o življenjski usodi Karla Bratuža, starejšega brata bolj znanega Lojzeta. Večino življenja je preživel v vojaški službi v Srbiji. Dolgoletni dragoceni sodelavec Koledarja Branko Marušič osvetljuje usodo Ravničana Štefana Široka (1849 – 1890), ki je bil konec 19. stoletja, kot sicer mnogi drugi slovenski filologi, profesor klasičnih jezikov v Rusiji. Razpad Avstro-Ogrske je usodno zaznamoval tudi usodo pomorskega častnika in izumitelja Andreja Pegana, ki je bil velik izvedenec za torpede in podpornice. Bil je doma iz Potoč v Vipavski dolini. Nekatere njegove osebne predmete in izredno zanimiv mornariški dnevnik pomorske odprave na Daljni vzhod med novembrom 1898 in oktobrom 1901 si lahko ogledamo v Pomorskem muzeju v Piranu. Kako in zakaj se nad vhodnimi vrati v Goriški grad vidi zidanega beneškega leva, beremo v članku Matica Batiča. Pavel Vidau osvetljuje strani iz

vaške zgodovine Opčin in Banov. Posebno dragocen je zapis Karla Muccija, ki pod naslovom *Slovenski duhovniki v Laškem in bližnji Furlaniji* strnjeno predstavlja 26 duhovnikov, ki so v 19. in 20. stoletju službovali v raznih krajih tako na desnem kot levem bregu Soče. Marsikateri bi si zaslužil bolj poglobljeno predstavitev. S podobno vsebino se srečamo ob branju članka *Dr. Jože Pavlič in drugi slovenski duhovniki na Južnem Tirolskem*, ki ga objavlja Ivo Jevnikar. Veliki poznavalec ruskega sveta Simon Malmenvall tokrat predstavlja vzhodnoslovanski romarski potopis z naslovom *Življenje in romanje Danijela, igumana z Ruske zemlje*, sestavljenega na začetku 12. stoletja, v času jeruzalemskega kralja Balduina I. (1100–1118). Gre za dragocen dokument, ki pomeni najzgodnejši znani potopis vzhodnoslovanske srednjeveške literature. Ivan Vogrič pa tokrat predstavlja, kako so Napoleona kot vojaki pod njegovim poveljstvom doživljali Slovenci. Mnogi ljubitelji gora in gorniške literature bodo cenili zapis Mirana Miheliča v spomin na prof. dr. Franceta Avčina ob 110. obletnici rojstva. Lep poklon svojemu dedku, ob 100-letnici rojstva prof. Ivana Artača, ponuja Primož Sturman. V sklopu *Kaj smo* bomo dobili natančne zapise o letnem delovanju treh sestrskih Mohorjevih družb, očitno potrjujejo svojo vlogo in kulturni pomen v celotnem slovenskem narodnem prostoru. Izvedeli bomo, kako je Sindikat slovenske šole ponovno prišel do lastne poklicne figure, in iz zapisa Igorja Sancina zgodovino in delovanje agrarnih skupnosti na Tržaškem. Patricija Florenin je zbrala podatke o delovanju ZSKP

iz Gorice v minuli sezoni, Monika Quaggiato pa podatke o delovanju goriške ZCPZ. Matevž Čotar je pisal o delovanju Kulturnega centra Bratuž. V tem sklopu so tudi letno poročilo SCGV E. Komel, poročilo Nadie Roncelli o delovanju Slovenske prosvete in nekaterih društev v Trstu v sezoni 2019/2020, o pobudah ZCPZ iz Trsta, Združenja don Eugenio Blanchini iz Benečije in Združenja Don Mario Cernet iz Kanalske doline, medtem ko Erika Jazbar poroča o prvem svetem obhajilu v slovenščini v Benečiji, kar je v minulemu letu predstavljalo novost v pastoralni v Benečiji. Razčlenjeno se tudi predstavlja Slovenska zamejska skavtska organizacija v letu 2019/2020. V spominskih zapisih – in memoriam pa si sledijo pokloni nekaterim osebnostim in sodelavcem, ki so umrli v minulih mesecih. Tako beremo o prof. Dragu Bajcu, Marijanu Breclju, Paoli Bertolini Grudina, Srečki Černe Artač, Aleksandru Furlanu – Šandrinu, Edvardu Krapežu, prof. Alešu Lokarju, Pavlu Medveščku–Klančarju, Juretu Pečarju, škofu Evgenu Ravignaniju, Saši Rudolfu in škofu Alojziju Uranu. Zadnjih, skoraj 50 strani Koledarja GMD, tudi letos bogati Slovenska bibliografija v Italiji za leto 2019 izpod peresa knjižničarke Ksenije Majovski, ki bi si že sama zaslužila prav posebno analizo. Branje Koledarja je hvaležna stvar. Gotovo bo vsak bralec v njem našel kaj zanimivega, članki so tudi bogato fotografsko opremljeni. Za tisk in oblikovanje je poskrbela tiskarna Budin. Edina šibka točka so dokaj neenotno lektorirani članki.

E.G.

In memoriam

Milan Matos

Prav na minuli Božič je v 75. letu starosti umrl Milan Matos, vodilna osebnost slovenskega založništva, dolgoletni direktor Mladinske knjige in prejemnik številnih visokih odlikovanj. Omenjeno založbo je Matos vodil od leta 1992 do upokojitve leta 2009. Matos se je rodil leta 1945, že v mladosti je rad prebiral knjige, tudi

poezijo. Službeno pot v Mladinski knjigi je začel kot vodja prvega slovenskega knjižnega kluba Svet knjige, kasneje je napredoval v vodjo prodajnega sektorja ter sredi osemdesetih let prejšnjega stoletja postal vodja proizvodno-tržnega področja. Leta 1992 je Matos prevzel vodenje največje slovenske založbe in jo uspešno vodil 17 let.

Matos je prejel številne nagrade in odlikovanja, med drugim Schwentnerjevo nagrado za življenjsko delo, častni znak svobode za zasluge pri razvoju slovenskega založništva in priznanje za življenjsko delo na področju managementa. Aktiven je bil tudi v drugih organizacijah. Kot predsednik je vodil Združenje založnikov in knjigotržcev

Slovenije, Ustanovo Gallus in Združenje za direktni marketing. Skrbno je gojil poklicno sodelovanje s slovenskimi založniki in knjigotržci, čeprav so bili konkurenca na trgu. Kot upokojenec je napisal knjigo z naslovom *Hiša velikih zgodb*, ki govori o njegovem življenju, predvsem pa o njegovi poklicni poti v Mladinski knjigi.

Prejeli smo

Odmev na poslovilno pismo ob smrti Dorice Makuc

Spoštovani gospod Marko Tavčar, vaš članek – občuteno slovo od Spoštovane drage gospe Dorice Makuc (Novi glas, 24. 12. 2020, str. 8) se me je močno dotaknil in me istočasno spomnil na pomen njenih knjig s primorsko tematiko, ki jih je izdala Goriška Mohorjeva družba, nekatere od njih tudi v italijanskem prevodu. Začudila pa sem se ob vašem (celo odebeljeno natisnjenem) obžalovanju, ker vaša založba ni izdala njene “knjige o Ani Praček Krasna” in se je zaradi tega Makučeva odločila za samozaložbo. Opisali ste torej trenutek, ko so se vaši dolgoletni avtorici zaprla vrata založbe, 88-letna gospa pa si je odločno odprla nova. Takrat me je skupaj z Magdo Rodman povabila k sodelovanju pri nastajanju omenjene nove knjige, potem pa smo si različne sodelavke kar same podajale kljuko že odprtih vrat in tako je spomladi 2016 izšla knjiga o Ani Praček Krasna z naslovom Ameriška Slovenka iz Vipavske doline. Uvod je napisal Sergij Pelhan, predsednik Slovenske izseljenske matice. V kolofonu omenjene knjige je napisano: “Besedila

napisale: Dorica Makuc, Alenka Florenin, Ivana Slamič, Tanja Bratina Kozamernik in Helena Uršič. Spremna študija Marija Mercina.” Iz tega zapisa ni

razvidno, kako pomemben je bil pri nastanku knjige prispevek Magde Rodman, nečakinje pesnika Draga Bajca iz Vipave, saj je le-ta začela nastajati za kuhinjsko mizo na njenem domu v Vipavi. Rodmanova je namreč računalniško pretipkala celotno prijateljičino besedilo in hkrati iskala sponzorje za samozaložbo, njena hčerka Nadja pa je poskrbela za prelom. Ivana Slamič, ki se nam je pridružila na moje

povabilo, ni bila le lektorica, temveč tudi sourednica, saj je k sodelovanju pritegnila mlajši avtorici, poznavalki Pračkove, in sicer Tanjo Bratina Kozamernik in Heleno Uršič. Poskrbela je za tisk v tiskarni Sedmak v Ajdovščini in sodelovala pri nastajanju ovitka – platnice. Tako je bilo delo Ane Praček Krasna v “obeh domovinah” osvetljeno skozi poglede novinar in slovenistk različnih generacij. Kasneje je Alenka Florenin za nastajajoči zbornik prispevala zapis intervjuja z Dorico Makuc v studiu Radia Trst v Gorici leta 2014. Sama vzporejam obe avtorici v spremni besedi z naslovom Prijateljici Ana in Dorica v preseganju ozkih meja okolja in časa. Sedem sodelavk in Dorica Makuc, vse doma iz Vipavske doline, od izvira Vipave do njenega izliva v Sočo v Sovodnjah v Italiji, kjer živi Alenka Florenin, smo skupaj vsebinsko oblikovale zbornik o Ani Praček Krasna in Dorici Makuc ter ga izdale v samozaložbi. Po izidu je bila knjiga predstavljena v Dolgi Poljani, Ajdovščini, Novi Gorici in Gorici, v NUK-u v okviru razstave z naslovom V obljubljeni deželi //

Slovenke v ZDA in po selitvi razstave v Vilo Vipolže v Goriških Brdih tudi tam. Ivana Slamič je že po izidu knjige napisala novo študijo o Ani Praček Krasna z naslovom Pesmi Ane Praček Krasna in jo predstavila na simpoziju na Opčinah maja 2016, kasneje pa objavila v preglednem zborniku z naslovom Žensko literarno ustvarjanje na Primorskem (2017, ur. Marija Pirjevec Paternu). Za Celovski koledar 2018 sem po posredovanju dr. Silvije Borovnik tudi sama napisala novo študijo z naslovom Ana Praček Krasna (ur. Irena Destovnik). Vse v zvezi s knjigo, ki jo omenjate v poslovilnem pismu Makučevi, se je torej nadvse dobro izšlo. Obe zanimivi ustvarjalni Primorki, ki jima je zbornik posvečen, a ju žal ni več med nami, bi gotovo tudi danes z zadovoljstvom pogledali nanj. Soavtorice (skupaj s pokojno Dorico Makuc – to je bil njen zadnji knjižni prispevek) smo tako dodale nov klin v zlati lestvi raziskovanja in vrednotenja književnosti o primorskih ljudeh. Spoštovani gospod Tavčar, tisto, kar ste si morda očitali, se je nazadnje izkazalo kot koristno.

Marija Mercina

BOŽIČNA PROŠNJA

Pavel Vidau

Hvala ti Oče milosti tvoje,
po Mariji Devici
sina si svojega dal,
da greh iz sveta bi pregnal.

Božični čas, spominja nas,
družino v Betlehemu z Jožefom,
kjer v štalici rodila je Marija Jezusa.

Tja zvezda je vodila repatica,
pastirce – modrece,
ki poklonili Detetu,
rešitelju sveta.

Človek v greha krčih zdaj zdihuje,
prosi milosti Boga.

Oče večni, Oče stvarstva,
spon teh grešnih reši nas.

Bleščijo se zvezde na svodu neba,
Njegov blagoslov naj seže v globino
srca.

DROBCI DOMAČE ZGODOVINE (141)

Dimitri Tabaj

DESETI DEL

Dva dni kasneje v Slovincu najdemo članek o pokojnem grofu Jožefu Emanuelu Barbu: “Zopet Slovenija plaka na grobu zvestega narodnjaka, Josipa grofa Barbota. /.../ danes se imamo spominjati moža plemenitaša, ki je bil vse drugih, in sicer pravih nazorov, to je bil ranjci Josip grof Barbo. Slovenija mu je bila njegova ljubljena domovina, in Slovenci so mu bili ljubi rojaki. Pa tega rodoljubja ni samo na jeziku nosil, tudi ni bil rojen iz častilakomnosti, da bi kak poslaniški mandat vjel. On je ljubezen do naroda kazal nasproti najbornejšemu kmetu, on ni na reveža iz vrha doli gledal, z navadnim pregovorom ‘dummer bauer’, ampak bil je ponižen in prijazen, postrežljiv in dober vsem svojim sosedom, in zato priljubljen med kmetijskim ljudstvom. Pa tudi izobraženi narodni stranki je bil vedno zvest pristaš, ter je odobral vse njene opravilne težnje, z eno besedo, bil je odličen narodnjak. Nemškutarska stranka ga je črtila /.../ V čitalnico je rad zahajal, ker med Slovenci biti ga je veselilo. Grof Barbo je bil v resnici pobožen mož, zvest katolik. Sovražniki so se mu zavoljo tega posmehovali, pa pred večnim sodnikom, kjer je svojo sodbo zdaj že slišal, mu je to gotovo največ pomagalo. Pošten človek, kakor je bil grof Barbo, je v prvi vrsti zvest svojemu Bogu, in kot zvest katoličan moral je postati tudi zvest narodnjak, ker je videl slovensko ljudstvo v veliki bedi, ker je spoznal, da so terjatve slovenske vseskozi poštene in opravilne. /.../ Naj služijo te vrstice ranjcemu v hvaležen spomin, plemstvu na Slovenskem pa kot opomin, naj posnema izgled vrlega grofa, hvaležnost slovenskega naroda ne bo izostala nobenemu, kdor se poteguje za njegove koristi. Žalujoci na rakvi ranjcega grofa Josipa kličemo

k Bogu vsegamogočnemu: odpusti mu, večni sodnik, njegove grehe, brez katerih ni nobeden človek, spomni se njegove ljubezni, ki jo je kazal do svojega bližnjega, in dodeli mu večni mir in pokoj. R. I. P.”

Njegov vnuk Robert (1889 - 1977), sin njegovega sina Jožefa Antona in Margit Vidats (1865 - 1890, hčerke madžarskega podjetnika, politika in revolucionarja Jánosa Vidatsa, 1826 -1873) je bil pisatelj in zadnji moški član grofov Barbo-Waxenstein, točneje njihove dolenjske (rakovniške) veje. Robert je bil polbrat omenjene Gertrude (žene grofa Marina Paceja, oba počivata v Topoljanu) in mož Karmen Codelli (1901 - 1965), hčerke ljubljanskega izumitelja in podjetnika barona Antona Codellija (1875 - 1954), ter avtor znanega avtobiografskega romana Bela krogla in priznan prevajalec iz slovenščine v nemščino. Njegova hči grofica Livija Barbo pl. Waxenstein Reden (1927 - 2018), čuvajka papeškega pečatnega prstana svojega prednika papeža Pavla II., je do 18 leta živela v gradu Kodeljevo v Ljubljani. Čeprav je po vojni živela na Dunaju, je ohranila odlično znanje slovenskega jezika. Po osamosvojitvi Slovenije je pridobila slovensko državljanstvo in v raznih intervjujih izrazila svoja slovenska čustva. Umrli je pred dvema letoma. Na njeno željo je bil pogreb v ljubljanski stolnici, kjer pod oltarjem sv. Trojice počiva njen prednik Peter Anton I. Codelli (1660 - 1727) in v kapeli sv. Križa njegov sodelavec Michelangelo Zois (1694 - 1777), oče barona Žige Zois (1747 - 1819). Livija Barbo pl. Waxenstein Reden je pokopana v Stepanji vasi pri Ljubljani v družinski grobnici rodbine Codelli.

Grof Jožef Emanuel Barbo (1825 - 1879), politik, slovenski domoljub in podpornik čitalništva in Slovenske matice, in po vsej verjetnosti njegov sin Jožef Anton (1863 - 1930), oče pisatelja Roberta Barba

Josip grof Barbo

je v nedeljo popoldne ob 5. uri na Dunaji umrl.

Slovenija zopet žaluje na grobu iskrenega in vernega sina, čegar značaj je bil čist kakor zlato in trden kakor skala.

Večna mu pamet!

Slovenski narod je 25. novembra 1879 poročal o smrti grofa Jožefa Emanuela Barba.

Grofica Livija Barbo pl. Waxenstein Reden (1927 - 2018), hči grofa Roberta Barba, čuvajka pečatnega prstana svojega prednika papeža Pavla II., je do 18. leta živela v gradu Kodeljevo v Ljubljani. Čeprav je po vojni živela na Dunaju, je ohranila odlično znanje slovenskega jezika. Pridobila je slovensko državljanstvo in v več intervjujih izrazila svoja slovenska čustva.

Avtobiografski roman grofa Roberta Barba Bela krogla

Grof Robert Barbo (1889 - 1977), polbrat omenjene Gertrude (žene grofa Marina Paceja, oba počivata v Topoljanu), mož Karmen Codelli, hčerke ljubljanskega izumitelja barona Antona Codellija, ter avtor znanega avtobiografskega romana Bela krogla in priznan prevajalec iz slovenščine v nemščino

Recenzija zadnjega dela našega prodornega pisatelja

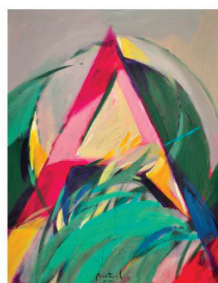
Alojz Rebula: Apokrif

“Si more današnji človek, željan spoznati Jezusa Nazarečana, bogateje kakor mu to nudijo evangeliji, sam s svojo lastno domišljijo ob največjem spoštovanju vseh štirih evangelijev, 'vključno s Pavlom', nekako nasititi svojo versko radovednost, s tem da izpolni domnevne praznine v evangeljski pripovedi z domišljijскими vneski, ki se mu zdijo na tistem mestu najprimernejši in najverjetnejši?”

S to dilemo se je preminuli krščanski intelektuallec Alojz Rebula v uvodnem besedilu lotil pisanja slovenskega apokrifnega evangelija. Pravzaprav besedila ni več sam pisal, ker mu je oslabljeni vid to onemogočil, tako da je delo narekoval. Sam avtor je v uvodu pojasnil, da je v desetletjih po Kristusovi smrti v rimskem cesarstvu krožilo kar nekaj spisov, ki so opisovali učenikovo življenje in delo, toliko, da je morala uradna Cerkev ob koncu drugega stoletja izbrati samo štiri 'kanonične' evangelije. Ostali pa so bili zbrani kot

'apokrifni' evangeliji, ki pa od časa do časa kdaj zamikajo tudi kakega poznavalca Kristusovega nauka, da seže po njih. Nam ni dano vedeti, ali je Rebula dejansko segel po kakem apokrifnem besedilu, nedvomno pa ga je ta zvrst zamikala, tako z literarno-romanesknega vidika kakor iz verskega zanimanja. Na sploh se je v zadnjih letih svojega življenja z nekoliko večjo vnemo poglobil in romaneskno tudi obdelal krščansko tematiko, ki jo je sicer gojil že vsa svoja ustvarjalna leta. To nam pričata predvsem zadnji izdani roman *Ob pritoku Jangcekjana* (2018) kakor tudi prozno delo *Pred poslednjim dnevom* (2013). V Rebulovem *Apokrifu* je tako razbrati pisateljevo bodisi literarno kot versko vnemo za opisovanje dogodkov okoli človeka, “ki se mu zdi največji pojav v zgodovini”. Delo je sicer napisano z zornega kota dvatisočletne zgodovinske razdalje, velik poudarek pa je postavljen predvsem psihološkemu spremljanju Kristusove usode, ki je

morda v 'kanoničnih' evangelijih nekoliko prikrito. Časovna razdalja prav tako omogoča

Alojz Rebula
A P O K R I F

velikemu poznavalcu takratnih socialnih in političnih razmer v

rimskem cesarstvu za časa cesarja Avgusta in Tiberija tudi kritično presojo zgodovinskega

dogajanja. Tak odnos do evangelija je zaznati že takoj na začetku ob obisku nadangela Gabrijela k Mariji: “Domišljija je lahko doma kjerkoli. Lahko je doma v prihodnosti med astronomskimi podvigi. Lahko je doma v preteklosti, v rimskem imperiju cesarja Avgusta. Lahko je doma v eni od njegovih številnih provinc, v eni najmanjših in najbolj perifernih Judej ...” V omenjenem delu gre skratka za opis dogodkov izpred dvatisoč let, na katere pa gleda Rebula z zornega kota sodobnega

literarnega krščanskega ustvarjalca, zato branje nudi bralcu svežo sodobno tančico, skozi katero je mogoče interpretirati tudi sedanje stanje duha v luči Kristusovega življenja in dela. Tako se npr. pogovarjata dva Jezusova učenca Natanael in Filip, potem ko sta ponovno zagledala Jezusa po njegovem vstajenju: “... Kaj vse bi bil na primer jaz rad vedel od Njega!” ‘Jaz,’ je dejal Natanael, ‘najraje o koncu sveta. Niti ne toliko, kdaj bo, kolikor, kakšen bo. Ali bo padlo na Zemljo kaj z neba in jo zažgalo, ali se bo moralo razpočiti in vsrkati oceane, ali bo trčila vanjo kakšna zvezda ...’ ‘Jaz pa,’ je rekel Filip, ‘bi kar rad zvedel, kdaj bo tista reč. Ali za časa našega življenja ali pozneje. Ali bo na primer sodil samo ljudi ali tudi narode, ali bo sodil ljudi po poklicih in njihovih talentih, ali bo kaj prizanašal glasbenikom in pesnikom, ali bo trd in celo neusmiljen do politikov in generalov. Kako bo vzel v roke filozofe in primerjal njihove resnice s svojo. Ali bo bolj ali manj

kot do drugih milostljiv do cerkvenih ljudi ...’ ‘Tudi zame ni dvoma,’ je dejal Natanael, ‘da bo najstrožji prav do cerkvenih ljudi ...’ Založba Mladika je tako širšemu krogu bralcev ponudila možnost, da je lahko slovenski katoliški intelektuallec Alojz Rebula ponovno spregovoril in s svojim zadnjim posmrtno izdanim delom zapustil svojo duhovno oporoko, ki jo na pot vodi spremna beseda Iva Jevnikarja. V njej s spoštljivim občudovanjem, z literarno iznajdljivostjo in duhovnim bogastvom seže v sam srž verske tematike, v opisovanje Kristusovega življenja in dela in v devetindvajsetih zgodbah dodaja svojo sodobno psihološko in domišljijasko kapljico, ki jo smiselno dopolnjuje likovno gradivo Mednarodne likovne akademije Umetniki za karitas. Ob koncu knjige je objavljen še strokovni esej Milčka Komelja, ki ga je akademik prebral na žalni seji Slovenske akademije znanosti in umetnosti v Ljubljani.

Jadranka Cergol

Privošči si enkratno darilo!

NOVI
GLAS

Knjiga *Stare jedi v novih loncih* avtorice Katje Ferletič pripoveduje zgodbe o ljudeh in jedeh, prepletajo se anekdote, opisi kulinarčnih navad in praznovanj iz tradicije širše Goriške, zlasti iz sovodenjskega, kraškega in vipavskega sveta.

S 1. strani

Dokumentarec Dvajset namesto Dneva emigranta

Scenaristka in režiserka Jasmin Kovic je pripoved o družbeno relevantnih dogodkih povezala z razmišljanjem o izzivih sodobnega časa Slovencev na Videmskem. V delu, v katerem kot povezovalka nastopa mlada Fanika Coren, gledalce pred domačimi ekrani nagovorita pokrajinski predsednici SKGZ in SSO, Luigia Negro in Anna Wedam. V dokumentarcu se vrstijo izjave vidnih gostov in protagonistov preteklih Dnevov emigranta. Glas za delo, ki ga je posnel in montiral Alex Purič (podjetje Studio Trak), je posodila Anastasia Cibic, uredništvo je podpisala Marija Breclj. Dokumentarec izpostavlja pomen, ki ga zaščitni zakon ima za priznanje in delovanje Slovencev na Videmskem. Prikaže trud prosvetnih in verskih predstavnikov, upanje in ustvarjalnost številnih avtorjev, kulturne in druge prireditve ter pozitivne premike, ki jih

je v obmejnem prostoru sprožil vstop Slovenije v Evropsko unijo. V primerjavi z obdobjem pred sprejetjem zakona št. 38/01 je delovanje slovenske manjšine danes precej bolj urejeno: prišlo je

do podržavljenja špeterske šole, rednega dotoka javnih sredstev, postavljanja dvojezičnih napisov, odprtja jezikovnih okenc v Kanalski, Terskih in Nediških dolinah, Čedadu in Reziji itd. Kljub mnogim težavam so si Slovenci na Videmskem z marljivim delom postavili kar nekaj trdnih stebrov, na katerih sloni njihova identiteta. Že vrsto let vztrajno zahtevajo širitev poučevanja slovenščine v druge kraje svojega naselitvenega

območja. Povezujejo se in si prizadevajo za krajinsko ter turistično ovrednotenje tamkajšnjih dolin. Na Trbiškem ljudje ob večjezičnem šolstvu zahtevajo tudi mnovično vzpostavitev slovenskega bogoslužja. V minulih 20 letih so Slovenci na Videmskem, ki jih označujejo izvirni in sveži pristopi, izpeljali veliko zanimivih pobud in projektov. Čezmejno sodelovanje z Zgornjim Posočjem je razvejeno. Hribovski zaselki se zaradi izseljevanja praznijo, vendar ljudje si prizadevajo za oživitvev gospodarske vitalnosti tamkajšnjih dolin. Kovičeva je kot mlada avtorica glede nadaljnje rasti Beneške Slovenije, Rezije in Kanalske doline izpostavila pomembnost osredotočenja na cilje (in ne na ovire). Med drugim je opozorila, da mora vsaka skupnost svojo prihodnost načrtovati, saj jo drugače ta dohiti nepripravljeno.

Jumbo plakati za slovensko šolo

Kampanja za vpis v slovenske šole že poteka. Po večletnem premoru so se v javnosti spet pojavili jumbo plakati, s katerimi Sindikat slovenske šole, v sodelovanju s krovima organizacijama SSO in SKGZ, vabi starše k vpisu otrok v šole. Plakati so se v minulih dneh pojavili na Tržaškem, Goriškem in Videmskem. Na njih v obeh tu prisotnih jezikih piše: "Izberi šolo s slovenskim učnim jezikom." Pozornost mimoidočih priključne na plakatih lično dekle, ki jih opozarja na izbiro slovenske šole. Vpis lahko starši otrok opravijo preprosto prek spleta. Predstavnica SSS Katja Pasarit

pravi, da želi pobuda izpostaviti "dragoceno priložnost", ki se zdaj ponuja družinam z vpisom v slovenske šole. "Mladi rod je pred številnimi izzivi sodobnega

časa in odraščanje v dveh kulturah oziroma z dvema jezikoma zagotavlja mladim boljšo pripravljenost na življenje," poudarja Pasaritova.

Po Nebeški poti - Peš od Ogleja do Svetih Višarij (21)

Raj na zemlji pod stenami Muzcev(2)

„Povej mi, ali pri tem pomaga tudi država in koliko, koliko država nameni za to, ker vsakič ko gremo v Slovenijo, najbližje nam je Bovec, je tam gneča turistov, vse je poštmano, kot mora biti, tu pri nas pa, takoj za mejo, saj vidiš, nikjer nikogar, nikjer nič. Ljudje so se izselili iz teh krajev, ponudbe ni nobene ...“ je zvenel kar malo razočarano in poklapano. Povedal sem mu, da država pri nas resda podpira razvoj turizma, a tudi, da je tega že preveč, in je prav v Bovcu, ki ga je omenjal, v poletni sezoni vse skupaj že preseglalo mejo dobrega okusa in da mi je veliko lepše in bolj prijetno v Terski dolini, kjer ni obiskovalcev, kot pri nas v Bohinju, na Bledu, v Postojnski jami ali v stari Ljubljani, pa ne vem, ali me je razumel. Kljub temu, da si je tam sredi narave, daleč od vseh, ustvarjal svoj mali raj, ne vem, ali sva se glede tega razumela.

V gostilni mi je pripravil odlično večerjo – škampe z basmati rižem in zelenjavo, kar ni bilo ravno uglašeno z gorskim okoljem, a slastno „ku hudič“. Kar takoj sem mu plačal za večerjo in nočitev, saj se mu je začelo muditi, ker je moral po

sina v Ter, kamor se je s prijatelji vrnil s treninga v Čenti.

„Ja, s prevozi otrok je pa kar 'jeba',“ mi je priznal in pojasnil, da je včasih, ko je bila tudi hčerka doma, in je imela po šoli še svoje izvenšolske dejavnosti, ne nujno ravno v Čenti, ampak tudi drugje, zaradi teh prevozov sem in tja in nazaj in naprej vsak dan prevozil okrog 80

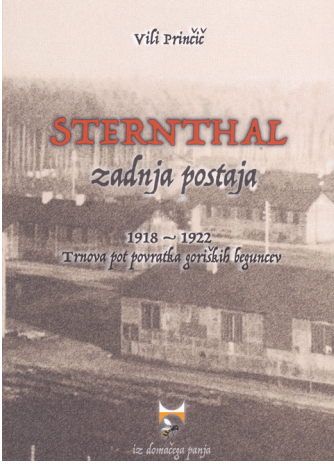
kilometrov. Preden se je poslovil, sem bil deležen še „šnel kurza“ o pripravi kave na mašini za kafe, kar sem sicer včasih, ko sem kot študent nekaj časa delal tudi v baru, znal, a sem z leti pozabil postopek in zaporedje. To sem mu sam predlagal,

Novost na knjižni polici

Med bralce je prišla knjiga o begunskem taborišču Sternthal

Pred Božičem je izšla knjiga s pomenljivim naslovom *Sternthal zadnja postaja*. Knjiga obsega 230 strani, dokaj podrobno pa opisuje križev pot goriških beguncev ob izteku 1. svetovne vojne. V imenu Sternthal se namreč skriva kraj, ki ga poznamo tudi pod nazivom Strnišče in se nahaja kakih 15 km stran od Ptuja na Štajerskem. Danes se večje naselje z veliko tovarno aluminija imenuje Kidričevo. Pri Slovencih z Goriškega bo ta kraj ostal v trajnem kolektivnem spominu zaradi velikega begunskega taborišča, v katerem je od leta 1918 pa do konca 1922 prebivalo kakih 5000 beguncev, v glavnem mater s kopico otrok. V Sternthalu–Strnišču so se začeli naseljevati decembra 1918, po razpadu Avstro–Ogrske. Do takrat so goriški begunci živeli v raznih taboriščih in begunskih skupnostih v Avstriji in na Češkem, povojna Avstrija pa se jih je hotela čim prej odkrižati, kajti ni šlo za ljudi nemškega jezika in nemške kulture. Takrat je prišlo tudi do ustanovitve SHS (Države Srbov, Hrvatov in Slovencev), ki je množico neboljlenih pregnancev sprejela in jih dobrušen del namestila v opuščeno veliko barakarsko naselje Sternthal pri Ptuj. V tistih barakah sta med vojno delovala avstro–ogrsko vojaška bolnišnica in ujetniško taborišče za ruske ujetnike. Beguncem iz avstrijskih in čeških krajev pregnanstva so se že od leta 1919 naprej pridružili tudi mnogi Primorci, ki niso želeli živeti pod Italijo, ki je v tistem času zasedla celotno Primorsko in del Notranske. Zgodovino pisje se temu poglavju zgodovine posoških

Slovencev ni kdove kako posvečalo, tako da je spomin na tista povojna leta počasi tonil v pozabo. Ljudje, ki so vse to doživeli, so pomrli, njihovih spominov pa so se lotili le redki zapisovalci preteklosti. Tudi arhivskih

podatkov o dogajanju v Sternthalu ni na pretek, saj zgodovinski krogi s Ptuja vedo povedati, da je med drugo svetovno vojno nemški okupator uničili ves arhivski material. Na srečo pa so Nemci ohranili tri pomembne matične knjige begunskega taborišča: knjigo rojstev, knjigo smrti in knjigo porok. Vsi trije sezname so objavljeni v knjigi o Sternthalu–Strnišču ter predstavljajo izjemen dokument pri obravnavi tragedije Slovencev z Goriškega. Knjiga seveda vsebuje pričevanja nekaterih nekdanjih beguncev, pa časopisne članke, ki so poročali o življenju v traborišču. Veliko zanimivih podatkov je avtor knjige Vili Prinčič našel v škofijskem arhivu v Mariboru, saj so takratni župniki imeli nalogo in pristojnost, da so vodili matične knjige in zabeležili marsikateri dogodek iz velikega taborišča. Begunci so takrat dobivali tudi

časopise, ki so prinašali nič kaj vesele novice iz zasedene Primorske. V knjigi je zabeleženih tudi veliko teh novic, ki so prebivalce Sternthala spravljale v obup. Zato so se po ukinitvi taborišča mnogi odločili, da se ne vrnejo na Primorsko, in so se naselili v raznih krajih Slovenije in širše tudi Jugoslavije. Mnoge pa je premagalo domotožje in so se vrnili v porušene in uničene kraje na Goriškem. V vrnitev so jih silili tudi narodni voditelji, kajti obstajala je upravičena bojazen, da bodo v izpraznjene vasi Italijani začeli naseljevati svoje ljudi. Knjiga o Sternthalu–Strnišču sklepa trilogijo knjižnih izdaj, ki jih je avtor Vili Prinčič namenil tragediji begunstva. Najprej je leta 1996 izšla knjiga Pregnani, v kateri je zbranih skoraj 70 pričevanj nekdanjih beguncev, leta 2015 je v javnost prišla knjiga V Brucku taborišču ..., ki opisuje življenje v enem od avstrijskih begunskih taborišč, zdaj pa to poglavje končuje še knjiga o Sternthalu–Strnišču in o trnovi poti vrnitve goriških beguncev. Omeniti gre, da je uvodne misli v knjigi prispevala zgodovinarica Nataša Nemec iz Bilj in da je za oblikovno plat knjige poskrbel goriški oblikovalec Silvan Bevčar. Knjigo je natisnila goriška tiskarna Grafica Goriziana. Čas koronavirusa žal preprečuje javne predstavitve knjige, nedvomno pa se bodo našle možnosti in priložnosti, da bo ta izjemen dokument prišel med bralce in med ljudi, ki jih zanima krajevna zgodovina. Knjiga je že v knjigarnah, tudi v Katoliški knjigarni na goriškem Travniku.

Nace Novak

načinu življenja, ki je bil tako prekleto drugačen od mojega.

„V primerjavi z njim in s krajem, kjer živi in kako živi, sem res pravi meščanček, razvajenček. Vseeno pa sva sorodni duši, le da sem se sam nekako vdal in se sprijaznil s tem, da bom živel v mestu in mi zadoščajo kratki, nekajurni, dnevni, sem pa tja pa tudi večdnevni pobeji v naravo, kot je ta CC, medtem ko on to živi iz dneva v dan in že več let in namerava tako živeti tudi v prihodnje,“ sem tuhtal. Z vidika obremenjevanja narave in odtisa, rabe materiala, opreme, strojev in stvari, vsega za pripravo svojega malega raja, pa je vprašanje, kdo je bolj trajnostno naravnan, kdo bolj obremenjuje naravo, pa čeprav on živi v njej in z njo, sam pa v mestu, kjer je poskrbljeno za vse in ne potrebujem ne vem koliko opreme, stvari, le tisto najnujnejše, v naravi pa sem že po nekaj minutah hoje, kadarkoli in vsak dan, tudi večkrat na dan, če se mi zahoče.

da se mu – v kontekstu pretiranega vozakanja sem in tja – naslednje jutro ne bi bilo treba samo zaradi tega spuščati dol s parcele.

Dogovorila sva se še, kje mu pustim ključ, ko se bom naslednje jutro odpravil naprej, potem pa sva si segla v roki, ju drug drugemu močno stisnila, se še enkrat v globino soočila s pogledoma in Alexa je odneslo sinu naproti, tako da sem ostal

v ogromnem gostinskem objektu sam. Do konca sem spil birco, poklical s stacionarnega telefona domov in malo poklepetal z najdražjimi. Sledil je umik gor v sobo, kjer sem v postelji še nekaj časa razmišljal o tem srečanju, o Alexu in njegovem

S 1. STRANI Černetova nagrada za leto 2020

Zaslužna prejemnica je Zulejka Devetak za delo na področju slovenskega liturgičnega petja

Tedaj je bil izoblikovan pravilnik, po katerem se nagrada podeljuje "Slovincu oz. Slovenki ali slovenski organizaciji kot priznanje za zasluge v boju za ideje, za katere se je boril časnikar in politik Dušan Černe, se pravi za slovenstvo, demokracijo, krščanstvo". Zulejka Devetak je vsestranska glasbenica. Pouk klavirja je začela obiskovati pri SCGV Emil Komel v Gorici, in sicer na podružnici v Jamljah. Po univerzitetni diplomski predmet in kasneje se odločila tudi za nov študij, in sicer za zborovodstvo. Zulejka Devetak je že vrsto let med Slovenci v Italiji aktivna

na področju zborovskega petja, tako posvetnega kot cerkvenega. Vodi kar pet posvetnih pevskih sestavov, in sicer ŽePZ Rupa-Peč, MoPZ Skala (Gabrje), MoPZ

je postala organistka v cerkvi v Zgoniku in to delo še danes redno opravlja. Leta 2012, ko je rojanski cerkveni pevski zbor ostal brez dirigenta, je na povabilo predsednice

nedeljo prenašajo valovi Radia Trst A, kar za pevce in zborovodjo predstavlja veliko odgovornost. Vključila se je v življenje slovenske skupnosti v Rojanu in sodeluje pri vseh njenih pomembnejših verskih in kulturnih pobudah. Od leta 2019 je v odboru društva Rojanski Marijin dom, kjer ji je bil zaupan glasbeni del društvenega delovanja, leta 2020 pa je bila izvoljena tudi v odbor Zveze cerkvenih pevskih zborov iz Trsta. S svojo odločitvijo je komisija letos želela izreči priznanje nagrajenkinemu delu na področju slovenskega liturgičnega petja, zlasti ko v času pandemije in prepovedi zborovskega petja sama s svojim glasom in orglanjem umetniško dovršeno spremlja sv. mašo, ki se po valovih Radia Trst A vsako nedeljo prenaša iz župne cerkve v Rojanu. Iz svoje "osamljenosti" na praznem koru poslušalcem slovenske radijske postaje pomaga,

da mašne obrede doživimo na še lepši, pristnejši in globlji način in da se v teh težkih časih pomanjkanja medosebnih stikov čutimo manj same, je zapisal v utemeljitvi predsednik komisije Tomaž Simčič. Komisija za podelitev Černetove nagrade je prepričana, da ji je z izbiro nagrajenke uspelo posredovati javnosti sporočilo o pomenu duhovnih vrednot v tako hudem času, kakršen je ta, ki ga živimo, pa tudi o mestu, ki ga v kulturni in verski tradiciji našega ljudstva predstavlja slovenska

cerkvena pesem. Trditev, s katero se prav gotovo vsi strinjamo. O tem je prepričana tudi ministrica RS za Slovence v zamejstvu in po svetu dr. Helena Jaklitsch, ki je s svojo prisotnostjo na poseben način povzdignila pomen nagrade in nagrajenkino delo. Po podelitvi se je glasbenici toplo zahvalila in čestitala tudi predsednica društva Rojanski Marijin dom Dorica Žagar, ki je poudarila, kako Zulejka Devetak z glasbo in petjem vsako nedeljo, tudi v teh hudih časih, vestno bogati mašno bogoslužje.

foto MČ

Jezero (Doberdob), MePZ Štandrež in Lovski pevski zbor Doberdob. Za delo na področju cerkvenega petja je Zulejko Devetak pridobil župnik v Zgoniku, pokojni gospod Jože Markuža. Tako

Rojanskega Marijinega doma Dorice Žagar sprejela mesto pevovodkinje in organistke pri slovenskem bogoslužju v rojanski cerkvi. Služba je zahtevna, saj slovensko mašo iz te cerkve vsako

Drugo okoljevarstveno srečanje v organizaciji SZSO

Majhni koraki v pravo smer lahko vodijo zelo daleč

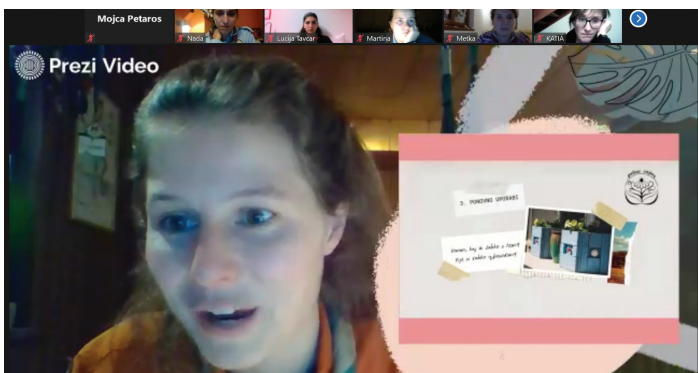
Vsredo, 16. decembra 2020, je preko spletne platforme Zoom potekalo drugo srečanje Slovenske zamejske skavtske organizacije z okoljevarstveno tematiko z naslovom *Pustimo svet boljši, kot smo ga prejeli*. O zelo uspešnem prvem srečanju, ko je SZSO gostila slovensko društvo Ekologi brez meja, smo poročali prejšnji teden; tokrat pa je bila gostja večera skavtinja Združenja slovenskih katoliških skavtinj in skavtov, natančneje iz stega Breznica 1, Monika Golja, ki je na podlagi osebne izkušnje udeleženice seznanila z nekaj splošnimi informacijami in jim obenem nudila tudi praktične napotke za življenje z manj odpadki. Monikino prizadevanje za življenje čim bolj zero waste se je začelo, ko je z ekipo ekoloških informatorjev na Stični mladih vodila delavnico na okoljevarstveno tematiko. Postopoma je znanje, ki ga je tam pridobila, začela izkoriščati za izboljšanje svojega življenjskega sloga, predvsem z ekološkega vidika. Kot skavtska voditeljica pa se trudi, da bi čim več odgovornega čuta prenesla tudi na druge mlade. Ukvarja se tudi z nabiralništvom. Nedavno je ustanovila samostojno podjetje Polna cajna, ki poleg

ročno delanih izdelkov in dekoracij ponuja tudi sveže nabrane rastline za kuhinjo. Ob začetku sredinega srečanja je prisotne pozvala, naj pogledajo v hladilnik in preverijo, ali imajo živila z že ali skoraj poteklim rokom uporabe. To je bila iztočnica za pogovor o hrani.

ozaveščeni: z zavedanjem, koliko naravnih virov, transporta in človeškega truda je bilo potrebnega za pridelavo naših jedi, bi jih z veliko težjim srcem metali stran. Spoznali bi, da hrano zlahka recikliramo: če se uštejemo pri velikosti porcij in skuhamo preveč, lahko

v tovrstno pridelovanje vložiti ogromno, v zameno pa ne dobijo ustreznega plačila. Svetovno znane živilske blagovne znamke, ki izkoriščajo njihovo delo, si prav zato lahko privoščijo zelo nizke cene, ki še bolj spodbujajo potrošnike. Cene lokalnih pridelovalcev so navadno višje ravno zato, ker je njihov trg veliko manjši in si torej ne morejo privoščiti znižanj, če hočejo preživeti. Zato bi lahko z izbiro lokalnih – ne le pravičnejših, a tudi kvalitetnejših in bolj zdravih – pridelkov na dolgi rok pomagali tudi sebi, ker bi se cene z večanjem trga lahko znižale. Vzdušje na srečanju je bilo tudi drugič prijetno, sproščeno in predvsem poučno. Organizatorke večera, voditeljice SZSO, so že zadnjič poudarile, da njihova pobuda ni namenjena nikakršnemu moraliziranju, obsojanju naših in družbenih navad, pač pa predvsem ozaveščanju in izmenjavi mnenj. To je bilo spet poudarjeno tudi v sredo, saj je Monika Golja svoj poseg končala z zelo podobno mislijo: povedala je, da nihče od nas ne more in mu niti ni treba čez noč spremeniti svojega življenjskega sloga, majhni koraki v pravo smer pa lahko vodijo zelo daleč.

Mojca Petaros

V Sloveniji vsak prebivalec povprečno zavrže okrog 70 kg hrane na leto. Eden od razlogov za to je gotovo tudi problematična zakonodaja, ki prodajalcem ne dovoljuje, da bi manj svežo hrano odnesli domov ali jo razdelili med reveže, pač pa jo mora vedno odpeljati pristojna služba. A to ni edina težava: veliko odpadne hrane nastane tudi v naših gospodinjstvih, če ne nakupujemo načrtno in če je pripravljamo več, kot je moremo pojesti, pa tudi, če je ne znamo pravilno shranjevati. Prav zato je pomembno biti

na spletu najdemo obilico receptov, ki vključujejo ostanke hrane in nam omogočijo, da bo na mizi naslednji dan nekaj ravno tako okusnega. Na srečanju je bil govor tudi o multinacionalkah, katerih največji problem je popolna osredotočenost v čim večji dobiček, ki pa na koncu pripade velikim podjetnikom in najbolj zanemarja prav tiste ljudi, brez katerih sploh ne bi bilo surovin za predelavo hrane – kmete. Kmetje, ki svoje pridelke prodajajo velikim korporacijam, morajo

POGOVOR Zulejka Devetak

"Zelo sem presenečena in počaščena!"

Ob koncu nedeljske sv. maše in slovesne podelitve smo povprašali vedno prijazno in nasmejeno akademsko glasbenico za kratko izjavo. **Kakšne občutke imaš ob prejemu Černetove nagrade?**

Zelo sem presenečena in seveda počaščena! Nagrade sem se še toliko bolj razveselila, ko sem se poglobila v lik časnikarja, politika in kulturnega delavca Dušana Černeta, človeka, ki je veliko naredil za našo narodno skupnost. Pri srcu mi je lepo tudi zato, ker so pomislili na to "posebno" kategorijo glasbenikov in pevcev, ki niso vedno na odru pred publiko. Organisti in cerkveni pevci so malo odmaknjeni od scene in je zato zelo lepo, da se ljudje spomnijo nanje in priznajo njihovo dragoceno delo. Vesela sem tudi zaradi rojanske skupnosti, na katero sem se res močno navezala. Društvo Rojanski Marijin dom je pred leti dobilo Černetovo nagrado in ob tisti priložnosti sem tudi vodila cerkveni zbor. Članom komisije se zato res toplo zahvaljujem prav zaradi te tankočutnosti, ki so jo pokazali za cerkveno petje in glasbo.

Cerkveno petje in glasba sta pomemben del mašnega bogoslužja. Te je to dejstvo prepričalo, da si se ponudila in sama pela ter igrala v tem izrednem času ...

Ja, prav gotovo. Ko so lani v začetku leta stopili in veljavni razni varnostni ukrepi, ki so preprečili skupinsko prisotnost na koru in kasneje tudi prisotnost pri maši, mi je bilo, kot vsem, res žal. Takoj sem pomislila tudi na rojansko mašo, ki jo predvajajo po Radiu Trst A, in kako bi bilo škoda, če bi ostala brez glasbene in pevske spremljave. Tako sem takoj poklicala g. Franca Vončino in predsednico društva Dorico Žagar ter jima predlagala, da bi poskusila sama igrati in peti. Mislim, da mi je ta izziv, seveda z določenimi prilagoditvami, tudi uspel.

Nagrado ti je izročila ministrica RS za Slovence v zamejstvu in po svetu Helena Jaklitsch. Kar lepo zadoščenje ...

Res je! Zadoščenje, presenečenje in ponos. Ministrica je kljub izrednim razmeram prišla k nam in nas počastila s svojo prisotnostjo. Zelo sem se ji zahvalila za prisotnost in se z njo tudi nekaj časa pogovarjala. Res je prijazna in takoj sem razumela, kako skrbi za našo narodno skupnost in kako sta tudi njej pri srcu petje in glasba med mašnim bogoslužjem.

MČ

Žalostna vest je pretresla ljubitelje likovne umetnosti

V večnost je odšel Deziderij Švara

Na Tržaškem in v širši naši skupnosti se je na božično jutro razširila žalostna vest, da nas je v

Alojzija pa je skrbela za dom in družino. Po vojni je opravil še poldrugo leto industrijske šole in pri štirinajstih letih se

sodeloval pri različnih skupinskih razstavah in leta 1958 tudi prvič samostojno razstavljal v Trstu. V tistih

foto MC

87. letu starosti zapustil Deziderij Švara, eden izmed najpomembnejših umetnikov naše slovenske narodne skupnosti v Italiji. Po rodu je bil iz Ricmanj. Otroštvo je preživel v hudih časih, ko sta prevladovali revščina in negotovost. V vasi je obiskoval tri leta osnovne šole v italijanskem jeziku, potem pa so v naslednjih letih šolo ukinili zaradi vojne. Oče Marij je bil kmet, mati

je zaposlil najprej kot mizar, kasneje pa v tovarni. Prav v rojstni vasi se je zaljubil v morje in slikarstvo. V Ricmanje so večkrat prihajali tržaški slikarji, ki jih je očaral lep razgled na mesto in morje. Te je opazoval in od njih se tudi veliko naučil. Začel je risati v prostem času, po delu, saj si v začetku ni mogel privoščiti študija. V petdesetih letih prejšnjega stoletja je že

letih je spoznal tržaškega slikarja Riccarda Tostija, ki ga je naučil dobro obvladovati slikarske veščine. Pravi mentor pa mu je bil gotovo tržaški slikar in umetnostni kritik Milko Bambič, ki ga je spodbudil, da je poglobil študij umetnosti. In res je kot privatist opravil maturo na umetnostnem liceju v Benetkah in kasneje tudi habilitacijo za poučevanje likovne vzgoje. Dozorel je

vsekakor v slovenskem in tržaškem okolju ob slikarjih prejšnje generacije, kot so bili prej omenjeni Milko Bambič, a tudi Avgust Černigoj, Jože Cesar in Lojze Spacal. Poleg v rodnem mestu je živel in ustvarjal tudi v Parizu in na otoku Martinika v Antilih v Karibskem morju, kjer je bil zaposlen pri rafineriji Aquila. Njegovih osebnih razstav je skoraj sto, sodeloval pa je tudi na številnih skupinskih razstavah, državne in mednarodne razsežnosti, in prejel vrsto nagrad ter priznanj. Konec leta 2017 je imel odmevno razstavo v prostorih deželnega sveta na Oberdankovem trgu v Trstu, aprila 2018 čudovito skupinsko razstavo Obzorja v galeriji Kulturnega centra Lojze Bratuž, decembra 2019 pa je samostojno razstavljal v Tržaškem knjižnem središču. V svoji delavnici s pogledom na morje in ščedno je Deziderij Švara, človek izrednega znanja in kulture, pred nekaj več kot letom dni, delil z nami nekaj življenjskih spominov in zanimivosti. Velikega slikarja, a predvsem velikega človeka, bomo prav gotovo vsi zelo pogrešali.

MČ

Prihodnjo nedeljo v stolnici sv. Justa brez vernikov

Božični koncert ZCPZ tokrat po spletu

Božični koncert tržaške Zveze cerkvenih pevskih zborov v stolnici svetega Justa je zelo občutena tradicija, ki jo bodo organizatorji letos ohranili v spletni obliki. V skladu z varnostnimi pravili bo potekal brez publike, na Facebook strani in YouTube kanalu ZCPZ Trst. Koncert bodo predvajali v nedeljo, 17. januarja, ob 17.00, ko bo glasbeni program uvedla priložnostna misel škofovega vikarja za slovenske vernike Antona Bedenčiča. Sledil bo preplet glasbe in besede, ki sta ga sestavila Janko Ban in Majda Cibic. Vezna nit bo ljudska avtentičnost, s toplino prepoznavnih melodij in lepoto umetniških obdelav. Naslov je *So zvezde se zbrale*, po poeziji dolgoletnega člana ZCPZ Aleksandra Furlana, kateremu bo v celoti posvečen literarni del programa. Na glasbenem področju bodo skladbe Venturinija, Florjanca, Gašperšiča, Tomca, Premrla in Brede Šček zapeli sopranistki Marta Fabris in Mojca Milič, mezzosopranistka Nada Tavčar, baritonista Manuel Sedmak in Goran Ruzzier. Na orgle in klavir jih bo spremljala Tamara Ražem Locatelli. Za orgelske medigre bo poskrbela Zulejka Devetak. Recitatorja bosta Loredana Gec in Nejc Kravos. Takoj po spletnem predvajanju bo preplet glasbe in besede dostopen tudi na valovih radia Trst A, in sicer ob 18.00 v oddaji Z naših prireditev.

Obračun svetnika tržaške občinske uprave Igorja Švaba in svetnice Valentine Repini

“Spremeniti je treba srčni utrip našega mesta”

Novo leto je tudi čas za obračune. Nekaj o tržaški občinski upravi nam je v novoletni številki že poročal podpredsednik tržaškega občinskega sveta Igor Švab. Januarja pa tradicionalno sklicujeta skupno tiskovno konferenco oba slovenska svetnika v tržaškem občinskem svetu, Valentina Repini (Demokratska stranka) in Igor Švab (SSk). Živimo pa v posebnih časih, ko je druženje in premikanje omejeno, zato sta se svetnika odločila, da bosta letos občanom posredovala pisno sporočilo, v katerem sta temeljito obrazložila delovanje oz. obračun minulega leta in tudi marsikateri izziv za prihodnost mesta. Leto 2020 je zaznamovala pandemija, in to na vseh področjih, prav tako tudi na občinski ravni. V Trstu je pandemija povzročila zdravstveno, gospodarsko in humanitarno krizo. Socialna stabilnost se je v številnih družinah zrahljala, povečale so se stiske ranljivega prebivalstva in pandemija je zarezala tudi v socialno varnost srednjega sloja.

Pomemben kazatelj socialne krize je na primer povečanje

foto Damj@n

števila prošenj za pomoč pri tržaški Karitas kot tudi dejstvo, da je občina v enem samem dnevu razdelila upravičencem zadnji obrok prispevka za nakupovalne bone družinam v tiski. Na vse te teme so člani svetniške skupine DS v občinskem svetu preko formalnih aktov nagovarjali občinsko upravo z namenom, da se obdržijo čim bolj normalni pogoji za občane, a tudi za najbolj prizadete sektorje od gospodarstva do

gostinstva, od turizma do šolstva, kulture in športa.

foto MČ

V diskusiji proračuna je opozicija v občinskem svetu izkazala pripravljenost na sodelovanje in določena jamstva za premoščanje krize je dala tudi večina s skupnim doprinosom, žal pa se je izkazalo, da je opozicija večkrat potisnjena v ozadje in da je občinski svet pretežno postavljen že pred izvršena dejstva. Svetnika sta mnenja, da so se nekateri člani večine zelo neodgovorno obnašali, niso imeli poslušnosti in ni bilo

neke dialektike, ki bi morala obstajati v napredni in zdravi družbi. “Danes ni čas za nestrpnost in populizem, danes je čas za medsebojno pomoč, odgovornost in spoštovanje. Predvsem pa je čas za resno upravljanje, za uspešno premagovanje in načrtovanje izhoda iz krize, ki jo povzroča epidemija. Po pričakovanjih bo imela pandemija resne posledice za trg dela in socialne razmere, saj se bodo zaradi nje povečale brezposelnost, dohodkovne neenakosti, revščina in socialna izključenost”, pišeta Švab in Repinijeva, ki sta na koncu sporočila tudi obrazložila številne izzive, katerim gre uprava naproti. V novem letu, ki ga bodo zaznamovale, tudi občinske volitve, bodo morale prihodnje občinske politike skrbno upoštevati vpliv krize na prikrajsane skupine. Predvsem pa bo potrebna izdelava jasne strategije za trajnostni razvoj mesta in okolice. Dosedanja desnosredinska uprava je v pomanjkanju dolgoročnega in celovitega strateškega načrta pokazala svoje šibkosti, v petih letih

ni delovala sistemsko, kar se kaže tudi v fragmentarnem upravljanju Starega pristanišča, kjer uprava zamuja z ustanovitvijo konzorcija in predvsem z iskanjem zunanjih investitorjev. Desnosredinska uprava je v teh letih, kljub svarilom opozicije, zanemarila krizo industrijskega sektorja in problem naraščanja brezposelnosti. V povezavi s tem vprašanjem ostajajo še vedno neizpolnjene obljube o novih delovnih mestih za nekdanje zaposlene v škedenjski železarni. Med ključnimi izzivi je prehod v zeleno gospodarstvo in trajnostni razvoj, usmerjenost v inovacijo, v vzpodbujanje projektov, ki prinašajo višjo dodano vrednost, skrb za naravo in okolje. Trst ima v tem času priložnost, da tudi s pomočjo razpoložljivih evropskih sredstev zagotovi potrebna vlaganja v raziskave in razvoj, digitalizacijo, izobraževanje, pa tudi usposabljanja za številne poklice prihodnosti. Upravljanje teh tem, kot tudi izrednega stanja, ki ga

povzroča pandemija, sloni pri desnosredinski upravi na improvizaciji, sta prepričana svetnika. Prav tako je še veliko odprtih vprašanj, ki zadevajo tudi slovensko narodno skupnost v Trstu, od doslednosti zakonsko predpisanega izvajanja javne rabe slovenščine in vidne dvojezičnosti do zanemarjanja Krasa oz. tržaškega zaledja, ki je potrebno novega prometnega načrta in posegov z javnimi deli. Mandat desnosredinske uprave se izteka, v novem letu pričakujejo nove lokalne volitve, ki predstavljajo izziv za drugačen pristop pri grajenju skupne prihodnosti Trsta. “V novem letu si obetava, da se s skupnimi močmi uspešno spremenijo srčni utrip našega mesta, ki potrebuje krepitev ugleda v mednarodnem okolju, kjer mora postati prepoznavno kot zeleno, varno, čisto in gostoljubno mesto, ki zna ovrédnotiti svojo pluralnost in svoje odlike od znanstvenega do kulturnega področja”, sta sklenila Valentina Repini in Igor Švab.

Pesem "I'm coming home" na družbenih omrežjih

Johnny Reed je objavil še eno uspešnico!

Mladi obetavni pevec iz Repna na Krasu Johnny Reed (alias Erik Purič) je 20. decembra 2020 objavil na Youtubeu, Facebooku in Spotifyju novo pesem z naslovom "I'm coming home", ki ima na družbenih omrežjih lep uspeh. Besedilo in glasbo je napisal sam, pri uglasbitvi mu je pomagal prijatelj in vsestranski glasbenik Rok Dolenc – Johnny je poskrbel za petje, kitaro in bas, Rok pa je igral na klavir in poskrbel za razne zvočne efekte. Pesem govori o težkem obdobju, ki ga je pevec doživel. Kot nam je mladi pevec sam povedal, ponavadi najde navdih za pesmi v težkih obdobjih, ko je ali zelo vesel ali zelo žalosten: "V takih trenutkih napišem krajšo misel ali lahko tudi samo en

verz. Ko gre težko obdobje mimo in sem zmožen gledati nanj bolj racionalno, napišem melodijo in potem najde smisel celotna pesem."

Videoposnetek na prvi pogled lahko izgleda preprost, toda v svoji preprostosti je zelo smiseln in globok ter tesno povezan z besedilom pesmi. Sprva je Johnny

za videoposnetek imel zelo ambiciozen projekt, toda zaradi okoliščin je bil primoran izvesti preprostejši izdelek. Že je bil na tem, da

je s posnetkom izredno zadovoljen, ker je ta kljub svoji preprostosti simbolično povezan z besedilom, na primer že samo dejstvo, da pevec gleda v kamero in molči, "pomeni, da govorim neki osebi, toda ne z besedami, temveč s pogledom oz. z očmi, ki so zrcalo duše". Druga tehnična zanimivost videoposnetka je ta, da ni montiran, vse je "one-take"; kljub temu je bilo snemanje precej težje od tega, kar se zdi na prvi pogled. Pesem je le singel, EP z drugimi pesmimi bo Johnny Reed objavil jeseni, prva pesem zbirke pa naj bi izšla že marca 2021. Spomnimo, da je Johnny pred štirimi meseci na družbenih omrežjih doživel izjemen uspeh s svojo pesmijo "Our tree".

SD

Smrt je ponovno žela med zaslužnimi zamejskimi osebnostmi

Poslovil se je Aldo Stefančič, šolnik, politik in družbeni delavec

Preteklo soboto (9. januarja) je v tržaški bolnišnici umrl Aldo Stefančič, v slovenskem zamejstvu poznan kot zaveden Slovenec, družbeni delavec, šolnik in politik. Krščansko priliko o talentih je kot zaveden kristjan udeležan na raznih področjih. Po diplomni na fakulteti za organsko kemijo se je odločil za vzgojno delo na slovenskih zamejskih šolah, najprej kot profesor, nato kot ravnatelj, najprej v Dolini, svojem domačem kraju, nato pa vrsto let na mestni šentjakovski šoli Ivan Cankar, kjer je ostal vse do svoje upokojitve leta 1994. Za slovensko šolstvo je zaslužen tudi, ker je pomagal pri prevajanju učbenikov znanstvenih predmetov v slovenščino. Predvsem pa mu je slovenska zamejska skupnost lahko hvaležna za njegovo udeleževanje na raznih področjih prosvetne zastojne dejavnosti. Doživel je težko otroštvo, fašistično diktaturo, vojno; leta 1944 so mu Nemci ubili očeta na planoti Lipnik. Kot mladenič je že začel delovati v slovenski prosveti: sodeloval je npr. s prof. Peterlinom, saj ga najdemo na sliki ustanovnega sestanka revije Mladika. Pomagal je tudi pri ustanavljanju Katoliškega prosvetnega društva v Mačkovljah; nekaj let je bil odbornik Slovenske prosvete. Deset let je bil predsednik Vincencijeve konference.

foto DD

Svoj čas pa je namenjal tudi političnemu udejstvovanju, saj je bil aktiven član stranke Slovenska skupnost. Bil je tudi izvoljen kot svetnik in dvakrat kot podžupan v dolinski občini. Vseskozi je aktivno sodeloval v odboru karitativne organizacije Slovenska Vincencijeva konferenca v Trstu in po smrti predsednice Laure Abrami leta 2001 za 10 let sprejel predsedniško funkcijo te ustanove. Predno je svoje mesto prepustil naslednji predsednici, Ivici Švab, jo je kar nekaj let uvajal v delo in ji bil tudi vse do danes v oporo, če je potrebovala kakršnokoli pomoč. Sama pravi, da je od vsega začetka občudovala njegovo resnost, urejenost, vztrajnost; obenem pa umirjenost in prijaznost. Te sposobnosti je očitno razvil kot ravnatelj, uvedel in

udeležan pa jih je še posebej v organizaciji, ki sloni na prostovoljnem delu. Pred leti je bil tudi ravnatelj poletnih otroških kolonij v organizaciji Slovenske Vincencijeve konference (te so potekale od leta 1950 do leta 1997; skozi nje je šlo okoli 6.000 otrok). Vsako nalogo je izpeljal dosledno in natančno (npr. organizacijo vsakoletnega izleta Vincencijeve konference). Sedanja predsednica in odbornik Ivan Buzečan sta povedala, kako sta približje sledila tihemu in požrtvovalnemu karitativnemu delu pokojnika v okviru dolinske cerkvene skupnosti. Temu delu se je posvečal prav do zadnjega. Vseskozi, še do lanskega leta, je na oljčno nedeljo ob pomoči žene Neve in zadnja leta tudi obeh vnukov, Katje in Mateja, za cerkveno skupnost v Bregu priskrbel oljčne vejice, ki so jih nabrali na njegovem vrtu. Vse do lanskega leta, ko je pokojnik dopolnil 90

let, je bil glavna duša tudi pri božični dobrodelni akciji, ki jo je vedno dosledno izpeljal: na njegovo pobudo je v času Božiča osebno nabral prehrabne izdelke, darove dolinskega marketa, in jih skupaj s svojo družino oddal kapucinom pri Sv. Justu za menzo za revne, pa tudi Domu La Madre, kjer gostijo mlada dekleta brez doma. Na njegovo pobudo so vsako leto pevske skupine s petjem slovenskih božičnih pesmi ob Božiču razveselile naše ljudi v raznih domovih za ostarele: npr. v Itisu, Jerali itd. Na predlog tržaške škofije je Aldo Stefančič kot član župnijske skupnosti v znak hvaležnosti za opravljeno delo na cerkvenem področju prejel priznanje – red sv. Silvestra. Prestižno papeško priznanje mu je izročil tržaški škof; ob tem dogodku je bila prisotna lepa skupina slovenskih vernikov; ki so se slikali z njim v škofijski kapeli.

P.in

Darovi

V spomin na gospe Mirjano Parovel, Jožico Korsič in Ano Fajdiga darujeta Boži in Marta 60 € za Slovensko Vincencijevo konferenco pri Sv. Ivanu. **Za svetoivanski cerkveni pevski zbor:** v spomin na gospe Jožico Korsič in Mirjano Parovel daruje Nada Mezgec 25 €; v spomin na gospe Mirjano Parovel daruje družina 100 € in N. N. 30 €; v spomin na gospe Jožico Korsič darujeta Aleksander in Luisa Rustja 200 €. **Za Marijin dom pri Sv. Ivanu:** namesto cvetja na grob v spomin

gospe Jožice Korsič daruje N. N. 30 €; v spomin na drago gospe Mirjano Parovel darujeta Luisa in Aleksander Rustja 200 €; v spomin na Mirjano Parovel, Jožico Korsič in Ano Fajdiga darujeta Ida Klarič 30 € in Mario Sušelj 30 €. **Za rojansko glasilo** Med nami darujejo: Lizeta Janežič 20 €, Marija Zanevra 20 € in A.M. 20 €. **V spomin** na drago Jožico Korsič darujejo za društvo Marij Kogoj Alenka, Astrid, Paola in Sara 70 €. **V spomin** na drago Mirjano Parovel darujejo za svetoivanski cerkveni pevski zbor sestrine kolegice 100 €.

Msgr. Ettore Malnati prejel odlikovanje

V nedeljo, 10. januarja, je župan Roberto Dipiazza podelil odlikovanje za državljanske zasluge msgr. Ettoreju Malnatiju. Kot piše v utemeljitvi, ima g. Malnati dolgoletne zasluge na verskem in kulturnem področju v Trstu. Ne nazadnje je bil vedno pomemben posrednik med različnimi kulturami in verstvi, ki so posebnost tržaškega območja.

† Gospodar življenja je k sebi poklical našega čudovitega moža, očeta, nonota in tasta.

Zapustil nas je
ALDO STEFANČIČ
ravnatelj v pokoju

Za njim žalujemo
žena Neva, Tatjana z Mitjo, Aleš s Tamaro, Katja, Matej in Sonja.

Od njega se bomo poslovili v sredo, 3. februarja 2021,
ob 12. uri na pokopališču v Boljuncu.

Boljunc, 14. januarja 2021

Žalujemo za svojim dolgoletnim zaslužnim predsednikom

ALDOM STEFANČIČEM

in izrekamo družini občuteno sožalje

Slovenska Vincencijeva konferenca

Slovenska prosveta
izraža sožalje družini
ob izgubi svojega dolgoletnega sodelavca
prof. ALDA STEFANČIČA

Ob smrti
ALDA STEFANČIČA,

dolgoletnega prosvetnega, kulturnega in političnega delavca, ravnatelja, podžupana in člana pokrajinskega vodstva izrekamo ženi, otrokoma ter vsem najbližjim naše iskreno sožalje. V nas ostaja njegov svetli zgled delavnosti, premočrnosti in poštenosti.

Slovenska skupnost

Čas zase.

Čas, v katerem živimo, je resnično poseben. Poln je negotovosti, nepredvidljiv in tudi nevaren. Obenem lahko zdaj več časa posvetimo sami sebi. Naj bo zato ta polnejši in bogatejši. Primorski dnevnik vsak dan obvešča in osvešča s kritičnim razmišljanjem ter pozornostjo do različnih gledišč. S tem povezuje in krepi našo narodno skupnost. Vzemimo si čas zase, v roke vzemimo časopis.

Naročite se na Primorski dnevnik.
Tudi letos boste za izvod časopisa plačali le 0,80 evra.

Z naročnino si boste zagotovili dostavo časopisa na dom že zgodaj zjutraj, brezplačen dostop do digitalne izdaje in do člankov na spletni strani, brezplačno objavo neuokvirjenih malih oglasov in čestitk.

Pokličite nas ali nam pišite na:

Trst: 040 7786300
Gorica: 0481 356320
narocnine@primorski.eu
www.primorski.eu

AKCIJA
NAROČI SE ZDAJ
2020/21

Ob takojšnji sklenitvi naročnine boste do konca leta 2020 dnevnik prejeli na dom brezplačno.

Slovenija v novem letu 2021

Po pričakovanem zatrtju virusa vrnitev v kolikor toliko normalno življenje!

Koledarsko leto 2020 je minilo, toda v njem ni bilo rešeno nobeno izmed vprašanj, ki zaznamujejo stanje in odnose v slovenski družbi, državi in politiki. Prineslo je več vprašanj, kot pa je ponudilo odgovorov. Pri navajanju podrobnosti in ocenjevanju le teh smo, seveda, zavezani k resnici, dejstvu, ki so znana in potrjena. V Sloveniji pa so dejstva pogosto zamegljena in prikrita, saj jih preglasijo populistične in kričave laži političnih strank in nekaterih civilno družbenih gibanj. Zdaj je stanje tako, da si vlada prizadeva urediti razmere v državi, saj je v sedmih tako imenovanih protikoronskih svežnjih zakonov namenila več kot 8 milijard evrov pomoči in prispevkov vsem prebivalcem in dejavnostim, ki jih je prizadel covid-19. Nadaljuje se tudi boj z virusom, saj poteka cepljenje, ki naj bi ga zatrlo in s tem čim prej zagotovilo pogoje in razmere za našo vrnitev v kolikor toliko normalno življenje, morda v življenje, kakršnega smo bili vajeni v preteklosti. Toda opozicijske stranke se z omenjenimi in drugimi perečimi vprašanji in dilemami v Sloveniji ne ukvarjajo, pač pa delujejo za rušenje vlade. Napovedale so, da

bodo 15. januarja vložile v parlamentarni postopek zahtevo za odstavitev oziroma nezaupnico aktualni vladi, ki ji predseduje Janez Janša. Premier nove vlade naj bi postal Karl Erjavec, predsednik stranke Desus. France Cukjati, nekdanji predsednik Državnega zbora, zdaj pa predsednik Zbora za republiko, je v pogovoru za revijo Demokracija opozoril, “da so glavna orodja leve politične opcije izmišljije, podtikanja in laži, ki jih medijski stroj do onemoglosti ponavlja, naše edino orodje pa je resnica, pa še to s težavo posredujemo javnosti. Še vedno je velik del politike z globoko državo vred (ta predstavlja prikrite sile in osebe, naklonjene prejšnji skupni državi in tedanjemu režimu, op. M. D.) ujet v stari vzorec razmišljanja in obvladovanja družbe. Priče smo celo vohunjenju, grožnjam in kriminalnemu izsiljevanju poslancev, da bi glasovali za vlado tako imenovane koalicije ustavnega loka, ki jo sestavljajo stranke LMS, SD, Levica in SAB. Marsikaj neustavnega se dogaja v teh časih. Poslance hočejo prisiliti, da glasujejo po ukazu.” Pri ocenjevanju razmer v Sloveniji, posebej glede vloge

Karla Erjavca kot zamišljenega predsednika nove vlade, je zagotovo verodostojen in prepričljiv zgodovinar in časnikar dr. Jože Možina, ko ugotavlja: “Karl Erjavec je kompromitiran in ponarejen v vseh bistvenih elementih političnega delovanja, in če bi imeli odgovorno opozicijo ter profesionalne ali vsaj 'normalne' medije, bi bil tak

Damijan Terpin

politik trajno uskladiščen neke na smetišču zgodovine, pokrit z odejo, da ga nihče ne bi prepoznal, ne pa da je kandidat za mandatarja. Gre namreč za politika, ki je med drugim nepopravljivo škodoval vitalnemu interesu Slovenije. Na zadnjih parlamentarnih volitvah je bil neuspešen, v izjavah in politični drži je neverodostojen. Mislim, da si Slovenci ob 30-letnici naše

nove države in sedanji krizi njegovega mandatarstva ne želijo.” Za ponazoritev razmer in stanja v državi posredujemo še mnenje Damijana Terpina, odvetnika v Gorici in Ljubljani, sicer pa skrbnega ocenjevalca vsega, kar se dogaja v Sloveniji, v Italiji pa je znan narodni in politični voditelj. V intervjuju za spletno stran Siol.NET je

dejal, “da temu, kar se dogaja v Sloveniji, v vsej Evropi ni primere. Seveda, tudi v Italiji ljudje niso navdušeni, saj imamo že drugo zaprtje države v manj kot letu dni, ni pa nikjer te obsedenosti in protivladne histerije, ki se dogaja v Sloveniji.” Ob robu politike poteka zanimiva razprava o izvoru virusa covid-19. Neka bralka revije Ognjišče je njenega

odgovornega urednika, duhovnika in analitika dogajanja na najrazličnejših področjih, Boža Rustjo javno vprašala, “ali je koronavirus demonsko delovanje ali človeška neodgovornost?” Dodala je, “da so se v večjem številu začele pojavljati izjave in zapisi duhovnikov, da je virus hudičevo delo.” Božo Rustja ji je odgovoril, “da so na žalost tudi nekateri duhovniki na poenostavljen, samozavesten in 'prepričljiv' način razlagali, da je pandemija delo hudiča, ki si želi na ta način podrediti cel svet. Take razlage izražajo nevero v Boga Stvarnika in Odrešenika, ki je navzoč med nami tudi v največjih stiskah in preizkušnjah. Dogajanje okrog pandemije koronavirusa torej nikakor ni prepuščeno hudiču, ampak je Bog z nami, čeprav ne najdemo povsem jasnih in enoznačnih odgovorov, zakaj nas je doletela ta nesreča.” Tem stališčem je pritrdil in z njimi soglašal časnikar Radia Ognjišče Tadej Sadar. On zatruje, da virus ni posledica zarote ali kazni božja, ampak smo ga ustvarili sami. To odgovornost je treba prevzeti, ampak v Sloveniji odgovornosti tudi za virus covid-19 še vedno ne marajo prevzeti. In še o dveh aktualnih

dogodkih z izhodiščem v politiki. Nekdanji predsednik države in vodja Forum 21 Milan Kučan je članom predlagal, da se le ta razpusti. Sicer že skoraj eno leto ne deluje. Forum 21 je bil ustanovljen leta 2004, člani pa so znani in vplivni posamezniki iz vseh dejavnosti in panog slovenske države, ki so privrženci oziroma sodelavci Milana Kučana. Bili naj bi politična elita Slovenije. Milan Kučan je zapisal, da je Forum 21 imel v zadnjih letih še vedno velik politični vpliv. V občini Radenci so Titovo cesto preimenovali v Cesto osamosvojitve Slovenije. Iz okolja župana Romana Leljaka je ob tem slišati pobudo tistim v Novi Gorici in Gorici, ki pripravljajo evropsko srečanje kulture v letu 2025. Pozivajo jih, naj odstranijo napise ali druga pričevanja o nekdanjem komunističnem voditelju bivše skupne države, kakršen je napis Naš Tito, ki ga vedno znova postavljajo na Sabotino. V občini Radenci so prepričani, da v primeru, če bodo pričevanja o Titu na Goriškem obstala, bodo mnogi posamezniki in skupine udeležbo na prireditvah ob evropskem srečanju kulture v Novi Gorici in Gorici odpovedali.

Marian Drobež

Zakulisnim akterjem mora trda presti ...

Politična kultura slovenske levice do dna in še globlje

Karel Erjavec ali karikatura nekega politika V paničnih popadkih globoke države, da bi za vsako ceno zrušila tretjo Janševo vlado, je po propadlih mandatarskih poskusih s Fajonovo in Damjanom le - ta potegnila iz naftalina še Erjavca, ne oziraje se pri tem na njegove pretekle politične akrobacije, polomije in škandale. Mislim, da mora zakulisnim akterjem slovenske levice trda presti, da so s svojo močeno medijsko mašinerijo začeli promovirati odsluženega politika, ki izziva v javnosti v glavnem posmeh. Očitno jim je bil edini, ki bi lahko potegnil neposlušne DESUS-ove poslance iz vlade in jo s tem nevarno zamajal. Ko bi to dosegel, bi ga itak z lahkoto spet pospravili v politično ropotarnico. Naj za uvod omenim, da je Erjavec človek, ki naj bi po podatkih medijev zamenjal kar pet strank. Poznano je tudi njegovo neodgovorno in lahkomišelnost zaklinjanje ob nekkih prejšnjih parlamentarnih volitvah, kako da bo izbral upokojujencem tisoč evrov mesečne pokojnine, a se je v isti sapi začel grebsti za sanjsko plačano komisarsko mesto v Bruslju in pri tem povsem pozabil na svoje

ravnokar izrečene obljube. Spomniti velja tudi, kako ga je Borut Pahor pred leti odstavil kot ministra za okolje zaradi “kant za smeti”. V zvezi z Erjavčevim večkratnim vodenjem Mladeke je urednik Reporterja Silvester Šurla dejal (Reporter, 10. 8. 2015), da je funkcija zunanjega ministra “rezervirana za vrhunsko usposobljene politike z velikimi izkušnjami v diplomaciji. Zato mora to biti človek, ki da kaj nase, na svoj ugled, dostojanstvo in avtoriteto, imeti mora tudi nekaj znanja in talenta za opravljanje te službe ter zbuhati spoštovanje in zaupanje pri državljanih”. Po mnenju Šurle pa pri Erjavcu, ki je to službo opravljal več let, “ni ne enega ne drugega. Reži se sam sebi, režijo se mu drugi...” S Pirangatom pa je bil “dosežen vrhunec in globlje res ne bi mogel zabresti. V bolj resni državi, kot je Slovenija, bi moral minister po takšnem fiasku sam nemudoma odstopiti ... Vendar ima prave politične botre, pa tudi njegova usmeritev zunanje politike - rusofilstvo - je prava”. Zato mu po mnenju tednika, očitno, nihče dolgo časa ni mogel do živenga. Ob navedeni menjavi petih strank pa tudi sicer ni bilo mogoče od Erjavca pričakovati česa resnega. To pa očitno

niti malo ni motilo globoke države, da ga je reaktivirala. Podpirajo ga tudi predsedniki štirih levih strank oziroma štirje “politi cucki”, kot jih je ljubkovalno poimenoval Bojan Požar, potem ko so si sami sesuli svojo vlado in se pri tem cmerili naokoli. Nato se jim je kmalu zatem pridružil še Jože P. Damjan kot peti. Da ne omenjam posebej, da je Erjavec na zadnjih parlamentarnih volitvah kot poslanski kandidat s pičlimi 393 glasovi povsem pogorel oziroma so ga volivci, očitno, “izpljunili”, tudi njegovi upokojujenci. Po mnenju publicista Vinka Vasleta (Demokracija, 24. 12. 2020) imamo opravka “s pravim politikom z dušo in denarnico”. Pri tem pa se je Vasle še spraševal, čigav človek neki je bil Erjavec, “ko je pomagal, da so Hrvati pred Slovenci izvedeli, kaj se pri arbitraži pripravlja”. Ob vsem tem ga je publicist dr. Matevž Tomšič razglasil (Demokracija, 24. 12. 2020) “za unikaten politični fenomen, kajti bi težko našli koga, ki bi ob tako skromnih operativnih sposobnostih opravljal tako pomembne funkcije”. Pustošenje v Desusu Po njegovi izsiljeni vrnitvi na politično sceno, potem ko je globoka država brutalno

obračunala z Aleksandro Pivec, je Erjavec v DESUS-u discipliniral oziroma pohodil pokončne posameznike, se kot buldožer z vso silo pognal nad svoje neubogljive poslance in nekaterim, izgleda, tudi upognil hrbtenice, neposlušnega Polnarja pa vrgel ven iz stranke kar skozi okno. To pa se ne more dobro končati za Desus, ki je doživel osip že ob surovi likvidaciji Pivčeve in ki se je začel resno krčiti tudi ob poslednjem nasilnem discipliniranju stranke po meri globoke države. Hkrati je Erjavec začel bahavo obljubljeni vložitev konstruktivne nezaupnice najkasneje do konca leta, a se ni izšlo, in jo je nato odložil na čas po novem letu. Pri tem pa ga je Janša pikro spomnil, da je pozabil povedati, katero leto je pri tem imel v mislih. Vse kaže, da ni pomagalo niti javno linčanje treh poslancev, in sicer Gregorja Periča (SMC), Branka Simonoviča (DESUS) in Feliceja Žiže (italijanska skupnost), ki jih je levičarska falanga prek lepakov razglasila za izdajalce, ker so se, očitno, uprli pritiskom, da bi zabodli nož v hrbet Janši. Če bo tudi Erjavcu spodletelo, se bo tako lahko tudi sam, kot šesti, pridružil ostalim

“politim cuckom”. Ko gre levici za oblast, ji ni nič več sveto Priča smo pravi, pravcati demonstraciji levičarske politične bede in njenih zapoznelih totalitarnih popadkov. Globlje skoraj ni bilo mogoče pasti. Morda s Krambergerjem, ki je pred smrtjo dobesedno slutil in napovedal svoj tragični konec z izjavo, da bodo rdeči “takrat, ko ne bodo vladali, pozivali k smrti tiste, ki vladajo, a niso iz njihovih vrst”. Sporočilo tega dogajanja je po mnenju dr. Mateja Makaroviča (Demokracija, 24. 12. 2020) predvsem v tem, “da je postala takojšnja zamenjava te vlade tako močna prioriteta tistih, ki bi radi po svoje in med svoje delili sredstva iz novega finančnega okvira EU in sredstva instrumenta za okrevanje, da lahko za potencialnega mandatarja pride res v poštev kdorkoli, in da jih pri tem ne zanimajo posledice, recimo destabilizacija razmer ob najbolj neprimernem času”. Ko gre za oblast, jim očitno ni nič več sveto. Sicer pa bi bila levica moralni poraženec tudi v primeru, če bi ji uspelo sesuti sedanjo vlado, ker bi to ne bila častna zmaga, dosežena v enakopravnem in demokratičnem boju, ampak

oblast, ukradena s pomočjo pritiskov in vsakršnih umazanih zakulisnih mahinacij, za kar bi bilo treba verjetno na prihodnjih parlamentarnih volitvah polagati račune. Morda je določena simbolika o bednem stanju slovenske levice tudi v tem, da je Kučan ravno v tem trenutku napovedal razpust svojega Forum 21, kar bi lahko pomenilo, da se imperij globoke države maje. Končno zadošča, če človek pogleda obraze glavnih akterjev globoke države in nekaterih njihovih operativcev na odprti politični sceni, da ga pri tem zazebe pri duši. Kajti z obraza lahko spreše marsikaj, ne moreš pa z nobeno “žajfo” sprati človeške umazanije, ki se je na njem nabrala in gleda ven iz njega. Ne morem pri tem tudi mimo misli, ki jih je že ob nastanku nove države izrekel publicist Ivan Puc (Slovenec, 16. 8. 1993), “da bo borba za demokracijo težka, dolgotrajna in konfliktna. Med ostalim tudi zaradi tega, ker bodo demokratična pravila, ki so omogočila poraz komunizma, po novem varovala tudi privilegije (oblastne, gospodarske, lastninske idr.), ki so si jih nagrabile nekdanje vladajoče elite”.

Milan Gregorič

Z 2. strani

Potrebna je streznitev

Direktorica RTV nam je na sestanku Sveta RTV govorila, da je nacionalna RTV poročala letos o grozodejstvih Jasenovca, iztrebljanju Židov v Prekmurju. Iz analize programov pa hitro ugotovimo, da so oddaje o medvojnih in povojnih pobojih, kolikor pride do njih, še vedno problem medijskih ustvarjalcev. Tabu so te teme tudi v ustrezni vzgojno – izobraževalni dejavnosti. Tudi pri zakonskih podlagah in njihovih procesnih v sodnih in administrativnih izvedbah prihaja do ignoriranja problemov določenih ljudi, zato se označuje za “ideološko” marsikaj, čeprav gre, kot smo v društvu *Združeni ob Lipi sprave* zapisali, za neenakost pred zakonom, kar je v bistvu kršenje ustave. Na številnih zadevah se torej “ideološkost” prikazuje kot rdeča ruta pred bikom, da se prikrije bikovsko mendranje slovenskega naroda in njegove posledice ter preprečuje uveljavljanje enakosti pred zakonom za tiste, ki jim je bila ta odvzeta, kršena in kratena v nekdanjem režimu, kar se vleče kot jara kača do danes. S tem pa prehajam na bistveno ugotovitev, ki so jo v teh intervjujih izrekli nekateri v omenjeni oddaji. Ta vlada naj bi se ukvarjala s korono, ne bi pa smela posegati v odpravo anomalij naše družbene prakse. Ta praksa pa štiti privilegije, ki so jih v glavnem pridobili ljudje iz nasledstva nekdanjega režima. Na vprašanje voditeljic, ali je v državi v teh letih potekalo vse v redu, so nekateri odgovarjali, da je bila narobe privatizacija, po kateri so nekateri obogateli. Nihče od vprašanih pa ni povedal, da so obogatili v glavnem ljudje določenega izvora. Torej ukvarjanje vlade naj ne bi smelo odpravljati anomalij. Omenjena omrežja hočejo za vsako ceno, da se v Sloveniji ne sankcionira red, po katerem bomo vsi enakopravni

in ne bo nekaterim dovoljeno delati za zasebni interes in vanj vpregati državni aparat. Ne gre torej za nobeno ideologijo, pač pa za uveljavljanje zdravega poslovanja uprav, ustanov, tudi sodstva in medijev, ki ne bodo služili promoviranju privilegijev, pač pa dobrobiti celotne države.

Skratka, ta vlada naj ne bi smela vzpostavljati discipline, utrjevati enakopravnosti, reda in zakonitega poslovanja na vseh ravneh države. V javnosti se ob poskusih discipliniranja ustanov in oseb ustvarja pogromsko vzdušje, ki rahlja zahtevne ukrepe za preprečitev pandemije in povečuje nezadovoljstvo v družbi. V miselnosti nekaterih je ostal refleks gobarja iz Martuljka, da pač moramo vladati “mi”. Ve pa se, kdo naj bi bili “mi”. Ker pa zdaj vladajo drugi, naj bi bila po mnenju nekaterih dovoljena vsa sredstva, da pridemo spet “mi”. V ta “mi” (za njih) ne sodi izvorno demokratično kulturno in duhovno izročilo Slovencev. Zato za te kroge in celo organe sodstva ni problem niti “estradni”, ki nasilno izziva policijo in državne uslužbenke. Ni problem ne kršenje reda in pravil, ne propagiranje nasilniških izgrediv tujih (in domačih) izvorov. Enako so se njihovi predniki po nalogu *Kominterne* z zvijačo in prevarami vrivali v demokratične in krščanske organizacije, da bi jih prevzeli

in ustvarili le svojo oblast. Njihovo rovarjenje danes izpade, kot da jih ne skrbi za življenje in zdravje drugih ali celo, naj bi prek njihovih žrtev oni prihajali nazaj na oblast. Težko bi človek tako zapisal, če ne bi številni trezni in odgovorni ljudje tega videli enako. Še bolj zato preseneča izjava slovenskega funkcionarja v mednarodni areni o tem, kdo razdvaja. Spoštovani: pogledjte malo v zgodovino zadnjih sto let, medvojne in povojne sezname, koga je treba likvidirati! Demokrati – in to je večina našega naroda – spoštujemo drugačnost, a prosim Vas, tranzicijski levičarji, pustite nam živeti kot drugačni, saj tudi mi to dopuščamo Vam! Ne govorite pa, da imate samo vi pravico vladati narodu. Po vseh zavajanjih in potvarjanjih ste le del naroda, kakor vsi mi drugi, zato pustite tudi nam, da enakopravno sodelujemo v narodnem in političnem življenju! Naj torej enkrat že zavladajo argumenti, ne pa prazne besede, pritiski in zavajanja, ki so se v komaj minulem letu ponavljali med nami. Spoštovani, ali Vam Evropa ne ponuja nobenega ogledala? Levičarska agenda nima kaj ponuditi, je zapisal evropski mislec, zato pa toliko bolj rožlja z orožjem svoje prazne in nekonstruktivne retorike. Upam, drage Slovenke in Slovenci, da resnost trenutka vendarle terja, da streznimo glave in odgovorno stopimo v novo leto, da ne bi bilo spet izgubljeno kot številna v zadnjih tridesetih letih. Sprašujem se, ali so naši predniki zaman šli skozi kalvarije partizanskega boja, vaških straž, Teharij, Kočevskega Roga, tujine in plebiscita, da bi zdaj ne zmogli zagotoviti poti odgovorne in demokratične ter ZA VSE nas boljše prihodnosti v enakopravni in svobodni Sloveniji.

Koprski klub Primorska

Bliskovit vzpon in hiter propad

Pred božičnimi počitnicami je “počilo” na Obali, kjer je s slovenskega in mednarodnega košarkarskega zemljevida naenkrat izginil koprski klub Primorska. Njegova zgodba je bila kratkotrajna, v slovensko Istro je prinesla trenutno košarkarsko evforijo, tudi konec idile pa je prišel čisto kmalu in na dokaj klavrn način. Leta 2016 je društvo KK Primorska nastalo iz združitve koprškega Koša in ljubljanske Lastovke, ki je dejansko preselila svojo dejavnost v Koper. Zveneca imena za pisalno mizo (Jagodnik, Nachbar, Bečirović) in na parketu, finančni vložek, velika pričakovanja, projekt je takoj zaživel in se oprijel. Že v drugi sezoni nastopanja je članska ekipa osvojila državni pokal in finale mednarodne lige ABA2. Še leto kasneje,

2018/2019, je moštvo Sixt Primorska postalo slovenski prvak, zmagalo državni pokal in superpokal ter ligo ABA2, kar je klub pripeljalo v prvorazredno Jadransko ligo. Bila je to sezona prelesti in zgodovinskih mejnikov s trenerjem Jurico Golemcem na klopi. V sezoni 2019/2020, ki jo je presekala zdravstvena kriza, so koprski tigri (zdaj z imenom KK Koper Primorska) osvojili tretji državni pokal in drugi superpokal, ob prekinitvi marca lani so bili v bistvu še v boju za nov naslov. Smo pa že pri današnjih dneh, ko sta se pokrovitelja, poslovna partnerja med sabo razšla, zmanjkala je ekonomska osnova, govorilo se je o možnih sponzorjih in novih lastnikih iz tujine, ostalo pa je pri pobožnih željah in sistem se je v zelo kratkem času sesul. Igralci in trener so “zbežali” v okolja z bolj

urejenimi razmerami, po vrsti so ekipo izključili iz ABA lige in državnega prvenstva, nazadnje je klub decembra doživel stečaj in vsi igralci in trenerji na pogodbi so postali svobodni, da si poiščejo novega delodajalca. Kratke zgodovine z nekaterimi neponovljivimi vrhunci je tako konec. Gledano od zunaj, celotna zadeva nas uči, da tudi visokoleteči projekti v vrhunskem športu kmalu propadejo, če ekonomski temelji niso dovolj trdni in je struktura, kot je bila v Kopru, “umetna”. Veliko vprašanje je zdaj prihodnost celotnega mladinskega pogona edinega koprškega društva. V teh dneh urejujejo bodoči status vseh tekmovalcev, ki sicer zaradi izrednih razmer zdaj mirujejo, vendar seveda iščejo rešitve za športni jutri, nekateri že trkajo na vrata tržaških društev.

HC

Jaslice v cerkvi na Proseku

Božič - Gospodovo rojstvo

Svet, v katerem živimo, se je odtrgal od Boga, upanje pa je, da bo ljudstvo spet našlo pot do življenja, tudi v tej zelo težki in boleči preizkušnji, ki ogroža človeštvo na vsej obli zaradi pandemije, in bo spet zaživel upanje v novorojeno dete Jezusa, ki prinaša luč, mir in tolažbo vsem žalostnim, bolnim in trpečim.

V naši cerkvi sv. Martina na Proseku smo postavili zemljevid sveta. Pod njim smo namestili jaslice na temo dvanajstih mladih žena, ki predstavljajo 12 narodov (rodov) sveta na poti v Betlehem v iskanju luči. Vsako dekle je v svoji narodni noši; prisotna je tudi proseška, ki so jo nosili naši predniki in tudi mi jo še nosimo ob praznikih. Na ta način žene - rodovi prinašajo

vso čast komaj rojenemu Jezusu, Kralju zemlje in neba, v skalnato votlino.

V slovesno in praznično z božičnim cvetjem in smreko z lučkami okrašeni in v zlato obdani cerkvi se je že na sveti večer zbralo dovoljeno število ljudi, ki so ob orgelski spremljavi sestre Angeline in cerkvenih pevcev prepevali Glorijo in Sveto noč Sveti Družini.

Za vse praznike so se po sveti daritvi, ki jo je vedno daroval naš župnik gospod Jože Špeh, verniki ustavljali pred jasicami v občudovanju in molitvi.

Tudi otroci osnovne šole A. Černigoja s Proseka so z veroučiteljico sestro Bernardo prišli pogledat jaslice, vsak razred posebej po predpisih varnosti, in to 7. januarja, prvi dan pouka po božičnih praznikih. V petek, 8. januarja, pa je prišel na vrsto še otroški vrtec Marijan Štoka v spremstvu učiteljic. Po zgodbi Jezusovega rojstva in opisu jasic so tudi nekateri otroci z zanimanjem postavili vprašanja o nastanku jasic in njegovem ustanovitelju sv. Francišku, ki je opeval stvarstvo, Najvišjega, naravo in živali. Tudi sestre sv. Franciška od Sv. Ivana iz Trsta so nas razveselile s svojim obiskom, molile so za vse mlade družine in otroke.

Magda Ciuch

Naturopatski nasveti (321)

Erika Brajnik

Rock Water (studenčnica)

Cvetna esenca Rock Water je esenca trmastega posameznika, ki je tudi zelo načelen in strog do samega sebe. Kar se dogovoriš s to osebo, drži kot pribito, saj je načelna, neomajno stoji za svojimi načeli in vrednotami, je pokončna in močna, nič je ne zmoti. Če se drugi dogovora ne držijo, se takšnih ljudi raje izogiba, ker niso zanesljivi. Stroga in načelna je predvsem sama s sabo. Ne vsiljuje sicer svojega reda in discipline, a druge ocenjuje po svojih merilih in pričakuje to, kar daje. Zato večkrat ostane sama, ker ji okolica ne ustreza. Ne jezi pa je in je ne spravlja ob živce, če so drugi nezanesljivi in labilni. Včasih z leti sicer lahko postane premalo fleksibilna, od svojega reda in vrednot težko odstopa, zato

lahko ima v fizičnem smislu težave s trdimi žilami in kalcinacijami, trdim vratom, trdo hrbtnico. Ta trdota, ki je naprej samo notranja – značajska, se lahko z leti pokaže tudi na zunaj, zato je pomembno, da takšen močan, trmast, zahteven, samokritičen, strog značaj uravnavamo že takoj. Ta cvetna esenca ga bo zmehčala in spremenila v bolj tolerantno osebo, predvsem do sebe. Takšna oseba je delavna, marljiva in trmasta in ni nikoli zadovoljna s svojim

rezultatom. Velikokrat najdemo takšne posameznike zaposlene v institucijah, kjer vladata red in disciplina, torej v vojski, policiji itd. Tako bi morala biti ta esenca vmešana v vodo vseh vojašnic in policijskih postaj! Kajti strogost brez ljubezni je fanatizem!

www.saeka.si

ODGOVORNI UREDNIK Jurij Paljk, e-mail paljk@noviglas.eu

Izdajatelj Zadruga Goriška Mohorjeva - Predsednica Franka Žgavec

Registriran na sodišču v Gorici 28.1.1949 pod zaporedno številko 5 - št. ROC 3385

Uredništvo v Gorici: Piazza Vittoria-Travnik 25, 34170 Gorica, tel. 0481 550330, faks 0481 548808, e-mail gorica@noviglas.eu

Uredništvo v Trstu: Ulica Donizetti 3, 34133 Trst, tel. 040 365473, faks 040 775419, e-mail trst@noviglas.eu

Uprava: Piazza Vittoria-Travnik 25, 34170 Gorica, tel. 0481 533177, faks 0481 548276, e-mail zadruga.gm@gmail.com

www.noviglas.eu

TISK: Centro Stampa Veneto S.r.l., Sede legale: Via Saint Jean 64 Fontafredda - PN, Sede operativa: Via Austria, 19/B - 35129 Padova PD, Cod fisc e P. Iva IT01882960931

tel. 0499960021 - faks 049 9960022; e-mail: info@centrostampaveneto.com, spletna stran: www.centrostampaveneto.com

LETNA NAROČNINA: Italija 50 evrov, Slovenija 50 evrov, inozemstvo 100 evrov - Poštni tekoči račun 10647493

PODPORNA LETNA NAROČNINA: 100 evrov

Bančni podatki: IBAN: IT 61 H 0892812400013000730643, SWIFT ali BIC koda: CCRIT22V00

naslovljen na: Zadruga Goriška Mohorjeva - P.zza Vittoria/Travnik 25 - 34170 GORICA.

OGLAŠEVANJE: tel. št. 0039 0481 533177 - e-mail gorica@noviglas.eu

Jamčenje zasebnih podatkov: v skladu s 13. členom Uredbe EU 2016/679 in z zakonskim odlokom 101/2018 (varstvo osebnih podatkov) jamčimo največjo zasebnost in tajnost za osebne podatke, ki so jih bralci posredovali Novemu glasu. Celotno besedilo je na razpolago na spletni strani www.noviglas.eu v poglavju "Varstvo podatkov". Bralci lahko brezplačno zaprosijo za spremembo ali izbris podatkov, ki jih zadevajo, kakor tudi izrazijo svoje nasprotovanje rabi le-teh. Novi glas je član Združenja periodičnega tiska v Italiji USPI in Zveze katoliških tednikov v Italiji FISC Izdajanje našega tednika Novega glasa podpirata tudi Urad Vlade Republike Slovenije za Slovence v zamejstvu in po svetu ter Dežela Furlanija Julijska krajina po DZ št. 26/2007.

Tednik Novi glas prejema neposredni državni prispevek za založništvo po zakonu št. 198/2016 in zakonskem odloku

70/2017 (prej zakon št. 250/1990). Novi glas prejema javna sredstva za medije.

Novi glas je kot član združenja FISC tudi v inštitutu IAP (Istituto dell'Autodisciplina Pubblicitaria) in spoštuje njegov kodeks.

To številko smo poslali v tisk v torek, 12. januarja 2021, ob 13. uri

Uglednemu slovensko-ameriškemu filozofu, sociologu in antropologu v spomin

V večnost je odšel dr. Edi Gobec

V 95. letu starosti je zaradi zapletov s covidom-19 sredi decembra minulega leta umrl ugleden slovensko-ameriški filozof, sociolog, antropolog in profesor državne univerze Kent dr. Edi Gobec.

Rodil se je julija 1926 v Celju, mladost je preživel v Tržišču pri Rogaški Slatini, zadnja leta pred drugo svetovno vojno pa kot dijak v Mariboru. Med drugo svetovno vojno so ga Nemci prisilno mobilizirali v svojo vojsko ter poslali v Francijo. Iz nemške vojske je pobegnil k francoskim partizanom od tam pa v angleško vojsko. Po vojni je v Italiji končal gimnazijo, leta 1950 pa se je odselil v ZDA, kjer je na več univerzah študiral filozofijo, sociologijo in antropologijo. Leta 1962 je doktoriral na državni univerzi v Columbusu v državi Ohio. Družino si je ustvaril s prof. Mileno, roj.

Osenar. Dr. Gobec je med drugim deloval kot vodja Slovensko-ameriškega raziskovalnega centra, v okviru katerega je več desetletij zbiral, raziskoval in arhiviral podatke o slovenskih

priseljencih in njihovih potomcih v ZDA. Svoja spoznanja je zbral v knjigi *Slovenski ameriški izumitelji in inovatorji*, velik del svoje arhivske dokumentacije pa je podaril tudi Arhivu Republike Slovenije. Je avtor številnih člankov in publikacij o slovenski narodni skupnosti v ZDA. Med najbolj znane sodi publikacija *Ponosni, da sem Slovenec*. Generalna konzulka Republike Slovenije Alenka Jerak mu je konec lanskega avgusta izročila visoko državno odlikovanje predsednika Boruta Pahorja red za zasluge, ki ga je prejel za življenjsko delo in prispevek k

prepoznavnosti Slovenije ter obogatitev spoznanj o dosežkih Slovencev v svetu. Že leta 2006 mu je med obiskom ZDA v Clevelandu ob njegovem 80. rojstnem dnevu izročil priznanje urada za Slovence v zamejstvu in po svetu, Slovenska škofovska konferenca pa mu je leta 2007 podelila odličje sv. Cirila in Metoda. Dr. Edi Gobec je bil med drugim član Slovenske teološke akademije v Rimu in Akademije znanosti v New Yorku. Od leta 1970 pa je bil vpisan tudi na narodni seznam znamenitih Američanov. Msgr. Franci Petrič, ki je dr. Gobca osebno poznal in cenil, je ob njegovi smrti zapisal tudi to: "Njegov, kot je sam zapisal 'šopek Sloveniji', je 357 Sloveniji darovanih arhivskih škotel bogatega arhivskega gradiva, 20 knjig in več kot tristo člankov o slovenski ustvarjalnosti in navzočnosti v ZDA in v svetu. Še lani je izdal tudi "šopek" ameriškim Slovincem – knjigo *Why we are proud to be Slovenian Americans*, kjer dokumentirano in temeljito predstavi Slovenijo in Slovence v domovini in posebej v ZDA." Dr. Edi Gobec je sodeloval z vsemi slovenskimi časopisi, pisal in pošiljal je zapise tako Katoliškemu glasu in Novemu listu prej kot tudi Novemu glasu. Njegove zapise smo večkrat objavili. Pravični naj bo dr. Ediju Gobcu dober plačnik!

SNG Nova Gorica

Srečko Fišer, dolgoletni lektor novogoriškega gledališča, je šel v pokoj

Srečka Fišerja smo redni Sobiskovalci predstav Slovenskega narodnega gledališča Nova Gorica vajeni srečevati na premierah in tudi ob drugih priložnostih v prostorih novogoriškega gledališkega hrama. Poznamo ga kot izvrstnega prevajalca, avtorja mnogih dramskih besedil in dramaturgij, pa tudi kot zelo ugajeno osebo, ki vsakomur namenja prijazen pozdrav. SNG Nova Gorica oz.

Primorskemu dramskemu gledališču je ostal zvest štiri desetletja kot natančen lektor, pa tudi dramaturški svetovalec in umetniški vodja. Prav v tem gledališču je doživel krstno uprizoritev marsikateri njegov dramski tekst. Srečko Fišer se je rodil 15. junija 1953 v Ajdovščini. Gimnazijo je obiskoval v Novi Gorici in se nato vpisal na Filozofsko fakulteto v Ljubljani, kjer je l. 1977 diplomiral iz primerjalne književnosti in literarne teorije ter slovenskega jezika in književnosti. Kot piše v njegovih biografskih podatkih, je že med študijem l. 1974 pisal ocene književnih del za Radio Ljubljana in Dnevnik. To delo je nadaljeval do l. 1983. Leta 1976 je že začel objavljati prve publicistične spise in prevode. Od l. 1977 do 1979 je bil lektor za slovenski jezik na univerzi v

Nottinghamu v Veliki Britaniji. Od l. 1981 pa do sredine letošnjega decembra (11.) je bil gledališki lektor v SNG Nova Gorica in pri marsikateri predstavi tudi dramaturški sodelavec. V gledališču so bila doslej uprizorjena njegova dela: libreto enodejanske pravljice "opere" *Lucija in Ambrozij*, mladinska basen *Vonj poljskega zajca*, odrska priredba Kosmačeve novele *Tistega lepega dne*, ki je

doživela enkratni uspeh, dramaturgija Dumasovega romana *Kraljica Margot*, *Medtem*, čudovita, pretresljiva uprizoritev po motivih Prima Levija, in *Prihodnje, odhodnje*. Dramska "lepljenka" *Medtem* mu je prinesla nagrado Dominika Smoleta za najboljšo dramsko besedilo na Borštnikovem srečanju l. 2005, hkrati je bila predstava nagrajena kot najboljša uprizoritev BS. Njegovo delo *Prihodnje, odhodnje* je bilo nominirano za Grumovo nagrado l. 2004. Srečko Fišer je predvsem prevajalec, prevaja angleško-ameriško in italijansko literaturo, pa tudi francosko. Piše tudi literarne kritike, eseje in študije h knjižnim izdajam svojih prevodov. Kot so zapisali na portalu SIGLEDAL, velja Srečko Fišer za enega najbolj

cenjenih prevajalcev v Sloveniji (naj navedemo le nekaj prevodov: Spiro Scimone: *Kuverta*, *Dvorišče*, *Koli*; Eduardo De Filippo: *Velika magija*, *Božič pri Cupiellovih*; Carlo Goldoni: *Pahljača*, *Beneška dvojčka*, *Zaljubljenca*; Luigi Pirandello: *Henrik IV.*, *Kot me ti hočeš*; Eugene Ionesco: *Plešasta pevka*; W. Shakespeare *Hamlet*, *Macbeth*; Jean Giraudoux *Ondina ...*). Za svoje prevajalsko delo je prejel Borštnikovo nagrado na 48. FBS (l. 2013) za prevod *Hamleta* Williama Shakespeara v izvedbi SNG Drama Ljubljana, Bevkovo nagrado za prevajalske dosežke (l. 2001), Sovretovo nagrado za prevoda romanov *V smrtni uri* in *Ostanki dneva*. Dolgoletna dramaturginja SNG Nova Gorica, Martina Mrhar, je o njem zapisala: *Srečko Fišer je štiri desetletja sooblikoval podobo novogoriškega gledališča kot lektor, prevajalec in avtor številnih dramskih besedil, dragocen dramaturški svetovalec in tudi umetniški vodja. Prav vsakdo, ki je imel priložnost sodelovati z njim, pa naj bodo to igralci, režiserji ali drugi gledališčniki, je bil očaran nad njegovim enciklopedičnim znanjem in svobodnomiselnim duhom, lucidnim razmišljanjem, tankočutnostjo in prav posebnim humorjem. Napočil je čas za upokožitev, a nikakor ne za počitek*. Goriški ljubitelji gledališča želimo Srečku Fišerju, da bi odslej, brez delovnih obveznosti, svobodno, s svojim peresom, pozorno uprtim v družbeno dogajanje sedanjega in nekdanjega časa, še veliko poglobljenega napisal in prevedel.

IK

Prejeli smo

Spomini na Stello Matutino v Gorici

Razveselil sem se, ko sem prebral, da bodo prostori nekdanjega jezuitskega središča v Gorici "Stella Matutina" služili šolstvu. Govorilo se je, da bo tam hotel ali študentski dom ... V Primorskem dnevniku je bil 13. decembra 2020 zanimiv zapis o tem. Rad bi nekaj pripisal k temu zapisu: Pisalo je: "... Ob koncu 80. let sta italijanska in slovenska jezuitska provinca z združenimi močmi podprli projekt sprave med Slovenci in Italijani, ki ga je začel uresničevati p. Marko Rupnik ..." Stvari so drugačne. V stavbi Stella Matutina je v tistem

času, to je v času tedanje države Jugoslavije, imel "svoje skladišče" g. Danilo Cimprich, župnik v Brdih. To skladišče je njemu in še marsikomu služilo za tedaj zelo zanimiv "klerokontrabant". V tem prostoru je bilo marsikaj: od sveč, podobic, mašnih plaščev, ur za zvonike pa do prepotrebnih zdravil, ki jih v tistem času ni bilo v Jugoslaviji. Sem se je prinašalo in potem odnašalo in tovorilo "čez tedanji konfin" vse tisto, kar se je tam nakopičilo, kot je kdo znal in si upal ... Znanstvo g. Danila Cimpricha s tamkajšnjim jezuitskim

patrom Mariom Vitom je pripomoglo, da se je prav p. Mario začel nekaj več

zanimati za Slovence. Ti mu niso bili tuji, saj je bilo kar nekaj Slovencev, ki so

sodelovali z njihovo župnijo. Tako je p. Mario nekega dne pobaral g. Danila, da bi

bilo prav, če bi med tema dvema narodoma (Slovenci – Italijani) prišlo tudi do

duhovne povezane, ne samo materialne. (Tu je mišljen klerokontrabant!)

Ker sem bil tudi sam tedaj zraven, lahko v miru dopolnim:

"Tega projekta" ni začel uresničevati p. Marko Rupnik, ampak je treba žal priznati, da je to bil p. Mario Vit, drugače tega "projekta" ne bi bilo, če se ne bi začel na italijanski strani, ne na slovenski, seveda s poznejšim sodelovanjem s slovenskimi jezuiti. V Gorici je bil tedaj nekaj časa tudi slovenski jezuitski sholastik g. Jože Potrpin, pozneje poznani slovenski novinar (tedaj p. Rupnika ni bilo še nikjer!). P. Rupnik pa je v nadaljevanju, nasprotno, pokvaril ali vsaj otežil vse tisto, kar si je zamislil njegov sobrat p. Mario Vit.

Ambrož Kodelja

**V novem letu
ohrani zdrave
navade.**

**Naroči se na
Novi glas!**

@ivanpersoglia

**NOVI
GLAS**

#25LETSKUPAJ

Uredništvo

www.noviglas.eu

gorica@noviglas.eu

+39 0481 550330

Uprava

zadruga.gm@gmail.com

+39 0481 533177

